

San Mateo Iskribin Jesucristo Shumaq Rimashanta

San Mateumi Amitunchik Jesucristupa apustulnin kar, puriran Jesús yaĉhachikushanta uyakur, chaynulla milagrukunata rurashanta rikar ima. Mateuqami manaraq Jesucristupa apustulnin karqa, Roma pwiblupaq impwistuta kubrakuq karan. Mateupaq masta intrakanarqa liyishunllapa San Mateo 9.9-13.

Kay librutami Mateuqa iskribiran Israel kaq runakunata intrachinanpaq Jesucristumi washamaqñinchikllapa nir. Chaynullami iskribiranpis intrachikunanpaq Dyuspa shumaq rimayningami tukuypaq nir (San Mateo 28.19-20).

Chaymi kay libruta liyir intrakayta puytinchik Jesucristo nasishanpaq (1.1-2.23), rimayninpaq (5.1-7.29; 13.1-52; 16.13-20.28), chaynulla tukuyta munamanchikllapa nir ima (8.1-9.38). Chaynullami intrakaytapis puytinchik imanu kruspi wanushanpaq (26.1-27.66), chaynulla wanur kawsamushanpaq (28.1-20), kay pachaman qashan shamuyanqa nir ima (24.1-25.46).

*Kaykunami Jesucristupa ayllunkunaqa karan
(Lc 3.23-38)*

¹ Abrahampa, Davidpa ayllunmantami Dyuspa Akrashan Cristun Jesusqa karan. Chaymi kaypi rikachimanchik tukuynin unay rukunkunapaq, mayqankunami karan nirmapis. Kaynumi kaq:

- ² Abrahammi Isaacpa taytan karan.
Isaac-shuypaqa Jacobupa taytan karan.
Nataq Jacobuqa Judapa, chaynulla ukninku-
napa taytan karan.
- ³ Judaqa, Farespa chaynulla Zarapa taytan
karan.
Nataq maman-shuypaqami Tamar karan.
Faresqa Esrompa taytan karan.
Esrom-shuypaqa Arampa taytan karan.
- ⁴ Aramqa Aminadabpa taytan karan.
Aminadabqa Naasonpa taytan karan.
Naasón-shuypaqa Salmonpa taytan karan.
- ⁵ Salmonqa Boozpa taytan karan.
Boozpa maman-shuypaqa Rahab karan.
Boozqa Obedpa taytan karan.
Nataq Obedpa mamanqa karan Rut.
Obedqa Isaipa taytan karan.
- ⁶ Isaí-shuypaqa mantakuq Davidpa taytan karan.
Davidqa Salomonpa taytan karan.
Salomonpa mamanqami wanuq Uriasp
warmin kasha karanpis.
- ⁷ Salomonqa Roboampa taytan karan.
Roboamqa Abiaspa taytan karan.
Nataq Abiasqa Asapa taytan karan.
- ⁸ Asaqa Josafatpa taytan karan.
Josafatqa Jorampa taytan karan.
Joramqa Uziaspa taytan karan.
- ⁹ Uziasqa Jotampa taytan karan.
Jotamqa Acazpa taytan karan.
Acazqa Ezequiaspa taytan karan.
- ¹⁰ Ezequiasqa Manasespa taytan karan.
Manasesqa Amonpa taytan karan.
Amonqa Josiaspa taytan karan.

11 Nataq Israelmanta kaqkunata Babiloniamanta runakuna prisur apayan chay tyimpuqa Josiasqa Jeconiaspa, chaynulla ukninkunapa taytan karan.

12 Chaymanta chaynu chay Babiloniaman prisur apayan chay tyimpu pasatinnaqa, Jeconias Salatielpa taytan karan.

Salatielqa Zorobabelpa taytan karan.

13 Zorobabelqa Abiudpa taytan karan.

Abiudqa Eliaquimpa taytan karan.

Eliaquimqa Azorpa taytan karan.

14 Azorqa Sadocpa taytan karan.

Sadocqa Aquimpa taytan karan.

Aquimqa Eliudpa taytan karan.

15 Eliudqa Eleazarpa taytan karan.

Eleazarqa Matanpa taytan karan.

Matanqa Jacobupa taytan karan.

16 Jacobuqa Josipa taytan karan.

Josiqami Mariapa runan karan.

Kay Mariamantami Jesusqa nasiran. Jesustaqa, kanan nuqanchikkunaqa riqsinchikllapa Dyuspa Akrashan Cristun nir.

17 Abrahammanta-pachami paynin paynin kriyakaranllapa taytanmanta uk wamran, qashan chay wamranmanta uk wamran ima. Chaynumi katarsi rukunllapakuna karan Davidkamanqa. Davidmanta-pacha chay Israelmanta kaqkunata Babiloniamanta runakuna prisu apashankaman, qashan karan uk katarsi. Chaymanta-pachami qashan karan uk katarsi Dyuspa Akrashan Cristun nasishankamanqa.

*Jesucristumi nasiranna**(Lc 2.1-7)*

¹⁸ Kaynumi Dyuspa Akrashan Cristun Jesusqa nasiran. Maman Mariaqami Josiwan parlashana karan kasarananllapapaq. Piru manaraq pulla punusha ima katinmi, Mariaqa ruriyjun rikariran Santu Ispiritupa pudirninrayku. ¹⁹ Chay runan Josiqami kusa allinla kar, Mariata ima pasashanpaq mana mayqanpis yaçhananllapataqa munaranchu. Chaymi ashwan uyarala Maria-mantaqa chiqanchakayta yarpuran. ²⁰ Chaynu chiqanchakananpaq yarpusha katinmi, Dyuspa uk angelnin musquyninpi rikarir niran: “Davidpa aylun José, ama manchakurchu Mariawanqa kasaray. Chaqa payqami Santu Ispiritupa pudirn-inrayku wamrakustuyanmapis. ²¹ Piru chay wamritu nasikutingami shutichinki Jesús. Chaqa payqami chaynuqa shutiyan Dyuspa kaqninkunata uchanmanta washananpaq kashanrayku”. ²² Piru tukuy kaykunaqami pasaran Dyusninchik paypa rimaqninkunata intrachitin nishankuna kumplikananpaq. Chaqa kaynumi nisha kayaq:

²³ “Manaraq runawan punusha
uk warmisitami ruriyjun rikaringa.

Chaymanta wamrakurqami
wamrituntaqa shutichingqa Emanuel”. ✧

Emanuel nirqami intrachimayanchik:

“Dyusninchikmi nuqanchikkunawan” nir.

²⁴ Chaymanta José punuyashanmanta rikçhakurqa, Dyusninchikpa angelnin willashanta ruraran. Chaymi ashwan Mariawanqa kasararanna. ²⁵ Piru chaynu kasarashana

✧ 1:23 Is 7.14

karmapismi Josiqa Mariawan mana pullaqa punuranchu chay punta wamritunllapa nasinankaman. Chaymantami Mariaqa wamrakusturanna. Chaymi Josiqa wamritutaqa shutichiran Jesús.

2

Yaçhaq runakunami çharan Jesusta aduraq

¹ Jesucristuqami Judea lugarpi uk pwiblitu Belén shutiqpi nasiran. Chay tyimpupiqami Herodes gubyirnuqa karan Israel pwiblukunapiqa. Chaymantami kusala yaçhaq runakuna çharanllapa Jerusalenmanqa rupay iqamunanlawmanta. Paykunami qullarkunata rikar riqsiq runakuna kaqllapa. ² Chaymi kaynu nir tapukuranllapa: “¿Maypitaq chay Israel runakunapa gubyirnun nasisha chayqa? Chaqa chay rupay iqamunanlawpimi rikasha kanillapa uk qullar paypaq intrachimaqllapata. Chaymi shamusha kanillapa payta aduraq”.

³ Chaynu nitinllapa uyaparmi chay gubyirnu Herodes chaynulla tukuyla Jerusalén pwiblupi taqkunapis kusalata manchakur yarpupakuranllapa. ⁴ Chaymi chay gubyirnuqa niran tantakamunanllapapaq tukuy chay kurakunapa mantakuqninkuna, Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna ima. Chaymantaqa tapuran:

—¿May lugarpitaq Dyuspa Akrashan Cristunqa nasiyanqa? nir.

⁵ Chaymi paykunaqa niranllapa:

—Judea lugarpa pwiblun Belenpi. Chaqa Dyuspa rimaqninmi kaynu niq Belén pwiblupaqqa:

⁶ Belén pwiblu, qammi chay Judea lugarpiqa, takshala pwiblitu kasha karmapis, kananqa kusala mas riqsikashana kanki chay Judea lugarpi wakin pwiblukunamantaqa.

Chaqa qammantami uk mantakuq rikaringa.

Chaymi payna kusala shumaqta kuytanqa chay Israel pwibluytaqa' nir.

⁷ Chaynu nitinllapaqa, Herodesqa mana mayqanpis yaçhatinchu, qayamuran chay uklawmanta kusa yaçhaq runakunata. Chaymi paykunarayku yaçharanna ima tyimpupimi chay qullar rikariran nirmapis. ⁸ Chaymantami chay runakunataqa kaçharan Belén pwibluman kaynu nir:

—Wakman rir puytishaykillapata tapukuyllapa chay wamritupaqqa. Chaymanta tarir-shuypaqa willamankillapa, nuqapis rir aduranaypaq nir.

⁹ Chaynu gubyirnu willatinllapami, chay kusa yaçhaq runakunaqa riranllapa. Piru chay qullar rupay iqamunanlawpi rikashanllapaqa, naypanllapata riq çhurakaran. Chaynu rirmi chay maypiçhi wamritu karan chaylapi qasillaran. ¹⁰ Chaynu qullar qasillaqta rikarmi, kusalata aligriyanllapa. ¹¹ Chaymantami chay wasiman yaykur, rikaranllapa chay wamrituta chaynulla maman Mariata ima. Chaynami paykunaqa qunqurikur aduraranllapa. Chaynulla talqitanllapata kiçhar, uruta, insinsyuta, mutkiypaqla mirrata ima

quranllapa. ¹² Chaymanta punutinllapami Dyusqa musquyninllapapi willaran Herodes kayashanman ama tikrakananllapapaqchu nir. Chaymi paykunaqa Dyus nishanta kasur pwiblunllapamanqa riran uklaw nantana.

Egiptumanmi Josiqa Mariawan wamranta al-sakachiran

¹³ Chaynu chay kusa yaçhaq runakuna rishana katinga, Josipa musquyninpi Dyuspa uk angelnin rikarir kaynu niran: “Sharir, wamrituta mamantinta apar utqar riy Egipto pwibluman. Chaypi kidankillapa nuqa willashunayllapakaman. Chaqa Herodesmi wamrata maskanqa wanuchinanpaq” nir.

¹⁴ Chaymi chaynu nitinga Josiqa sharir, wamrituta mamantinta apar, chay tutalla riq çhurakaranllapa Egiptuman nan riqta. ¹⁵ Chaymi chaypiqa taranllapa Herodes wanunankaman. Chaynuqami pasaran Dyuspa rimaqnin unay nishan kumplikananpaq. Chaqa nishami kayaq: “Egipto pwiblumantami qayamuray wamrayta” nir.

Herodesmi mantakuran wamrakunata wanuchinanllapapaq

¹⁶ Chaymantami Herodesqa chay kusa yaçhaq runakunaqa ingañamasha nir kwintata qukarqa, kusalata piñakuran. Chaymi mantakuran tukuyla ullqu wamritukuna ishkay añuyjun, chaynulla manaraq ishkay añuyjun kaqkunata ima wanuchinanllapapaq tukuyla Belén pwiblumanta kaqkunataqa. Chaynuqami kaçhakuran chay kusa yaçhaq runakuna ima

tyimpupimi Dyuspa qullarnin rikarisha karan nir willashanmanta yaçar. ¹⁷ Chaynuqami pasaran Dyuspa rimagnin Jeremías iskribishannu kumplikananpaq. Chaqa niqmi:

¹⁸ “Ramá pwiblumantami kusala llakiyta,
kusala waqayta ima uyapakaran.

Chaynuqami waqayaran Raquel, wamrankunapaq.

Chaymi mana kunsulakaymatapis munaranchu,
tukuynin wanushana kashanrayku” nir.

Josimi Mariawan ima Nazaretman tikrakanlapa

¹⁹ Piru Herodesqami wanuranna. Chaymi ashwan Dyuspa uk angelnin, José Egiptullapi katin, musquyninpi payman rikarir kaynu niran: ²⁰ “Sharir, wamrituta mamantinta apar, qashan riyllapa Israel pwibluman. Chaqa chay wamrituta wanuchinaqkunaqami wanushallapana” nir.

²¹ Chaymi Josiqa sharir wamrata mamantinta apar riran Israel pwibluman. ²² Piru Josiqami yaçharan chay Judea lugarpiqa Herodespa lugarninqa wamran Arquelao mantakuyan nir. Chaymi kusalata manchakuran chay Judea lugarllaman tikrakaytaqa. Piru Tayta Dyusmi musquyninpi Jositaqa intrachiran Judea lugarman ama rirchu, ashwan Galilea lugarmanna riranpaq nir. ²³ Chaymi chayman rir çharqa, riran taq Nazaret pwiblumanna. Tukuy kayqami

pasaran Dyuspa unay rimaqninkuna kaynu nishan kumplikananpaq. Chaqa Jesuspaqmi nisha kayaq: “Payqami nazareno shutinga” nir.

3

Shutichikuq Juanmi chunllaqkunapi yaĉhachikuran

(Mr 1.1-8; Lc 3.1-9, 15-17; Jn 1.19-28)

¹ Chaymanta uk tyimpu pasatinmi Shutichikuq Juan rikariran chay Judea lugarpa chunllaqlla lugarninkunapi. ² Paymi yaĉhachikuq qallariran kaynu nir: “Uchaykillapata dijar Dyusmanna tikrakayllapa. Chaqa sylumanta kaq mantakuq qallarinanpaqqami shipchamunna” nir.

³ Kay Juanpaqmi Dyuspa unay rimaqnin Isaías iskribisha kayaq kaynu nirqa:

“Uk runami kusa jwirtita rimar chunllaqpi nin:

‘Amitunchikpa nanninta kamakachiyllapa

uchaykillapata dijar, Dyusta kasurllapana.

Chaynuqami kusa dirichula nanta kiĉhaq yupayna kankillapa kanqa’ nir”.

⁴ Kay Juanpa raĉhpanqami rurakasha karan kamillupa millwanmanta. Nataq sinchunshuypaqami qaramanta karan. Payqami mikuq atun shurkukunata, chumpakapa mishkinta ima. ⁵ Piru pay yaĉhachikutin uyakuqqa achka runakuna riqlapa Jerusalén pwiblumanta, Judea lugarmanta, chaynulla chay riyu Jordanpa shipchankunamanta ima. ⁶ Chaymi Juan yaĉhachikutin uyakurqa uchanllapapaq kwintata qukar, Tayta Dyus llakipamayllapa

nitin, Shutichikuq Juanqa chay riyu Jordanpi shutichiran.

⁷ Chaymantami Juanqa, achka fariseo, saduceo runakuna, pay shutichinanpaq chaqta rikarqa niran:

“¡Largu kurukunapa ayllunkuna! ¿Pitaq qamkunata nishushallapa: ‘Shutikurla chay kusala saqra manchaypaq kastigu Dyusmanta shipchamuyanna chaymanta washakayankillapa kanqa’ nirqa? ⁸ Chaymi ashwan kriyishaykillaparayku kusala shumaqta kawsar Dyuspi kriyinkillapa nir uk qiru puquq yupay intrachikuyllapa. ⁹ Imanupiqakish yarpuyatkillapa, Abrahampa ayllun kar washakayanchikllapa nir. ¡Manami chaynuchu! Chaqa allita nishaykillapa: Dyus munarqami, tukuy kay rumikunamatapis Abrahampa ayllunpaq tikranarqa tikranman. ¹⁰ Achapismi listuna qirukunata chupanmanta kuchunanpaqqa. Chaqa tukuy qiru mana allita puquqtaqa kuchur itanqa ninaman.

¹¹ “Chiqaptami nishaykillapa: Dyuspi kriyir uchaykillapata dijashaykillaparaykuqa yakulawan nuqaqa shutichishunillapa. Piru nuqamanta kusala mas pudirniyun shamuy chay-shuypaqami shutichishunqallapa Dyuspa Santu Ispiritunwan, ninawan ima. Chaymi nuqaqa paypaqqa mana sirbinichu llanqinta urqur apanaylapaqmapis. ¹² Chaqa payqami palanta charikusha shamuyan. Chaymi trigunta limpu shumaqchar churakunanpi churakunqa. Nataq pajanta-shuypaqami mana maydiyapis wanuq ninawan limpu rupachinqa”.

Jesusmi shutikuran
(Mr 1.9-11; Lc 3.21-22)

¹³ Chaymantaqa Jesuspis Galileamanta riran riyu Jordanpi Juan shutichikuyashanman paytapis shutichinanpaq. ¹⁴ Piru puntataqami Juanqa mana shutichinarchu kaynu niran:

—Qammi shutichimanaykipaq kusala allinqa. ¿Ashwanchu nuqa shutichishunaypaq shamunki? nir.

¹⁵ Chaynu nitinmapis Jesusqa niran:

—Amami mana nirchu kananlla shutichimay. Chaqa chaynuqami Dyus tukuy munashanlata ruranapaq nimashanchiktaqa kumpliyashun nir.

Chaynu nir, Juanta allinta yarpuchitinmi, ¹⁶ shutichiran Jesustaqa. Chaynu shutikur yakumanta yarqamuyatinlami syilu kiçhakaran. Chaymi Jesusqa rikaran Dyuspa Santu Ispiritun payman uk palumitanu ishkimuqta. ¹⁷ Chaymantami syilumanta-pacha, Dyus kaynu niqta uyaparan.

“Kaymi kusa munashay Wamrayqa.
Paywanmi kusalata aligriyani” nir.

4

Jesusta dyablu uchakuchinanan
(Mr 1.12-13; Lc 4.1-13)

¹ Chaymantaqami Dyuspa Santu Ispiritunqa Jesusta aparan chunllaq lugarkunaman dyablu

uchakuchiyta kamananpaq. * 2 Jesusqami kwarinta unaq, kwarinta tutata ayunaran. Chaymantami mallaqnaran. 3 Chaymi dyabluqa uchakuchiyta yarpur, Jesusman qimikar niran:

—Chiqapta Dyuspa Wamran karqa, kay rumikunata willay tantakunapaq tikrakanapaq nir.

4 Piru Jesusqa niran:

—Dyus nitin iskribikashakunapimi nin:

‘Manami tantalamantachu
runaqa kawsayta puytin.

Ashwanmi Dyuspa shiminmanta

tukuy rimaynin llugshiqta kasur kawsanqa’
nir.

5 Chaymantami dyabluqa Jesustaqa aparan Dyus akrashan pwiblu Jerusalemman. Chaypiqami Dyusta adurananllapa wasipa kusa unaqninman iqachir, 6 niran:

—Chiqapta Dyuspa Wamran karqa, kaymanta uraman kaçhakay. Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi, nin:

‘Dyusshi, angelninkunata kaçhamunqa
kuytashunanpaq.

Chaynulla aypashuyanqashi

çhakikimapis ama çhachikananpaq ima rumikunalanawanmapis’ nir.

7 Chaynu nitinmi, Jesusqa niran:

—Dyus nitin iskribikashakunapimi ninpis:

‘Amami Amituyki Dyus nishanllata rurachir pukllaychu’ nir.

* **4:1** Chaynu nirqami mana intrachimanchikchu Santu Ispirituqa Jesusta uchakuchiyta munaran nirqa. Ashwanmi chaynuqa aparan rikar kwintata qukanallapapaq, Jesusta dyablu michka uchakuchinatinmapis mana payqa uchakurchu shachinakuran nir.

⁸ Chaymanta-shuypaqami dyabluqa aparán uk kusala unaq may atun sirkaman. Chaymantami kay pachapa tukuy pwiblunkunata iman kaqn-intinta rikachir, ⁹ niran:

—Qam qunqurir aduramatkiqami tukuy kay rikashaykikunata qushayki nir.

¹⁰ Jesusqa niran:

—¡Ashuy, dyablu! Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi ninpis:

‘Adurar sirbiy

Amituyki Dyuslata’ nir.

¹¹ Chaynu nitinmi dyabluqa Jesusmantaqa ashuranna. Chayna chay kutilla, Dyuspa angelninkunana shamur ministishanpi yanaparan.

*Jesusmi Galileapi yaçhachikuq qallariran
(Mr 1.14-15; Lc 4.14-15; 5.1-11; 6.17-19)*

¹² Chaymanta Jesusqa yaçharan Juanta karsilman itashallapa nir. Chaymi riran Galilea lugarlawman. ¹³ Chaypimi Nazaret pwiblupi kayarqa, ashwan riran Capernaúm pwiblumanna taq. Chayqami karan chay quçha qichqankuna Zabulonpa, chaynulla Neftalipa unay ayllunkunapa pachankuna kaq chay lugarkunapi. ¹⁴ Tukuy kaykunaqami pasaran Dyuspa rimaqnin Isaías iskribishan kumplikananpaq. Chaqa niqmi:

¹⁵ “Zabulonpa, Neftalipa lugarninkunapi taqkuna,
chaynulla mar yaku manyanpi,
chay riyu Jordanpa qichqanpi taqkuna,

16 chay Galilea lugarpi mana kriyishanrayku tuta-
paraqpi yupay taqkuna
rikaranllapa imanutaq rupaymaqa kusalata
llipyaran † chaynuta.

Paykunaqami tutaparaqllapi kar wanunanpaqna
katinmapis,
imanumi Tayta Dyusqa paykunatapis
washayta munan nir rikachiran”.

17 Chaymi Capernaúm pwiblupi taq
qallarishanmanta-pacha Jesusqa yaĉhachikuq
qallariran kaynu nir:

“Uchaykillapata dijar Dyusmanna tikrakayl-
lapa. Chaqa syilumanta kaq mantakuq qallari-
nanpaqqami shipchamunna” nir.

*Jesusmi kwatru piskadukuqkunata qayaran
(Mr 1.16-20; Lc 5.1-11)*

18 Jesusqami Galilea atun quĉhapa manyanta ri-
yarqa, rikaran ishkay piskadukuq runakuna atun
shikranllapata yakuman itaqta. Paykunaqami
karan, Simón uknin Andreswan. Kay Simonmi
Pedro shutiqpis. 19 Chaymi Jesusqa niran:

—Shamuyllapa nuqawanna rinallapapaq.
Chaqa nuqaqami yaĉhachishaykillapa piskaduta
aypaq yupayna runakunata nuqapaq yaĉhachir
tantanaykillapapaq nir.

† 4:16 Chay rupay llipyaraqgami Jesús karan. Pay manaraq
achkirachikur ĉhamuyatin chay lugarkunapi Dyusta mana kasurl-
lapaqa llantullapi yupay taqllapa.

²⁰ Chaynu nitingami, chay runakunaqa chay kutilla atun shikrankunata dijar, paywanna riranllapa. ²¹ Piru mas naypaqman riyarqami Jesusqa qashan rikaran ishkay runakunata. Paykunaqami Zebedeupa wamrankuna, Santiago, Juan ima karan. Chaymi paykunaqa taytanwan uk yaku karrunpi atun shikrankunata kamkachi- yaranllapa. Chayna Jesusqa qayamuran paykunatapis. ²² Chaymi, chay kutilla paykunapis yaku karrunta, taytanta ima chaypi dijar, Jesuswanna riranllapa.

*Jesusmi achka runakunata yaçhachiran
(Lc 6.17-19)*

²³ Chaynumi Jesusqa Galileapa tukuy lugarninkunapi Israel runakuna tantakananllapa wasikunaman yaykur Dyuspa shumaq rimayninta yaçhachikur puriran, washakarna paypa mantakuyninpi kawsananllapapaq. Chaynullami runakunata allicharan tukuy qishayninmanta, nanayninkunamanta ima. ²⁴ Chaymi Jesuspaqqa chay Siriapa tukuyyla lugarninkunapi yaçharanllapana. Chaynu yaçharllapami, kusa riqchaq nanaywan, qishayninllapawan qischakaqkunata apamuranllapa. Chaynullami apamuranllapapis dyablupa yarpuyinwan kar qischakaqkunata, atakiwan kaqkunata, chaynulla chay mana kuyuyta puytiq kwirpuyjun kaqkunata ima. Piru Jesusqami tukuyлата allicharan. ²⁵ Chaymi kusa achka runakuna Galileamanta, Decapolispa pwiblunkunamanta, Jerusalenmanta, Judeamanta, Jordanpa rupay

iqamunanlaw lugarmanta ima, Jesusta kusata uyakuyta munar ikinpi puriqllapa.

5

Jesumi uk sirkapi yaêhachikuran

(Lc 6.20-23)

¹ Chaynu achka runakunata rikarmi, Jesusqa sirkaman iqar taran. Chaymi chay yaêhakuqninkunapis payman qimikatin, ² kaynu nir yaêhachikuq qallariran:

³ “Kusa shumaqmi kanqa, mayqanpis uchakushami kani nir masta Dyus-ninchikta maskaqkunaqa.

Chaqa syilumanta kaq mantakuqwannami kanqallapa.

⁴ Kusa shumaqmi kanqa, waqaqkunaqa.

Chaqa Dyusmi kunsulanqa llakishanmantaga.

⁵ Kusa shumaqmi kanqa, chay mana kusa kani nir yarpuqkunaqa.

Chaqa paykunami Dyus arnishan pachamatapis aypanqallapa.

⁶ Kusa shumaqmi kanqa, imuraspis Dyus munashanlata mallaqnaq, yakunaq yupay chiqap allinlata ruranqkunaqa.

Chaqa Dyusmi yanapanqa rurananpaq yarpuyashanllapataqa.

⁷ Kusa shumaqmi kanqa, chay mayqanpis ima katinpis llakipakuqqa.

Chaqa Dyusmi paytapis llakipanqa.

⁸ Kusa shumaqmi kanqa, chay mayqanpis kusa allinla yarpuyunijun kaqkunaqa.

Chaqa paykunami Dyusta rikanqallapa.

9 Kusa shumaqmi kanqa, chay mayqanpis amana Ĉhiqninakur kawsananllapapaq intrachikuqqa.

Chaqa Dyusmi paykunatapis chiqap wamranpaqna riqsinqa.

10 Kusa shumaqmi kanqa, chay mayqanpis Dyus munashannulla allinlata rurashanrayku qischakaqkunaqa.

Chaqa syilumanta kaq mantakuqwannami kanqallapa.

11 “Kusa shumaqmi kankillapa nuqapi kriy-ishaykillaparayku runakuna qaryapar, riqchaq llullakunata willar ima qischashutinllapaqa.

12 Chayraykumi ima katinpis kusalata aligriyar ima kuntintu kayllapa, unaq syilupi kusala shumaq imata aypanaykillapapaq nir yaĉhar. Chaqa imanutaq kanan qamkunapa ikikillapapi purir qischashuyanllapa, chaynumi Dyuspa unay rimaqninkunatapis ruraranllapa”.

*Kriyiqkunaqami kaĉhi chaynulla lampara yu-
pay*

(Mr 9.50; Lc 14.34-35)

13 Jesusqami niran:

“Imanutaq kaĉhimaqa kusalata sirbin chaynu qamkunapis kankillapa kay pachapiqa. Piru imanupi kaĉhi lampaqyarqa mananami qashan shumaqchakayta puytinnachu. Chaynu mana sirbitinnaqami ashwan waqtaman itakushana puriqkuna saruĉhanllapa.

14 “Chaynullami imanutaq bilamaqa achkirachikun chaynu qamkunapis kankillapa kay pachapiqa. Chaqa uk pwiblu unaq sirkapi

katinmaqa tukuydari rikanllapa. ¹⁵ Chaynulla uk bilata kachkarqa manami kajunpa rurinmanchu çhuranchik achkirachikunanpaqqa. Ashwanmi çhuranchik unaqlapi, tukuy chay wasipi kaqkunata achkirachinanpaq. ¹⁶ Chayraykumi qamkunapis imanutaq uk bilamaqa achkirachikun chaynu tukuylawan kusa allinla ima kayllapa. Chaynu allinlata rurar kawsatkillapaqami, tukuy rikashuqkuna imanumi kawsanllapa nir kwintata qukar, unaq syilupi Taytaykillapa Dyustana alabanqallapa.

Jesusmi yaçhachikuran Moisés mantakushanta

¹⁷ “Amami qamkunaqa nuqapaq yarpunkil-lapachu, Moisés mantakushankunata, Dyuspa rimaqninkuna nishanta chinqachinanpaq shamusha kanqa nirqa. Chaqa manami chaykunata chinqachinaypaqchu shamusha kani. Ashwanmi tukuy chaykunataqa chiqapta kumplinaypaqna shamusha kani. ¹⁸ Nishaykillapa: Syiluwana pacha kayatinllaqami, Dyus mantakushanmantaqa manami uk puntituta, uk litralamatapis kitanqallapachu chay tukuy nishankuna kumplikankaman. ¹⁹ Chayraykumi, Dyus mantakushanta mayqanpis mana kasur ashwan ukkunatapis ama kasunanpaq nir yaçhachiqkunaqami syilumanta kaq mushuqmanta mantakutinga, mana kwintachakashanachu kanqa. Nataq chay mayqanpis Dyus mantakushanta allita kasur, wakinkunapis kasunanpaq yaçhachiqkuna-shuyapaqami syilumanta kaq mantakutinga kusala shumaqta riqsikashana kanqa. ²⁰ Chaymi

nishaykillapa: Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna, chaynulla fariseo runakunaqami Dyuspaq intrakarmapis mana tukuy shunqunwan kasunllapachu. Piru kuytawkish qamkunapis paykuna yupayma tukuyatkillapa. Ashwanmi syilumanta kaq mantakuyashanman yaykunaykillapapaqqa tukuy shunquykillapawan Dyus munashanlata rurayta ministinkillapa”.

*Jesusmi yaçhachikuran ama piñakunanllapapaq
(Lc 12.57-59)*

²¹ Chaynullami niranpis:

“Qamkunaqami uyapashaykillapa rukuykillapakunata Moisés unaylla kaynu nishanta: ‘Amami wanuchikunkillapachu. Chaqa mayqanpis wanuchikuqqami, kusala manchaypaqta kastigakashana kanqa’ nir. ²² Piru ashwan nuqa-shuypaqa nishaykillapa: Mayqanpis ukninkunawan piñakuqqami kastigakashana kanqa. Chaynulla mayqanpis ukninta ima nir jurapaqta-shuypaqami kusa mas karguyjun kaqkuna rikar yaçhar kastiganqa. Nataq chay ukninta mana allinpaq riqsir qaryapaqta-shuypaqami Tayta Dyusna rikar infyirnupi tukuy tyimpupaqna kastiganqa nir.

²³ “Piru imanupi ufrindaykita altarman apar çurayar, yarpunkiman mayqan ukniki qamwan piñakusha nir. ²⁴ Chaynu katingami chay ufrindaykita chay altarpa naypanlapi dijar, rinki-raq chay uknikiwan, shumaqchanakuq. Chaymanta chaynu uknikiwan shumaqchanakusha

kar-shuypaqa rinki chay altarman ufrindaykita Dyusninchikpaq çhuraqqa.

²⁵ “Chaynulla imanupi mayqan ima mana allinta rurashayki nir uchachashuyatinga, manaraq jwiskunaman qayachishuyatin parlar shumaqchanakuyllapa. Chaqa mana chaynu ruratki jwisman qayachishutingami, chay jwisqa gwardyakunaman qukushutin karsilmanna apashunmanllapa. ²⁶ Chaqa chiqaptami nishayki: Chay karsilpina karqami mana dasqa llugshimunkichu, tukuy imata rurashaykipaq limpu pagrakunaykikaman nir”.

Jesusmi yaçhachikuran ama ukwan ukwan pununanllapapaq

²⁷ Jesusqami niranpis:

“Qamkunaqami allita uyapashaykillapa Moisés unay kaynu nishantaqa: ‘Runa kar, manaqa warmi karmapis masayjunna karqa, amami ukwan ukwan pununkillapachu’ nir. ²⁸ Piru nuqashuypaqami nishaykillapa: Mayqanpis uk warmita rikar paywan kayta munarqami yarpuyninpiqa uchakushana nir.

²⁹ “Chayraykumi, allilaw nawiki imata rikachir uchakuchishutinga urqur itakuy karuqaq qammantaqa. Chaqa allinmi kanqa kwirpuykipa uk partin kaqta itakunaykipaq tukuyta kwirpuyki tukuy tyimpupaq infyirnupi qischakananmantaqa. ³⁰ Chaynulla allilaw makiki uchakuchishutinpis, pitir itakuy karuqaq qammantaqa. Chaqa allinmi kanqa kwirpuykipa uk partin kaqta itakunaykipaq

tukuyla kwirpuyki tukuy tyimpupaq infyirnupi qischakananmantaqa.

Jesusmi yaĉhachikuran runa warminta dijanaqkunapaq

(Mt 19.9; Mr 10.11-12; Lc 16.18)

³¹ “Chaynullami Moisesqa niqpis: ‘Mayqan warmiyjun kayar, manana warminwan kanarqa karguyjunkunapi uk kartata rurar warminta qurqashi dijayta puytin’ nir. ³² Piru kananqami nishaykillapa: Uk runa, warmin mana mayqanwan punusha ima katin yanqallamanta dijarqami, uchakunanta munaq yupayna dijayan. Chaynulla mayqanpis chay yanqallamanta itakukasha warmiwan kasarapqismi kusala saqrata uchakuyan”.

Jesusmi yaĉhachikuran ama jurananllapapaq

³³ Chaynullami Jesusqa niranpis:

“Qamkunaqami uyapashaykillapa Moisés unay rukuykillapakunata kaynu nishanta: ‘Imata ruranaykipaq Dyusninchikpa shutinpi jurarqa kumpliyllapa’ nir. ³⁴ Piru kananqami nishaykillapa: Amami imalapaqpis jurankillapachu nir. Chaynulla amami syilupaq rimar imaqa jurayllapachu. Chaqa syiluqami Dyusninchik tar mantakunan. ³⁵ Chaynulla amami pachapaq rimarmapis jurayllapachu. Chaqa pachaqami Dyusninchikpa ĉhakin shanan. Amami Jerusalén pwiblupaq rimarmapis jurayllapachu. Chaqa Jerusalén pwibluqami mantamaqninchik Dyuspa pwiblun-ari. ³⁶ Amami jurayllapapischu umaykillapapaq rimarpis. Chaqa manami puytinkichu uk aqchaykillapalamatapis

yuraqpaq, manaqa yanapaq tikraytaqa.
³⁷ Ashwanmi juranaykillapamantaqa imapaqpis
 ‘Chiqap’ nitkillapaqa, chiqap kanqa. ‘Mana’
 nitkillapapis, mana kanqa. Chaqa mayqanpis
 jurar imata arnikuqqami dyablu munashannuna
 rimar arnikuyan.

*Mayqan imata ruramashapis amami chayllata
 rurashunchu*

(Lc 6.29-30)

³⁸ “Qamkunaqami uyapashaykillapapis
 Moisés unay kaynu nishantaqa: ‘Nawipaqqqa
 kanqa uk nawi. Kirupaqpis uk kiru’ nir.
³⁹ Piru nuqaqami nishaykillapa: Mayqan ima
 mana allinta rurashutinga, amami qampis
 ima mana allintaqa rurankichu. Ashwanmi
 mayqan allilaw qaqllaykipi takashutinga
 uklawtapis rikachiy nir. ⁴⁰ Chaynulla mayqan
 qayachishur kamsaykita kitashunatinga,
 dijay punchuykitapis apanqa. ⁴¹ Chaynulla
 mayqan ‘Apay kargayta kaymanta wakkaman’
 nir, amalas apachishunatinga, ashwan
 chay nishushanmantaqa mas larguta apay.
⁴² Chaymi mayqanpis imalata mañashutinga, quy.
 Chaynullami mayqan imalata pristanaykipaq
 mañashutinpis amami das tikrakar rinkichu.

Êhiqnimaqninchiktami llakipashunllapa

(Lc 6.27-28, 32-36)

⁴³ “Chaynullami uyapashaykillapapis Moisés
 unay kaynu nishantaqa: ‘Qamkunawan shumaq
 kaqkunata llakipar, Êhiqnishuqkunata-shuypaqa
 Êhiqniy’ nir. ⁴⁴ Piru nuqaqa nishaykillapa:
 Êhiqnishuqkunataqa llakipar shumaqta rikayllapa.

Chaynulla Tayta Dyusman mañakuyllapa mana allinta rurashunanllapapaq ikikillapapi puriqkunapaq ima nir. ⁴⁵ Chaynu ruraraqami qamkunaga unaq syilumanta Taytaykillapa Dyuspa chiqap wamrankunana kankillapa. Chaqa pay nitinmi rupaymapis achkirachikamun allin kaqkunapaq, chaynulla mana allin kaqkunapaqmapis. Chaynulla pay nitinmi tamyamapis ishkimun allinta ruraqkunapaq, mana allinta ruraqkunapaqmapis. ⁴⁶ Chaqa qamkunata llakipashuqkunalata llakiparqa çimatani Dyusmantaqa aypankillapa? Chaqa Dyusta mana kasuq, Roma pwiblupaq impwistuta kubraquqkunapismi mayqan paykunata llakipaqtaca llakipanllapa. ⁴⁷ Chaynulla chay mayqanpis qamwan allin kaqlata saludpis çimatataq shumaqtaca rurayankillapa? Chaqa Dyusta mana kasuq runakunapismi chaynu ruranllapa. ⁴⁸ Ashwanmi qamkunaga imapipis allinla kayllapa imanuchi unaq syilupi Taytaykillapa Dyus kusa allinla chaynu”.

6

Limusnawan yanapakurqa amami parlakunkilapachu

¹ Jesusqami niranpis:

“Tukuy ima allin kaqtaqami imuraspis rurayllapa. Amami runakuna rikamananpaq nir paykunapa naypanlapichu rurankillapa. Chaynu runakunala alabashunanllapapaq rurayatkilapaqa imanunari unaq syilumanta

Taytaykillapamaqa chay shumaq imata qushunanllapapaq karan chaytaqa qushunqallapa.

² “Chayraykumi mayqan ministiqkunata yanaparpis amami imanutaq Dyusta yanqa kasuq tukuqkuna kusalata alabakar parlakunllapa chaynuqa puriyllapachu. Chaqa paykunaqami chay Israel runakuna tantakananllapa wasikunapi, waqtakunapi ima parlakur purinllapa, runakuna paykunapaq shumaqta rimananllapalapaq. Chaymi nishunillapa: Paykunaqami chay runa masinkuna alabashanlawanna kidanqallapa nir. ³ Chayraykumi qamkuna mayqanta ima ministishanpi yanaparqa amami chay kusala riqsinaykimatapis parlankichu. ⁴ Chaynu imata yanapakur mana imatapis rimatkiqami, Taytayki Dyus rikashurqa kusala shumaq imatana qur yanapashunqa.

*Jesumi yaĉhachikuran Dyusman mañakunapaq
(Lc 11.2-4)*

⁵ “Qamkuna Dyusman mañakurqa, amami Dyusta yanqa kasuq tukuq runakuna yupayqa kayllapachu. Chaqa, paykunaqami chay tantakananllapa wasikunapi, chay may iskinakunapi ima sharla Dyusman mañakuyta kusalata munanllapa. Chaynuqami paykunaqa ruranllapa runakuna rikar alabananllapalapaq. Chaymi nishunillapa: Paykunaqami chay runa masinkuna alabashanlawanna kidanqallapa nir. ⁶ Piru qam mañakurqami wasikiman yaykur, punkuykita kirpakur Taytayki Dyus chaypi qamlawan kaqman mañakunki. Chaynu ruratki

chay qamlawan kaq Dyusniki rikashurqami kusala shumaq imata qur yanapashunqa.

7 “Chaynulla qamkuna Dyusninchikman mañakurqa amami kutir kutir chayllata rimarqa mañakuyllapachu, imanutaq Dyusninchikta mana riqsiq runakunamaqa tukun chaynuqa. Chaqa paykunaqami yarpunllapa chaynu kusalata rimapakutingashi Dyusqa mas uyapayanqa nir. 8 Chaymi qamkunaqa ama chay runakuna yupayqa kayllapachu. Chaqa Taytaykillapa Dyusqami ima ministiyashaykillapatapis yaçhayanllana manapis mañakuyatkillapa. 9 Chaymi ashwan qamkunaqa kaynu mañakunkimanllapa:

Unaq syilupi Taytayllapa,

qammi kusa allinpaq riqsikanki.

10 Shamuy-ari qamla kay pachapiqa mantamanaykillapapaq.

Qam munashaykinullami kay pachapi rurakanqa imanuçi unaq syilupi ruranki chaynulla.

11 Kananllami chay ministiyashayllapa mikuytaqa qumayllapa.

12 Mana allinta rurashayllapamantapis pirdunamayllapa,

imanuçi nuqakunapis mana allinta rura-
matinllapapis pirdunanillapa chaynulla.

13 Amami uchakunayllapapaqqa dijamankillapachu.

Ashwanmi chay riqchaq mana allinkunamantaqa washamayllapa.

[Chaqa qammi tukuy imata puytinki;

kusala shumaqpaq riqsikanki;

chaynulla tukuy tyimpupaq mantakunki ima
nir.

¡Chaynumi kanqa!

¹⁴ “Chaqa qamkunata ukkuna ima mana allinta rurashutinllapa pirdunatkillapaqami, unaq syilupi Taytaykillapa Dyuspis pirdunashunqallapa. ¹⁵ Piru qamkuna mana ukkunata pirdunatkillapaqa manami Taytaykillapa Dyuspis uchakushaykillapamantaqa pirdunashunqallapachu.

Jesusmi yaĉhachikuran ayunupaq

¹⁶ “Chaynulla qamkuna ayunarqa, amami kusa kwashalla tikrakarchu purinkillapa imanutaq Dyusta yanqa kasuq tukuq runakuna, tukunllapa chaynuqa. Chaqa paykunami chaynu kwashalla tukunllapa runakuna rikar, ayunayan ninanllapalapaq. Chaymi nishunillapa: Paykunaqami chay runa masinkuna alabashanlawanna kidanqallapa nir. ¹⁷ Chaymi ashwan ayunarqa, alli qaqlitaykillapata paqakur, shumaq ñaqsakur kamakayllapa. ¹⁸ Chaynu ruratkillapaqami mana mayqanpis kwintata qukanqallapachu ayunayankillapa nirqa. Nataq Taytaykillapa Dyus qamkunalawan chaypi kaqmi, yaĉhayanqa chay ayunayashaykillapapaqqa. Chaynami ashwan kusala shumaq imata qur yanapashunqallapa.

Syilumanta imançhikkunapaq yarpushunllapa
(Lc 12.32-34; 11.34-36; 16.13)

¹⁹ “Amami kay pachapi kaq imaykillapataqa tantakunkillapachu. Chaqa kay pachapi kaq imaykillapaqami pumpir, muqusyar ima, limpu tukukan. Chaynulla suwakuqkunamapis wasikunaman yaykur suwakunllapa ima. ²⁰ Ashwanmi

kay pachapi kaq imaykillapapaq yarpunaykillapamantaqa unaq syilumanta kaq imaykillapapaq yarpur Dyus munashanlatana rurar kawsayllapa. Chaqa syilumanta kaq imaykillapaqa manami pumpir, muqusyar ima tukukanlamapischu. Chaynulla manami chaymanqa suwakuqkunalamapis yaykunchu. ²¹ Chaymi nishaykillapa: Qamkuna kay pachamanta kaq imaykikunalata chapar yarpuyatkillapaqa kay pachamanta kaq imakunalapi kanqa yarpuynikillapaqa. Nataq unaq syilumanta mana tukukaq imaykillapapaq chapakur yarpuyatkillapa-shuypaqa syilumanta kaq imaykillapalapi kanqa yarpuynikillapaqa.

²² “Allita yarpuyllapa: Nawikillapa imanutaq bilamaqa kusala shumaq allinta achkirachikun chaynu kwirpuykillapapi katinga, tukuyla kwirpuykillapaqa kusala shumaqta achkirachikuq yupaylana kanqa. ²³ Piru nawikillapa kusala mana allin kashanrayku kay pachamanta kaq imakunalapaq yarpuchishutin-shuypaqami kwirpuykillapapis tutaparaq intirupina kayanqa. Chaynuqami achkirachikunaykillapamantaqa ashwan tutaparachikuyankillapana kanqa. Chaymi ashwan chaynu karqa mana imalatapis Dyusninchikpaqmaqa intrakayankillapachu kanqa.

²⁴ “Nishaykillapapis: Manami mayqan sirbikuqpis ishkey runata chay kutilla sirbiytaqa puytinchu. Chaqa uknintami munayanqa, nataq ukninta-shuypaqa chiqniyanqa. Manaqa uknintaqa allinta rikayanqa, nataq ukninta-shuypaqa musyayanqa. Chaynulla

manami allinchu Dyusninchikta sirbiyar chay kutilla qillayninchiklapaq chaynulla wakin imanchikkunalapaq yarpur kawsanapaqqa.

Dyusmi wamrankunataqa kuytan
(Lc 12.22-31)

²⁵ “Chayraykumi nishunillapa: Amami qamkunaqa yarpupakunkillapachu, imatarraq mikur, upyar kawsashaq nirqa. Chaynulla amami yarpupakunkillapapischu imatarraq mudakushaq nirmapis. ¿Chaqa manachu yaçhankillapa chay kawsanaykillapa, chaynulla kwirpuykillapaqa masta sirbin mikuymanta, raçhpamantaqa nir?
²⁶ Rikayllapa pari quritukunata. Paykunaqa manami tarpukur urqkunllapalamapischu. Chaynulla manami mikunanllapata çhurakunllapalamapischu. Piru, imanutaq ashwan unaq syilupi Taytaykillapa Dyusqa paykunataqa qaran ima. ¡Allita yarpuyllapa, qamkunaqami chay kurukunamanta ashwan kusa masta sirbinkillapa! ²⁷ Chayraykumi tapushaykillapa: ¿Chaynu kusalata yarpupakurqachu, imanu kashaykillapamantaqa midyu mitrullataqa winayta puytinkimanllapa? ¡Manami! *

²⁸ “Chaynu katinga, çimapaqtaq qamkunaqa kusalata yarpupakunkillapa mudanaykillapapaq imaqa? Allita kwintata qukayllapa, imanutaq liryukunamaqa muntipi winar, mana traba-janchu chaynulla mana puchkakunlamapischu.

* **6:27** Kaynupismi intrakayta puytinchik: ¿Chaynu kusalata yarpupakuyatkillapa wanunaykillapapaq ura çhamutingachu uk diyallataqa mas kawsayankillapa kanqa? ¡Manami!

29 “Piru paykunaqami kusala shumaqta tuktukustunmapis. Chaymi nishaykillapa: Mantakuq Salomonmapis kusala çhaniyun raçhpanwan mudakurmapis manami chay tuktitukuna yupayqa lusiranchu. 30 Chaqa Dyus kanankuna chay tuktitukunata winachir kusa shumaqta lusichitinmapis, allaqkunaqa rupar imana tukukanqallapa. Chaynu karmi qamkunataqa ashwan kusala mas shumaqta ima mudachishuyanqallapa. Piru chaynu yaçharqa, ¿imapaqtaq Dyusninchikpi manaraq allita kriyinkillapa? 31 Chayrayku ama llakiyllapachu ‘¿Imatana mikushun? ¿Imatana upyashun? ¿Imanuna mudakushun?’ nir imaqa. 32 Chaqa tukuy chaykunapaqqami Dyuspi mana kriyiqkuna chaynuqa yarpupakur kawsanllapa. Piru qamkunapaqqami unaq syilupi Taytaykillapa yaçhayanna, imatami ministinkillapa nirmapis. 33 Chayraykumi, tukuy imakunapaq yarpur llakinaykillapamantaqa, ashwan Taytanchikllapa Dyus tukuyta mantakushanrayku, paylata maskar munashannula allinta rurur kawsayllapa. Chaynu kawsatkillapaqami Taytaykillapa Dyusqa tukuy ministishaykillapapi yanapashunqallapa. 34 Nishaykillapapis: Amami allaqmantaqa imaraq pasamanqa nirqa yarpupakunkillapachu. Chaqa chay allaqmanta diyapismi çhamunqana chay diyallapi ima kaqpaq yarpunaykillapapaqqa. Allita yaçhashanchikllapanu, diyakunami shamun imanuraq kashaq nir chay diyallapi yarpunapaq.

7

*Amami uknikita jwis yupay rikar yaçhankichu
(Lc 6.37-38, 41-42)*

¹ “Amami uknikikunata rikar yaçhankillapachu, Dyus qamkunatapis ama rikar yaçhashunanllapapaq. ² Chaqa ukkunata rikar yaçhatkillapaqa, chaynullami qamkunatapis Dyusqa rikar yaçhashunqallapa. Chaynulla imanu ukkunata rikatkipis, chay rikashaykinullami Dyusqa qamkunatapis rikar yaçhashunqallapa. ³ ¿Chaqa imapaqtaq uknikipa nawinpi usulsitu tayan chayta rikaq çhurakanki, qampa nawikipi atun qiru tayan chayta naypaqta mana lluqshichirqa? ⁴ Chaymi qampa nawikipi uk atun qiru tayatinga, ¿imanutaq uknikita ninkiman: ‘Nawikipi usulsitu tayan chayta lluqshichishaq’ nirqa? ⁵ ¡Kusa allin tukuq runa! Puntataqa chay nawikipi atun qiru tayan chaytaraq lluqshichiy. Chaymantaraqmi chay uknikipa nawinpi tayan chay usulsitutaqa allita rikar lluqshichimuyta puytinki.

⁶ “Chaynulla nishunillapapis: Amami Dyus-ninchikpa shumaq rimayninta willankillapachu chay kusala marraju allqu yupay runakunataqa. Chaqa imanupiqakish piñakurmana llakiypaqta qischashunmanllapa. Chaynulla chay kuchi yupay runakunataqa amami willankillapapischu. Chaqa paykunaqami mana kwintachar limpu saruçarmana dijanman.

*Mañakushun maskakushun punkuta takashun
ima
(Lc 11.9-13; 6.31)*

⁷ “Dyusman mana shaykuq mañakuyllapa; paymi qushunqallapa. Tukuy ministishaykillapata maskayllapa; Dyusmi tarichishunqallapa. Chaynulla punkumanta mana shaykuq qayakuyllapa. Chaymi payqa punkunta kiêchar yanapashunqallapa. ⁸ Chaqa mayqan mañakuqpismi tarikun mañakuyashantaqa. Chaynulla mayqan maskakuqpismi, tarin maskayashantaqa. Punkupi mayqan kusalata shachinakur qayakutinpismi, punkunta kiêchar yanapanllapa ima.

⁹ “¡Ma nimayllapa! ¿Wamrayki tantata mañashutinllapaqachu rumita qunkimanllapa? ¹⁰ ¿Manaqa wamrayki piskaduta mañashutinllapaqa, largu kurutachu qunkimanllapa? ¡Manami! ¹¹ Chaqa qamkuna kusala malu runakuna karmapismi, wamraykillapataqa allin imakunata qunkillapa. Chaymi ashwan junaq syilupi Taytaykillapamaqa kusala shumaq imakunata qushunqallapa payman mañakutkillapaqa!

¹² “Chaynullami nishaykillapapis: Wakinkuna qamkunawan shumaq kananta munarqa, qamkunapis shumaqta rurayllapa paykunawanqa. Chaynu rurarqami kusala allintana rurayanki, Moisés mantakushannulla, chaynulla Dyuspa unay rimaqninkuna iskribishannulla ima.

Kiêhkila punkitutami yaykushunllapa
(Lc 13.24)

¹³ “Allita yarpurmi, chay kiêhkila kaq punkituta pasar rinkillapa Dyusninchikman rinarqa. Chaqa chay tukuy tyimpupaqna rir qischakanapaq kaq

punkuqami kusala atun chaynulla chay nansipismi, kusala anchu ima. Chaynu katinmi kusala achka ringallapa chaylawtaqa. ¹⁴ Piru Dyusninchikwanna rir tukuy tyimpupaq kawsanapaqqami kusa kiçhkila punkitu, chaynulla kiçhkila nansitu ima. Chaynu katinmi aykala chaylawtaqa yaykur rinllapa.

Qirukunatami puquyninmanta riqsinchik
(Lc 6.43-44)

¹⁵ “Allitami kuytakankillapa chay llullakur Dyusninchikpaq parlakuq tukuq runakunamantaqa. Chaqa paykunaqami qamkunamanqa shamunqa imanutaq uyshitakunamaqa kusala mansitu chaynu. Piru alli yaçhaymantaqami kusala manchaypaq atun surrukuna kanqallapa. ¹⁶ Chaymi qamkunaqa tukuy imata rurayashanlamanta das riqsiyta puytinkillapa imanunirmapis. Chaqa ubapa puquynintaqa manami kashakunamantachu pallanchik. Chaynulla Iguspa puquynintapis manami shankakunamantachu pallanchik. ¹⁷ Piru tukuy allin qirukunaqami shumaqta puqun. Nataq chay mana allin qirukunashuypaqami mana allintachu puqun. ¹⁸ Chaqa allin qiruqami mana puytinchu mana allinta puquytaqa. Chaynulla mana allin qirupis manami shumaqtaqa puquyta puytinchu. ¹⁹ Chaymi, tukuy qirukuna mana allinta puquqtaqa kuchur ninaman itar rupachinchik. ²⁰ Chayraykumi qashan nishaykillapa: Tukuytami ima rurashankunalamanta allita rikar riqsinkillapa nir.

Dyus mantakuyashanmankish mana yaykutkil-lapachu

(Lc 13.25-27)

²¹ “Manami tukuyla ‘Amituy, Amituy’ nimaqku-naqa, Dyus unaq syilupi mantakuyashanmanqa yaykunqachu. Ashwanmi, unaq syilupi Taytay munashanlata ruraqkuna yaykunqallapa.

²² Chaqa chay diyapiqami nimayanqallapa: ‘Amituy, Amituy, nuqakunami qamlapaq kusata parlakurayllapa. Chaynulla qampa shutikiwanmi runakunamanta dyablupa yarpuninta itakurayllapa. Shutikiwanmi achka milagrukunata rurarayllapa’ nir ima.

²³ Piru nuqaqami paykunataqa nishaq: ‘Manami maydiyapis riqsishushachu kani. ¡Ashuyllapa nuqamanta, mana allinta ruraqkuna!’ nir.

Ishkay wasipa simintun

(Lc 6.46-49; Mr 1.22)

²⁴ “Chayraykumi, chay mayqanpis nuqa nishayta uyakur kasuqtaqa kumparashaq uk runa kusa allinlata yarpuqmaqa wasinta shachinanpaqqa allita yarpur, rumipa ananmanta shachiran chaywan. ²⁵ Chaymi tanya shamutin, riyukuna achkayar, wayramapis wakmanta, kaymanta wasilaman pukakamurmapis mana ratachiranchu. Chaqa alliri shachisha karan rumipa ananmanta.

²⁶ Piru nuqa nishayta uyakur mana kasuqta-shuypaqami kumparashaq imanutaq uk yaru runamaqa mana allita yarpur wasinta shachiran ushya aqupa ananlamanta chaywan. ²⁷ Chaymi tanya shamutin, riyukuna achkayamuran.

Chaynulla wayra wakmanta kaymanta chay wasiman pukakamutinmi chay wasiqa limpu limpu pampalla rataran”.

²⁸ Chaymi chaynu Jesús rimar tukchitinnaqa, tukuyla chaypi kaqkunaqa dispantakaranllapa chay imanuyachachikushanrayku. ²⁹ Chaqa Jesusqami paylla kusata mantakur ima yaachachikuran, manami Moisés mantakushanta yaachar yaachachuqkuna yupaychu.

8

Jesumi allicharan uk ismuyaq runata

(Mr 1.40-45; Lc 5.12-16)

¹ Jesús chay sirkamanta ishkimutingami, kusala achka runakuna ikinta riranllapa.

² Chaymantaqami uk runa ismuyaq kwirpuyjun payman qimikar naypanpi qunqurikur niran:

–Taytituy, llakipamayarqa allichamay-ari kay qishayniymantaqa nir.

³ Chaynu nitinga, Jesusqa makinwan kamar niran:

–Munanimi allianaykita. Kananlla alliyay nir.

Chaymi chay kutilla chay ismuyaq kwirpuyjun runaqa, alliyaran qishayninmantaqa.

⁴ Jesusqami niranpis:

–Amami mayqantapis willankichu. Ashwanmi rir qimikay kuraman. Chaymi apanki ufrinditaykita Moisés mantakushannulla. Chayna tukuy yaachananllapapaq qishaynikimantaqa alliyashaykina nir.

Jesumi allicharan suldadukunapa mantaqinpa sirbikuqninta

(Lc 7.1-10; Jn 4.43-54)

⁵ Chaymanta Capernaúm pwibluman Jesús yaykutin, Romamanta suldadukunapa uk mantaqnin, qimikaran payta rugaq. ⁶ Chaymi niran:

—Taytituy, sirbikuqniymi wasiypi qishaq. Manami kwirpunqa kuyuyamatapis puytiyanchu. Ashwanmi kusala saqra nanaywan qischakayan nir.

⁷ Jesusqa niran:

—Rishaqmi allichaq nir.

⁸ Chaynu nitin, chay suldadukunapa mantaqninqa niran:

—Taytituy, nuqa mana kwintachaypaqla kashayraykumi mana allinchi wasiyanraq rir yaykunaykipaqqa. Ashwanmi kayllamanta ‘Alliyanqa’ niy, chay sirbikuqniyqa alliyananpaq. ⁹ Chaqa nuqallatami mantamaqniykuna mantaman. Chaynulla nuqapis wakin suldadukunata mantani. Chaymi mayqannintapis ‘Riy’ nitiyqa, rin. Ukta ‘Shamuy’ nitiypis, shamun. Chaynulla sirbiqniytapis imata rurananpaq kaçhatiypris ruran.

¹⁰ Chaynu nitin uyaparmi Jesusqa kusa dispan-takashalla aligriyaran. Chaymi chay wakin ikinta riqkunataqa niran:

—Chiqaptami nishaykillapa: Tukuyla Israel pwiblupiqqa manami mayqantapis kay runa yupay allita kriyiqtaqa tarishachu kani. ¹¹ Chaymi nishaykillapapis: Achka jwira runakunami shamunqallapa rupay iqamunanlawmanta, rupay iqananlawmanta ima. Chaymi paykunana tayanqa pulla mikuq Abrahamwan, Isaacwan, Jacobuwan

syilumanta kaq mantakuyashanpiqa. ¹² Piru Dyus mantakuyashan luryanpi kananpaq karan chaykunaqami, itakukayanqa waqta tutaparaqlla infyirnumanna. Chaymi chaypina kusala mana agwantaypaqta qischakar qaychakushanrayku kirunmatapis richyachinqallapa.

¹³ Chaymantami Jesusqa chay suldadukunapa mantaqnintaqa niran:

—Riyna wasikiman. Qam kriyishaykinullami wasikipiqa rurakanqa nir.

Chaynu Jesús nitinlami, chay kutilla sirbikuqninqa alliyaranna.

Jesusmi allicharan Pedrupa swigranta
(Mr 1.29-31; Lc 4.38-39)

¹⁴ Jesusqami riran Pedrupa wasinman. Chaypimi Pedrupa swigranta tariran, mantanpi qishaq usuraqta. Kusala rupawanmi karan. ¹⁵ Chaymi Jesusqa, chay warmisitataqa makinmanta kamaran. Chayna chay rupaqa dijaranna. Chaymantami ashwan chay warmisitataqa sharikur paykunata qaraqna qallariran.

Jesusmi achka qishaqkunata allicharan
(Mr 1.32-34; Lc 4.40-41)

¹⁶ Tutapatinnaqa Jesusman achka runakuna dyablupa yarpuyinwan kaqkunata apamuranllapa. Piru Jesusqami rimarla chay dyablupa yarpuyin runakunapi kaqtaqa itakuran. Chaynullami allicharanpis tukuyula qishaq kaqkunataqa. ¹⁷ Tukuy kaykunaqami chaynuqa pasaran Dyuspa rimaqnin Isaías kaynu nishan kumplikananpaq. Chaqa kaynumi nisha kayaq: “Paylla nanayninchikkunata urquran.

Chaynulla paymi qishayninchikkunatapis aparan” nir.

*Jesusmi paywan rinaqkunata kaynu nin
(Lc 9.57-62)*

¹⁸ Uk diyapimi Jesusqa achka runakunapa rur-inpi rikariran. Chaymi yaĉhakuqninkunataqa kaynu niran: Pasashunllapa chay quĉhapa chimpanman nir. ¹⁹ Chaymantaqa Moisés mantakushankunata yaĉhar yaĉhachikuq runami Jesusman qimikar niran:

—Yaĉhachikuq Taytituy, mayta ritkipismi pulayki rinayani nir.

²⁰ Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—Surrुकunami maĉhaynijun pununanpaqqa. Chaynulla pariĉ kurukunapis qushayjun ima. Piru Dyusmanta Shamuq Runapaq-shuypaqami mana kanchu maylapipis umanta sintikuchin-lapaqmapis nir.

²¹ Chaynu nitinmi yaĉhakuqninkunamanta ukqa kaynu niran:

—Taytituy, dijamay rishaq taytay wanutin pampaqraq. Chaymantanami rishun nir.

²² Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—Kusa allinmi kananlla nuqawan rinaykipaq. Chaqa nuqapi mana kriyiqkunaqami imanutaq wanushakunamaqa chaynu. Chaymi dijay wanushakunaqa paykunapurana pampanakunqa nir.

*Jesusmi wayrawan yaku maqchikayatin qasilachiran
(Mr 4.35-41; Lc 8.22-25)*

²³ Chaymantami Jesusqa yaĉhakuqninkunawan yaku karruman iqar riranllapana. ²⁴ Chaynu riyatinllapami chay quĉha yakuqa kusata wakman kayman maqchikaq qallariran. Chaymi chay yaku karrutaqa pampanayaranna. Piru chaykamanqami Jesusqa punuyaran. ²⁵ Chaymi yaĉhakuqninkunaqa rikĉhachiq rir niranllapa:

—¡Taytituy, washamayllapari! ¡Yaku rurimanmi chinqayanchikllapana! nir.

²⁶ Chaynu rikĉhachitinllapami Jesusqa niran:

—¿Imapaqtaq kusalata manchakunkillapa? ¡Qamkunaqami manaraq allitaqa kriyimankilla-paraqchu! nir.

Chaynu nirnaqami, sharir wayrawan yakutaqa willatinla limpu limpu qasillaran. ²⁷ Chaynu rurashanraykumi kusa dispantakashalla paykunapura tapunakuyaqllapa:

—¿Kayqa, imanu runa katintaq wayrawan yakumapis kasunqa? nir.

Gadaramanta dyablupa yarpuyinwan ishkay runakuna

(Mr 5.1-20; Lc 8.26-39)

²⁸ Chaymanta Jesusqa chay quĉhapa uklaw manyan Gadara shutiq lugarman ĉaran. Chaymi chay lugarmantaqa dyablupa yarpuyinwan kaq ishkay runakuna, pantyunmanta lluqshir, payman qimikaran. Chay runakunaqami kusala saqra manchaypaqta tukuqllapa. Chaymi chay lugartaqa mana mayqanpis pasayta puytiqllapachu. ²⁹ Piru Jesusta rikarqami, kaynu nir qayĉhakuq ĉhurakaranllapa:

—¡Dyuspa Wamran Jesús, amami nuqakunamanqa yakapakamuychu! ¿Chaqa qamqachu manapis jwisyu diya chamuyatinraq kananlla shamushayki qischamaqllapa? nir.

³⁰ Piru chay kayashanllapamanta largukaqpimi achka kuchikuna shitqakuyaranllapa. ³¹ Chaymi chay dyablupa yarpuyninga, Jesustaqa kaynu nir rugaranllapa:

—Kay runakunamanta lluqshichir itakumarllapaqa, dijamayllapa chay achka kuchikuna kan chayman yaykunayllapapaq nir.

³² Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—Riyllapa nir.

Chaynami chay dyablupa yarpuyninga runakunamanta lluqshir kuchikunamanna yaykuran. Chaymi kuchikunaqa chay kutilla kusalata kallpar, qaqata rishannu quchaman ratar chuqar wanuranllapa. ³³ Nataq chay kuchikunata michiqkunaqami alsakar riranllapa. Chaymi pwibluman charqa imanun chay dyablupa yarpuyinwan kaq runakuna pasashantaqa tukuyta parlaranllapa. ³⁴ Chaymi chay kutilla pwiblumanta kaq runakunaqa lluqshir riranllapa Jesús kayashanmanqa. Chaynu Jesusta chaypi rikarllapami kusalata rugaranllapa kay lugarniyllapamantaqa wakaq tukuy nir.

9

*Jesumi mana kuyuyta puytiq runata allicharan
(Mr 2.1-12; Lc 5.17-26)*

¹ Chaymantaqami Jesusqa uk yaku karruman iqar, quchapa uklaw chimpanman pasar

pwiblunllaman êcharan. ² Chaypina katingami uk mana kuyuyta puytiq kwirpuyjun runata, uk parapi usurachir wintusha payman êchachiranllapa. Chaymi Jesusqa paypi kusalata kriyiqllapata rikar, chay qishaqtaqa niran:

—Shachinakuy wamrituy. Chaqa tukuy uchakushaykikunamantami pirdunashushana kani nir.

³ Chaymi Moisés mantakushankunata yaêchar yaêchachikuq runakunaqa kaynu nir yarpuranllapa: ¿Wakqachu Dyusninchiknulla tukunayan? Manami allin chu chaynuqa. Chaqa Dyuslami uchakunamanta pirdunakuytaqa puytin nir. ⁴ Piru Jesusqami kwintata qukaran imatami yarpuyanllapa nirmapis. Chaymi paykunataqa kaynu nir tapuran:

—¿Imapaqtaq qamkunaqa kusala mana allin yarpuynijunqa kankillapa? ⁵ ¿Imataq mas trabajusu ninaypaq, ‘Uchaykikunamantami pirdunashuni’ ninaypaq, manaqachu ‘Sharir puriy’ ninaypaq? * ‘Uchaykikunamanta pirdunashuni’ nitiyqa qamkunaqa mana kriyinkillapachu.

⁶ Piru kananllami intrachishaykillapa Dyusmanta Shamuq Runaqami kay pachapiqa paylla puytin uchanllapakunamanta pirdunakuytaqa nir.

Chaynu nirnaqami chay mana kuyuyta puytiq kwirpuyjun runataqa niran:

—Sharir paraykita apar, riy wasikiman nir.

⁷ Chaymi chaynu nitinga, chay mana kuyuyta puytiq kwirpuyjun kayaq runaqa sharir, riranna wasinman. ⁸ Tukuy chaykunata rikarmi chaypi

* **9:5** Chaqa mayqanpismi “Uchaykimanta pirdunashuni” niyta puytinman yanqallamapis.

kaq runakunaqa kusalata dispantakaranllapa. Chaymi ashwan Dyusta alabaq çhurakaranllapa imanumi payqa uk runata pudirninta qusha nir.

Jesusmi Mateuta qayaran
(Mr 2.13-17; Lc 5.27-32)

⁹ Chaymantami Jesusqa chay kayashanman-taqa riranna. Chaynu riyarmi rikaran uk runa Mateo shutiqta. Payqami chay Roma pwiblupaq impwistuta kubrakunanpi tayaran. Chaymi Jesusqa niran:

—Shamuy nuqawan rishun nir.

Chaynu nitinga Mateuqa sharir paywana riran.

¹⁰ Chaymantami Jesusqa Mateupa wasinpi mikuyaranna. Chaymi chay kutilla Romapaq impwistuta kubraquqkuna, kusa uchayjun runakuna ima çharanllapa. Chaynami ashwan paykunapis Jesuswan, yaçhakuqninkunawan ima pulla mikuq çhurakaranllapa. ¹¹ Chayta rikarmi chay fariseo runakunaqa Jesuspa yaçhakuqninkunataqa kaynu nir tapuran:

—¿Imapaqtaq yaçhachikuqnikillapaqa chay impwistuta kubraquqkunawan chaynulla uchasapakunawan pullaqa mikun? nir.

¹² Chaynu nitinllapa uyaparmi, Jesusqa niran:

—Allilan kar mana qishaq kaqkunagami mana ministinchu rimidyakuqtaqa. Chaymi ashwan chay qishaq kaqkunala ministin rimidyakuqtaqa.

¹³ Rir allita intrakayllapa Dyus nitin unaylla iskribishanllapata. Chaqa ninmi:

‘Nuqaqa manami munanichu animalkunata wanuchir ufrindita nir nuqaman apamunanllapataqa.

Ashwanmi munani wakinkunata llakipar ima ministishanpipis yanapananllapapaq' nir. Chaynulla nuqaqa manami chay kusa allinla kani niqkunata willaqchu shamusha kani. Ashwanmi shamusha kani, chay uchayjunkunata willatiy kriyir washakananllapapaq.

Ayunupaqmi tapuranllapa
(Mr 2.18-22; Lc 5.33-39)

¹⁴ Chaymantaqami Shutichikuq Juanpa yaĉhakuqninkuna, Jesusman qimikar kaynu nir tapuranllapa:

—Nuqakuna, chaynulla chay fariseo runakunapismi kusalata ayunanillapa. Piru qampa yaĉhakuqnikikunaqa ĩmapaqtay mana ayunanllapa? nir.

¹⁵ Jesusqa niran:

—ĩUk runa kasaraq, chayllapiraq katinqachu, wakinkunaqa llakishala kanmanllapa? ĩManami! Chaymi chay kasarasha chaykuna rinanpaq ura ĉhamutin, ritinllapanami ayunanqallapa.

¹⁶ “Nishaykillapapis: Manami mayqanpis uk makwa raĉhpataqa mushuq raĉhpawanqa rimindanchu. Chaqa chay mushuq raĉhpami paqakarqa chapukayanqa. Chaynu chapukarmi, makwa raĉhpataqa llikinman. Chaynuqami ashwan masna llikikayanqa. ¹⁷ Chaynulla, chay ubapa yakun binutaqa manami itanchikchu makwa qara kapachumanqa. Chaqa chay ubapa yakun binumi byijuyar makwa qarataqa llikinman. Chaymi ashwan ubapa yakun binu chaynulla chay qara kapachupis yanqallana tukukanman. Chayraykumi, ubapa mushuq

yakun binutaqa mushuq qara kapachuman itaypaq amana mayqanninpis imananpaqqa”.

†

Jesumi allicharan uk warmita, Jairupa wamranta ima

(Mr 5.21-43; Lc 8.40-56)

¹⁸ Chaynu Jesús rimayatinllami, Israel runakunapa uk mantaqnin çhamur Jesuspa naypanlapi qunqurikur kaynu niran:

—Chayraqmi warmi wamray wanusha. Piru qam rir makisituykita ananpi çhuratkiqua, payqa gashan kawsamuyanqa nir.

¹⁹ Chaynu nitinmi Jesusqa sharir, yaçhakuqninkunawan ima riranllapa. ²⁰ Piru chaynu riyatinmi chay lugarlawpi karan uk qishaq warmi. Chay warmipa yawarninmi dusi añupaqna kusalata shamuq. Chaymi Jesuspa ikinlawta qimikar raçhpanpa manyanta kamaran.

²¹ Chaqa chay warmiqami yarpuq, raçhpanta kamarlami alliyashaq nir. ²² Piru chaynu ruratin Jesusqa ikiman chapakur warmita rikarqa niran:

—Shachinakunkimi mamitay. Chaqa kriyishaykiraykumi alliyashaykina.

Chaymi ashwan chaymanta-pacha allinna kidadan chay warmisitaqa.

²³ Chaymanta Jesusqa chay Israel runakunapa mantaqninpa wasinman çharqa, rikaran dulsaynata waqachiq runakunata. Chaynullami

† **9:17** Jesús ruraran kay kimsa kumparasyunta unay runakunapa yaçhachikushanqa, paypa mushuq yaçhachikushanwanqa mana chayllachu nir. Chaynuqami intrachimanchik piçhunachinapaqqa mana allinchi nir.

rikaranpis chaypi kaqkuna kusalata waqar laqyaqllapata ima. ²⁴ Chaymi Jesusqa niran:

—Lluqshiyllapa kaymanta. Chay warmi wamraqami mana wanushachu. Punuyanlami nir.

Chaynu nitin, chaypi kaqkunaqa kusalata asiparanllapa Jesustaqa. ²⁵ Piru payqami ruripi kaqkunata limpu lluqshichimuran. Chaymantami chay wasiman yaykur, chay warmi wamrataqa makinmanta aypatin, sharimuran. ²⁶ Chaymi tukuy chay lugarkunapiqa yaçharanllapana imanuwarmi wamraqa kawsamusha nirmapis.

Jesusmi allicharan ishkay syigukunata

²⁷ Chaymanta lluqshir ritinnaqami Jesuspa ik-intaqa ishkay syigu runakuna riran kaynu nir qayakur:

—¡Davidpa ayllun † llakipamastuyllapari! nir.

²⁸ Chaymanta Jesús wasi ruriman yaykutinga, chay syigu runakunaqa qimikatin, Jesusqa kaynu nir tapuran:

—¿Qamkunaqachu kriyinkillapa alliy-achishuyashaqlapa nirqa?

Chaynu nitin, paykunaqa niranllapa:

—Arí taytituy nir.

²⁹ Chaymantami Jesusqa, nawinkunata kamar niran:

—Qamkuna imanutaq kriyishaykillapanullami rurakanqa nir.

† 9:27 Davidpa ayllun nirqami Dyuspa Akrashan Cristun nir intrachimanchik.

³⁰ Chaymi chay kutilla rikakuranllapana. Piru Jesusqami kaynu nir kusalata willaran:

—Amami mayqanpis yaçhanqachu kaytaqa nir.

³¹ Piru ashwan chay runakunaqa wasimanta lluqshishanmanta-pacha imanú Jesús paykunata alliyachishanpaq ima tukuyлата parlaranllapa.

Jesusmi allicharan uk muduta

³² Chaymanta chay syigukuna alliyashana lluqshimuyatinga, wakin runakunapis Jesusman aparanllapa uk mudu dyablupa yarpuyinwan qishaq runata. ³³ Chaymi Jesús chay dyablupa yarpuyinanta chay mudu runamanta itakutinga, rimaqna qallariran chay runaqa. Chaymi chaypi kaqkunaqa kusa dispantakashalla niaqllapa: “¡Kay Israel pwiblupiqami maydiyapis mana rikashanchikchu waknu mayqanpis allichakuqtaqa!” nir.

³⁴ Piru chaypi kaq chay fariseo runakunashuypaqami niyaranllapa: “Waktaqami dyablukunapa mantaqnin pudirninta qusha, chaynu dyablupa yarpuyinanta itakunanpaqqa” nir.

Kusichakunapaq kaqqami kusala achka

³⁵ Piru Jesusqami tukuy pwiblukunapi, taksha pwiblitukunapi ima yaçhachikur puriyaran. Tukuy tantakananllapa wasikunapimi Dyuspa shumaq rimayninta yaçhachikur puriran, washakarna paypa mantakuyninpi kawsananllapapaq. Chaynullami allichakuqpis tukuy qishaykunamanta, nanaykunamanta ima. ³⁶ Chaymi runakunata rikar, kusalata llakiran paykunapaq. Chaqa chay runakunaqami

kusata shaykur kwashayasha, chinqasha mana washakananpaq yupayna karanllapa, imanutaq uyshakuna mana michikuqniyjunmaqa chaynu.

³⁷ Chaymi Jesusqa yaĉhakuqninkunataqa niran: “Chiqaptami kusichaqa kusala achka. Piru aykalami trabajaqkunaqa. ³⁸ Chayraykumi chay kusichapa amunta mañayllapa, pay kaĉhananpaq trabajaqkunata, paykunana tantananllapapaq” nir. §

10

Jesusmi dusi yaĉhakuqninkunata akraran

(Mr 3.13-19; Lc 6.12-16)

¹ Jesusqami chay dusi yaĉhakuqninkunata qayamur, pudirninta quran, dyablupa yarpuyinkunata runakunamanta itakunanllapapaq. Chaynulla tukuy qishaykunamanta, nanayninllapakunamanta imamapis allichakunanllapapaq ima. ² Kaykunami chay dusi yaĉhakuqninkunaqa karan:

Puntataqa, Simón (kay Simonmi shutiqpis Pedro),

Simonpa uknin Andrés;

Zebedeupa ish kay wamrankuna, Santiago,

Juan ima.

³ Chaynulla Felipe,

Bartolomé,

Tomás,

Mateo. Kay Mateumi Roma pwiblupaq impwis-tuta kubraquq karan.

§ 9:38 Kusichananpaq chaykunaqami, tukuy manaraq Dyuspi kriyiqkuna. Kusichapa amunqami Tayta Dyus. Nataq chay trabajaqkunaqa, Dyuspaq yaĉhachikuqkuna.

Chaynullami karanpis Alfeupa wamran Santi-
ago,

Tadeo ima.

⁴ Ukqami karan Simón. Payqami Cananeo par-
tidumanta karan.

Uk-shuypaqqa karan Judas Iscariote. Kaymi Je-
sustaqa kuntrankunaman qukuran wanuchi-
nanllapapaqqa.

*Jesumi dusi yaĉhakuqninkunata kaĉharan
yaĉhachikunanllapapaq*

(Mr 6.7-13; Lc 9.1-6)

⁵ Jesusqami chay dusi yaĉhakuqninkunataqa
kaynu nir kaĉharan:

“Amami rinkillapachu chay mana Israel
runakunamanqa. Chaynulla amami yaykunkil-
lapapischu chay Samaria pwiblumanqa nir.

⁶ Ashwanmi chay Israel pwiblumanta kaq
runakuna imanutaq uysha chinqasha purin
chaynu puriqkunaman riyllapa. ⁷ Chaynami

paykunata willayllapa, syilumanta kaq mantakuq
shamunanpaqqami shipchana nir. ⁸ Chaynullami
tukuy qishaqkunata allichankillapa, wanushaku-
nata kawsachimunkillapa, ismuyaq kwirpuyjun
kaqkunata allichankillapa, itakunkillapapismi
dyablupa yarpuyninta runakunamanta ima.
Chaqa tukuy chaykunata ruranaykillapapaqqami
mana imawan pagrakur imachu dibaldila chay
pudirtaqa ayparaykillapa. Chaymi imata rurur
yanapakurpis ama kubrakunkillapachu.

⁹ “Piru amami apankillapachu urumanta,
plamanta, kubrimanta kaq qillay imamatapis.

¹⁰ Chaynulla amami apankillapachu alburjata,
mudakunaykipaq raĉhpaykillapata, llanqita,

bastunta imamapis. Chaqa uk trabajaqtaqami trabajashanrayku qarayta puytinllapa.

¹¹ “Chaymi qamkuna uk pwibluman manaqa uk taksha pwiblituman çharqa, uk kusa allin runata maskar, chaypa wasinpi kidankillapa chay ima diyaçi rinaykillapakaman. ¹² Piru chay wasiman yaykurqa chaypi kaqkunata kusa shumaqta saludankillapa. ¹³ Chaymi chay wasipi kaqkuna shumaqta samachishutinllapaqa Dyusmi shumaqta yanapanqa paykunataqa. Piru mana chaynu samachishutinllapa-shuypaqa manami imapis kanqachu. ¹⁴ Chaymi uk wasipi manaqa uk pwiblupi yaçhachikutkillapa mana uyakunar mana munashutinllapaqa, chaymantaqa çhakikillapapi kaq pulbumatapis çhaspir rinkillapa. ¹⁵ Chiqaptami nishaykillapa: Chaynami maydiya jwisyu diya çhamutinga, chay pwibluqa kusala mas manchaypaqta kastigakasha kanqa chay pwiblu Sodomawan Gomorra kastigakashanmanmatapis nir”.

Jesusmi yaçhakuqninkunata qischakankillapa niran

¹⁶ Jesusqami yaçhakuqninkunataqa niranpis:

“¡Kwintata qukayllapa! Nuqami qamkunata kaçhashurllapaqa uyshakunata surrukunapa rurinta kaçhaq yupay kaçhashuyanillapa. Chaymi qamkunaqa ima katinpis imanutaq largu kurumaqa dasla tantyan chaynu kankillapa. Piru chaynu tantyarmapismi imanutaq uk palumitamaqa mana ima mana allintapis ruranchu chaynu kankillapa. ¹⁷ Allita kuytakankillapa. Chaqa qamkunataqami

karguyjunkunaman qukushunqallapa.
 Chaynulla chay tantakananllapa wasikunapimi
 wipyashunqallapa ima. ¹⁸ Chaynulla
 nuqaraykuqami chay karguyjunkunaman,
 gubyirnukunaman ima apashunqallapa.
 Piru qamkunaqa paykunapa naypanpi
 chaynulla chay mana Israel runakunapa
 naypanpimapis nuqallapaq rimankillapa.
¹⁹ Chaynu paykunapa naypanpi karnaqa,
 amami yarpupakunkillapachu, imatami
 rimashaq, manaqa imanumi rimashaq
 nirmapis. Chaqa rimanaykillapapapaqna
 katkillapaqami Dyus yanapashunqallapa
 imata ninaykillapapaqmapis. ²⁰ Chaynuqami
 mana qamkunallachu rimayankillapa kanqa.
 Ashwanmi Taytaykillapa Dyuspa Ispiritunmi
 rimachishunqallapa.

²¹ “Chaymi nishaykillapapis: Mayqanpismi
 ukninta qukuyanqa wanuchinanllapapaq.
 Nataq taytanllapa-shuypaqa wamrankunata
 qukuyanqa wanuchinanllapapaq. Chaynulla
 wamrakuna-shuypaqa taytanpa kuntran
 tikrakar wanuchinqallapa. ²² Chaymi tukuyla
 kay pachapiqa nuqapi kriyishaykillaparayku
 çhiqnishunqallapa. Piru chaynu qischakar
 imamapis maydiya shamunaykaman
 shachinakuq kaqkunalami washakanqallapa.
²³ Chayraykumi uk pwiblupi katkillapa mana
 allinta rurashunanllapapaq ikikillapapi
 puritinga, uklaw pwiblukunaman alsakayllapa.
 Chaqa chiqaptami nishaykillapa: Manaraq
 chay Israel pwiblukunapi yaçhachikur
 tukchiyatkillapami Dyusmanta Shamuq Runaqa

shamunqana nir.

²⁴ “Manami mayqan yaĉhakuqpis maschu chay yaĉhachiqninmantaqa. Chaynulla mayqan sirbikuqpis manami maschu patrunninmantaqa.

²⁵ Chaymi chay mayqan yaĉhakuqpis chay yaĉhachiqninnula kayta puytin mana maschu. Chaynulla chay sirbikuqpis imanutaq patrunninmaqa chaynula kayta puytin. Chaqa nuqatami nimanllapa dyablupa mantaqnin Beelzebú nir. Chaymi qamkuna nuqapa yaĉhakuqniy kashaykillaparaykumaqa ashwan ima nishuyanqallapa.

Amami runakunataqa manchashunchu
(Lc 12.2-7)

²⁶ “Piru chaynu katinmapis amami chay runakunataqa manchankillapachu. Chaqa tukuy imapis pakaplla kaqkunaqa manami pakapllaqa kidayta puytinchu. Chaymi tukuy pakaplla kaqtaqa allita yaĉhakanqa. ²⁷ Chayraykumi nuqa qamkunata uyarala willashushayllapataqa, tukuy lata parlayllapa. Chaynulla chay pakaqnula willashushayllapatapis intrachikunkillapa, tukuy pa naypanpi. ²⁸ Chaymi chay mayqan wanuchishunatinllapapis ama manchankillapachu. Chaqa wanuchishurllapamapismi kwirpuykillapalata wanuchinqallapa. Ashwanmi manchankillapa chay kwirpuykillapawan almaykillapata tukuy tyimpupaq ninapi qischakananpaq kaĉhaq chayta.

²⁹ “Piru qamkunataqami Taytanchik Dyusqa kusalata munar kuytashunllapa. Ma willamayllapa: ¿Manachu ishkay pariq

kuritukunata uk qillaysitulapaqmapis rantikun-llapa? Chaynu paykuna yanqa mana sirbiq katinmapismi, Taytaykillapa Dyus pachaman ratar wanunqa nitin, ratar wanuymatapis puytin, manaqa mana. ³⁰⁻³¹ Chaynu kuritukuna yanqa mana sirbiq katinmapis kusa allita kuytarqa, qamkuna chay kuritukunamanta mas sirbiq kashaykillaparaykuqa ¿imanunari mana kuytashunqallapa? Chaqa payqami aqchaykillapamatapis uklapi uklapi allita yupasha purichiyan. Chaynu katinmi ama imalapaqpis manchakunkillapachu.

Runakunapa naypanpimapis Jesuspaq rimankillapa

(Lc 12.8-9)

³² “Chayraykumi mayqanpis tukuypa naypanpi, nuqapaq mana pinqakur faburniy rimatinga, nuqapis paykunapaqqa allinta rimashaq, unaq syilupi Taytaypa naypanpiqa. ³³ Piru mayqanpis tukuypa naypanpi, nuqata mana kwintachamatin-shuypaqa, nuqapis paykunataqa mana kwintachashaqchu unaq syilupi Taytaypa naypanpiqa.

Jesusmi yaçhakuqninkunata kuytakananpaq willaran

(Lc 12.51-53; 14.26-27)

³⁴ “Amami yarpunkillapachu: Jesucristo shamushanraykumi mana qischakashunllapanachu nirqa. Chaqa nuqa shamushayraykumi mana shumaqnachu kawsankillapa. Ashwanmi nuqarayku kusala çhiqninakuy, maqanakuy imana kanqa. ³⁵ Chaymi uk ullqu wamramaqa

taytanpa kuntran tikrakanqa. Chaynulla uk warmi wamrapis mamanpa kuntranna tikrakanqa. Nataq uk llunchu-shuypaqa swigranpa kuntranna tikrakanqa. ³⁶ Chaynumi nuqaraykuqa mayqanpapis ayllunkunalla kuntranqa tikrakanqa. ³⁷ Piru mayqanpis nuqamanta masta taytanta, manaqa mamanta munaqqa, manami nuqapa kananpaqqa allinchi. Chaynulla mayqanpis uk ullqu wamranta, manaqa uk warmi wamranta masta nuqamanta munaqqa, manami nuqapa kananpaqqa allinchi. ³⁸ Chayraykumi mayqantapis nuqapi kriyishanrayku kruspi wanuchinar qischatinllapa manchakur mana nuqallawan purinaqkunaqami manana nuqapa kananpaqqa allinchi. ³⁹ Chaymi mayqanpis bidanpaq llakir washayta kamaqkunaqa limpu chinqanqallapa. Piru chay mayqanpis nuqapi kriyishanrayku wanuq chayqami washakashana rikarinqa.

*Dyusmanta kaq imançikkuna
(Mr 9.41)*

⁴⁰ “Chayraykumi mayqanpis qamkunata shumaqta samachishurllapaqa, nuqata samachimayan. Nataq mayqanpis nuqata samachimaq-shuypaqa, chay mayqançi kaçhamasha chayta samachiyan. ⁴¹ Chaymi mayqanpis ukta Dyuspa rimaqnin kashanrayku samachiqqa, Dyus paypa rimaqninta imataçi quyanqa chayllatami aypanqa. Chaynulla uk allin runata allin kashanrayku samachiq-shuypaqa, chay allin runata imakunata Tayta Dyus quyan allin kashanrayku, chayllatami aypanqa

paypis. ⁴² Chaymi mayqanpis chay sirbimaqniy kashanrayku mana kwintachaypaqla kaqkunata uk jarru qasaq yakituta upyachiq chayqami, kusa shumaq allin imakunata aypanqa Dyusmantaqa”.

11

Shutichikuq Juanmi yaĉhakuqninkunata kaĉharan Jesusman

(Lc 7.18-35)

¹ Jesús chaynu dusi yaĉhakuqninkunata yaĉhachir tukchirnaqa, chay kayashanmanta lluqshir riran, chay pwiblupa uklaw lugarninkunaman Dyus nishankunata parlakur yaĉhachikuq.

² Piru Shutichikuq Juan, karsilpi karqami, yaĉharan imatami Cristo rurur puriyan nir. Chaymi chaynu yaĉharqa, wakin yaĉhakuqninkunata kaĉharan ³ Jesusta tapunanpaq:

—¿Qamchu Dyusmanta shamunanpaq karan chay kanki, manaqachu uktaraq yarayashaqlapa? nir.

⁴ Chaymi Jesusqa niran:

—Rir Juantaqa willayllapa, kay rikayashaykillapata, uyapayashaykillapata ima. ⁵ Willankillapapismi: ‘Syigukunatapis rikakuchin, kujukunatapis alliyachitin purinllapa, ismuyaq aychayjunkunatapis alliyachin nir. Chaynulla upakunatapis uyakuchin, wanushakunatapis kawsachimun, chay mana imayjun kaqkunatapis willan imanu washakananllapapaq’ nir ima.

⁶ Chaynulla willankillapapismi: ‘¡Kusa shumaqmi kanqallapa nuqapi kriyishanrayku imakuna

rikarir trumpisachinatin mana maydiyapis qunqamaqkunaqa nin!' nir.

⁷ Chaymanta Juanpa yaĉhakuqninkuna ritinnaqa, Jesusqa chaypi kaq runakunata qallariran Shutichikuq Juanpaq parlaq, kaynu nir:

“¿Imata rikakuqtaq qamkunaqa riraykillapa chay chunllaq lugarmanqa? Imanutaq uk runa mana uklapi yarpuqmaqa uk yura shukchata wayra wakman kayman kuyuchi q yupay ¿chayta rikakuqchu riraykillapa? ⁸ ¿Manaqachu, uk runa kusala ĉhaniyun mudanata, mudakushata rikakuq riraykillapa? Qamkunaqami yaĉhankillapa chaynu mudakuqkunaqami, chay gubyirnupa wasinkunalapi tanllapa nir. ⁹ Chaqa, ¿imata rikakuqtaq riraykillapa? ¿Dyuspa rimaq runata rikaq? Chiqaptami qamkunaqa Dyuspa rimaqninkunamantaqa nuqapaq kusa mas intrachikuqta rikaq riraykillapa. ¹⁰ Chaqa Shutichikuq Juanpaqmi, Dyus nitin iskribikashakunapiqa kaynu niq:

‘Nuqami qampa naypaykita ukta kaĉhashaq,
 imanutaq nanta kiĉhar kamkachinllapa
 chaynu qampaq yaĉhachikunanpaq’ nir.

¹¹ Chiqaptami nishaykillapapis: Kay pachapi runakunaqami Shutichikuq Juanmanta masqa mana kashachu uklamapis. Piru chaynu katinmapis syilumanta kaq mantakuqpi kriyiqkunaqa mana kwintachaypaqla karmapis Juanmantaqa

kusala masna kanqallapa. *

¹² “Chaynumi Shutichikuq Juan yaçhachikuq qallarishanmanta kanankamanmi syilumanta kaq mantakuqpi kriyiqkunapa ikinpi kusala achka marraju runakuna purinllapa limpu imanachiyta yarpur. ¹³ Chaynullami

nishaykillapapis: Dyusninchikpa rimaqninkuna chaynulla Dyus nitin Moisés mantakushankuna imaçami syilumanta kaq shamur mantakunanpaqqa Shutichikuq Juan shamunankalaman intrachimanchikllapa. ¹⁴ Chaymi çamkuna

Shutichikuq Juanpaq, Dyuspa rimaqnin Elías † shamunanpaq karan nir kriyinarqa kriyiyllapari. ¹⁵ Chayraykumi tukuy rinriyjun kaqkuna, allita intrakanarqa uyakur intrakayllapa.

¹⁶ “¿Imawantaq kumparayman kay tyimpupi kaq runakunataqa? Kay runakunaçami, wamritukuna plasapi tar kaynu qayapanakunllapa chay yupay: ¹⁷ ‘Kinakunatami waqachirayllapa. Piru çamkunaçami mana bayliraykillapachu. Chaynulla llakiypaq

takikunata takitiyillapapis, mana waqaraykillapachu’ ninakun chaykuna yupay. ¹⁸ Chaymi çamkunapis wamritukuna yupay, Shutichikuq

* **11:11** Dyuspa tukuy rimaqninkunamantaqa Shutichikuq Juanqa, Amitunchik Jesucristupaqqa masta intrakaran nirçami intrachimanchik Juanqa Amitunchikta rikar paypaq parlakushanrayku nir. Piru Jesucristupi tukuy kriyiqkuna-shuypaqa Juanmantaqa masta Jesucristupaq intrakan nir-shuypaqa intrachimanchik paykunaçami imanumilagrukunata rurashanta, wanur kawsamushanta ima rikashanllaparayku nir. † **11:14** Syilumanta mantakuqpa naypanta shamuyan Elías nir mas intrakanarqa rikashun Malaquíás 4.5-6.

Juan shamur kusata ayunatin, chaynulla mana binuta upyatinga niraykillapa: ‘Juanqami dyablupa yarpuyinwan’ nir. ¹⁹ Chaymanta nuqa Dyusmanta Shamuq Runa kar, mikutiy upyatiy-shuypaqa qamkunaqa ninkillapa: ‘Kusala amryintu, upyalun’ ima nir. Chaynulla ninkillapapis: ‘Payqa chay Romapaq impwistuta kubrakuqkunapa amigun chaynulla uchasapa runakunapa amigun’ nir ima. Piru nuqapi kriyishanllaparayku Dyus munashanta rurar kawsaqkunami intrachikunllapa nuqaqami chiqapta Dyusmanta shamusha kani nirqa”.

Wakinkunaqami Jesuspiqa mana kriyinllapachu

(Lc 10.13-15)

²⁰ Jesús chay pwiblukunapi achka milagruta rurasha katinmapis manami kriyinaranllapachu. Chaymi chay runakunataqa anyaqnulla kaynu nir willayaq:

²¹ “¡Ay Corazín pwiblu! ¡Ay Betsaida pwiblu! Kay milagrukunata qamkuna rikanaykillapapaq rurasha kani, chay milagrukunata Tiro shutiq pwiblupi, Sidón pwiblupi rurasha katiyamaqa, paykunaqa aykapina uchankunata dijar, saqalla raçhpanllapata yakakur, uçhpata umanllapaman itar ima kriyishana kanmanllapa Dyuspiqa.

²² “Piru chay jwisyu diya çhamutinga, chay Tiro pwiblumanta, chaynulla chay Sidón pwiblumantaqa kusala mas manchaypaq kastigu kanqa qamkunapaqqa nir. ²³ Qamkuna Capernaúm pwiblupi taqkuna, ¿yarpunkillapachu washakar syiluman riyankillapa kanqa nir?

Ashwanmi qamkunaqa chay tukuy tyimpupaq kastigakanaykillapapaqna itakukankillapa. Chaqa chay Sodoma pwiblupi imanutaq kay Capernaúm pwiblupi yupay rurar rikachisha katiyqami, chay pwibluqa kanankaman kayanmanraq. ²⁴ Piru nishaykillapa: Chay jwisyu diya chamutinqa, qamkunapaqqa kusala mas manchaypaq kastigu kanqa chay Sodoma pwiblupi kayaq chaymantaqa nir”.

*Jesulami qayamanchik samachimanapaq
(Lc 10.21-22)*

²⁵ Chaymanta Jesusqa niran:

“¡Taytay! Qammi kay pachapa, unaq syilupa amun kanki. Chayraykumi alabashuni. Chaqa qamqami kananqa chay mana kwintachaypaqla kaq runakunata intrachishayki unay chay kusa yaçhaq, kusa intrakaq runakunata pakar mana intrachishaykitaqa. ²⁶ Chaynumiri Taytituy. Chaqa qam munashaykinumi kananpaq kasha”.

²⁷ Chaynullami wakinninkunatapis niran:

“Taytaymi tukuy imata qumasha rikanaypaq. Chaqa manami mayqanpis allita nuqataqa riqsimanchu. Ashwan Taytaylami riqsiman. Chaynulla, manami mayqanpis allitaqa Taytaytapis riqsinllapachu. Nataq nuqa Wamranlami riqsini. Chaynu Wamran kashayraykumi mayqantapis riqsichinashaytaqa riqsichiyta puytini. ²⁸ Piru tukuy qamkuna uchaykillaparaykuqa imanutaq trabajarmaqa shaykunkillapa, chaynulla imanutaq shipuykilapata aprikurmaqa shaykunkillapa chaynu kaqkuna, shamuyllapa nuqaman. Nuqami

samachishaykillapa. ²⁹ Chaqa nuqamanta yaçhakuqkunaqami nuqawan yuntakasha yupayna. Chaymi nuqa yupaylla kayta yaçhakuyllapa. Chaqa nuqagami ima katinpis mana das piñakur imachu, ashwan kusa shumaqlata ima intrachikuni. Chaynu nuqawan karqami kusala shumaqta tukuy tyimpupaq almaykillapapi samankillapa. ³⁰ Piru chay tukuy imata ruranaykillapapaq nishuyanillapa chayqa manami kusala llashaq imachu. Ashwanmi imanutaq uk yugumaqa kusa ankishla chaynu”.

12

Samana diyapimi ispigakunata pitiranllapa (Mr 2.23-28; Lc 6.1-5)

¹ Chaymi chay tyimpukunapiqa, uk samana diyapi Jesusqa trigu tarpukashapa rurinta riyaran yaçhakuqninkunawan. Chaymantami chay, yaçhakuqninkunaqa mallaqnar, trigupa ispiganta pitir murinta * mikuranllapa. ² Chaynu mikuyatinllapa chay fariseo runakuna rikarqa, Jesusta niranllapa:

—Rikay, yaçhakuqninkunaqami chay samana diyapi mana ruraypaq kaqkunata rurayanllapa nir.

³ Chaynu nitinllapaqa, Jesusqa niran:

—¿Manachu qamkunaqa liyishaykillapa, uk kuti gubyirnu David wakinninkunawan mallaqnar imanukuran nir iskribikashantaqa? ⁴ Chaqa Dyusta adurananllapa tuldu wasiman yaykurmi Dyuspa kaq turtillankunata mikuranllapa. Allita

* **12:1** Murin nirqami intrakaytapis puytinchik: Puquynin nir.

yaĉhashanchikllapanu, chay turtillakunaqami, mana allinchu karan pay David chaynulla wakinninkunamapis mikunanpaqqa. Chaqa chay turtillakunataqami chay kurakunala mikunanllapapaq kaq. ⁵ Chaynulla, ĵmanachu Moisés mantakushanta liyirqa intrakashaykillapa, Dyusta adurananllapa wasipi kurakuna samana diyapi, mana samarmapis mana uchakuranllapachu nirqa? ⁶ Piru nuqaqami Dyusta adurananllapa wasimantaqa kusala mas allin kani. ⁷ Chaynuqami qamkunaqa Dyus nitin iskribikashankunataqa mana intrakashaykillapachu. Chaqa ninmi:

‘Nuqaqa manami munanichu animalkunata wanuchir ufrindita nir nuqaman apamunanllapataqa.

Ashwanmi munani wakinkunata llakipar ima ministishanpipis yanapananllapapaq’ nir. Chaqa chayta allita intrakasha karllapaqa manami yanqallaqa chay wakin runakunataqa uchachanaykillapatanchu. ⁸ Chaqa Dyusmanta Shamuq Runami chay samana diyapiqa imata ruraypaq chaynulla mana ruraypaqchu niytaqa puytin.

*Jesumi uk runata samana diyapi allicharan
(Mr 3.1-6; Lc 6.6-11)*

⁹ Jesusqami chaymanta rirqa, chay tantakananllapa wasiman yaykuran. ¹⁰ Chaypimi uk runa wiqru makijun karan. Chaymi chay fariseo runakunaqa imanullapis uchachayta yarpur kaynu nir Jestustaqa tapuranllapa:

—¿Allinchu kanqa uk qishaqta samana diyapi allichanapaqqa? nir.

¹¹ Chaynu taputinllapami Jesusqa niran:

—Qamkunamanta uknikillapapa kanman uk uysha. Chaymanta chay uyshaqa samana diyapi uk uçhku ruriman ratanman. ¿Samana diya kashanraykuchu mana rinman lluqshichimuqqa? ¹² Chaqa, juyshamantaqami uk runaqa kusala masta sirbin! Chayraykumi samana diyapimapis shumaq kaqta rurananpaq kusala allin.

¹³ Chaynu nirnaqami, chay wiqru makiyjun runataqa Jesusqa niran:

—Chutarachiy makikita nir.

Chaynu nitin, chutarachitinga makinqa uklaw makin yupay kusa allilanna kidaran. ¹⁴ Piru, chaynu ruratinmapis, chay fariseo runakunaqa waqtaman lluqshimurqa parlaranllapa Jesustaqa imanullapis wanuchinanllapapaq.

Isaías nishanmi kumplikaran

¹⁵ Chaynu wanuchinayanllapa nir yaçharmi Jesusqa chay kayashanmantaqa riranna. Chaynu ritinmi kusala achka runakuna ikinta riranllapa. Chaqa Jesusqami paykunapa tukuy qishaqninllapata allichaq. ¹⁶ Chaynu allicharqami, chay runakunataqa willaran, ama mayqantapis parlananllapapaq mayqanmi allichamasha nirmapis. ¹⁷ Tukuy kaykunaqami chaynuqa pasaran Dyuspa rimaqnin Isaías kaynu nishan kumplikananpaq. Chaqa niqmi:

¹⁸ “Kaypimi sirbimaqniyqa.

Paytami kusata munar akrasha kani.

Paywanmi kusata aligriyani.

Chaymi paytaqa Ispirituyta qushaq,
tukuy pwiblukunapi intrachikunanpaq nuqa
munashaykunata rurar kawsananllapa-
paq.

¹⁹ Chaqa manami imapaq mayqanwanpis
willanakunqachu.

Chaynulla manami rimapakunqapischu
nublirukuna yupayqa.

Manami mayqanpis uyapanqachu waqtaku-
napi alabakaqtaqa.

²⁰ Chaynulla kaña qiwikasha yupay kaq runaku-
nataqami shumaqlata kuytanqa.

Chaynulla chay wanuqnula lamparita
ratakuq yupay runakunatapis shumaqlata
kuytanqa,

Dyus tukuy munashankuna kumplikankaman.

²¹ Chaymi tukuyla pwiblukuna, paylapi
kusata kunfyakar yarakunqallapa”.

*Jesustami uchacharanllapa dyablupa pudirnin-
wan nir*

(Mr 3.20-30; Lc 11.14-23; 12.10; 6.43-45)

²² Chaymantaqami ukkunapis Jesusman
aparanllapa uk syigu mudu runata. Chaqa
chay runaqami dyablupa yarpuyinwan karan.
Piru Jesusqami chay runataqa rikakuchiran,
chaynulla rimachiran ima. ²³ Chaymi chay
rurashanta rikarllapaqa tukuy chaypi kaqkunaga
dispantakashalla kaynu nir tapunakuyaqllapa:
“¿Kaychu unay gubyirnu Davidpa ayllunmanta
shamur washamanallapapaq karan chay kanqa?”
nir.

²⁴ Chaynu niqta uyaparllapami chay fariseo runakunaqa niranllapa: “Chay dyablupa mantaqnin Beelzebú shutiqmi, wak runataqa pudirninta qusha runakunamanta dyablupa yarpuyininkunata itakunanpaqqa” nir.

²⁵ Piru Jesusqami, paykuna imatami yarpuyan nir yaçhashanrayku kaynu niran:

“Mayqan pwiblupis paykunapura çhiqninakturqa wakman kayman limpu chiqanchakar tukukanllapa. Chaynulla uk taksha pwiblitu, manaqa uk ayllupis paykunapura çhiqninakturqa mana shumaqta kawsaytaqa puytinllapachu.

²⁶ Chaynullami dyablupis, uk dyablu masinta itakurqa, ukninta itakushanrayku manami allinchi. Chaynu rurarqa, çimanuna kusata mantakuytaqa puytinmanllapa?

²⁷ “Qamkunaqami ninkillapa nuqapaq, ‘Beelzebú pudirninta qusha katin dyablupa yarpuyininta runakunamanta itakun’ nir. Chaynu katinga, çqamkunamanta wakinnikillapaqa mayqanpa pudirninwantaq dyablupa yarpuyinintaqa itakun? Chaqa paykunallami intrachimanchik qamkunaqashi limpu pantasha puriyankillapa nir.

²⁸ “Allita kwintata qukayllapa: Nuqaqami dyablupa yarpuyinintaqa runakunamanta itakuni Dyuspa Ispiritunpa pudirninwan. Chaynuqami intrachimanchik, Dyuspa mantakuyningami qamkunamanqa çhamushana nir. ²⁹ Chaqa allita yarpuyllapa: Uk kusala pulsuyjun runapa wasinman mayqanpis suwakuq yaykunarqami, chay wasipa amunta

puntataqa wataytaq ministiyän. Chaynu wataraqmi suwaytaqa puytiyan, manaqa mana. †

³⁰ “Chaymi nishaykillapa: Nuqapaq mana allinta rimaqqami nuqapaqa kuntray. Chaynulla nuqawan mana tantakuqpismi ashwan shikwakun.

³¹ “Chayraykumi nishaykillapa: Tukuy runa uchakushanta chaynulla Dyuspaq mana allinta rimashantaqa Dyusmi pirdunanqa. Piru Santu Ispiritupaq mana allinta rimashanllapata-shuyapaqami ‡ mana pirdunanqachu.

³² Chaynullami Dyusqa pirdunanqa paymanta Shamuq Runapaq mana allinta rimatinllapamapis. Piru Santu Ispiritupaq mana allinta rimaqta-shuyapaqami mana pirdunanqachu kanan tyimpukuna chaynulla maydiyapis.

³³ “Chaqa uk qiru allin kaqqami shumaqta puqun. Nataq chay mana allin qiru kaq-shuyapaqami mana allintachu puqun. Chaynumi mayqan qirutapis puquyninmanta riqsinchik allin qiru, manaqa mana allin qiruchu nirmapis.

³⁴ ¡Largu kurukunapa ayllun! ¿Imanunari allin kaqtaqa rimayta puytinkillapa? Chaqa qamkunallami kusala mana allin runakuna kankillapa. Chaymi ashwan shunquykillapapi kusala mana allin kaqlata shimikillapapis riman.

† **12:29** Chaynu nirqami intrachimanchik, Jesusqa dyablupa yarpuyñinta runakunamanta itakunanpaqqa Santu Ispirituwan wataq yupay rurar itakun nir. ‡ **12:31** Jesusqami chaynuqa niran, chay fariseo runakuna pay Santu Ispiriturayku imata ruratinpis mana kwintachar, dyablupa pudirninwan rurayan nishanllaparayku.

35 “Chayraykumi uk allin runaqa allinlata riman, allin kaqkunala shunqunpi kashanrayku. Piru chay mana allin runaqami mana allin kaqkunlata riman, tukuy mana allinkunala shunqunpi kashanrayku. 36 Chaqa nuqaqami nishaykillapa: Chay jwisyu diya çhamutinqami tukuy mana allinta rimashaykillapanulla allita rikar yaçhakashana kankillapa nir. 37 Chaymi chay diyayaqa, allinta rimashaykiraykuqa allinpaqna riqsikanki. Nataq mana allinta rimashaykirayku-shuypaqa kastigakaqna rinkillapa”.

Jesustami mañaranllapa qashan uk milagruta ruranapaq

(Mr 8.11-12; Lc 11.29-32; 11.24-26)

38 Chaynu nitin wakin fariseo runakuna, chaynulla Moisés mantakushankunapaq yaçhar yaçhachikuqkunaqa, Jesusta niranllapa:

—Yaçhachikuq Tayta, Dyusmanta shamushayki nir allita yaçhanayllapapaqqa ima milagrullatapis rurar rikachimanaykillapata munanillapa nir.

39 Chaynu nitinllapami, Jesusqa niran:

“Kay kusala mana allin yarpuyiniyun kaq, chaynulla mana allita kriyimaq runakunaqami uk milagruta ruranaypaq mañamanllapa. Piru Dyus, unay rimaqnin Jonaswan milagruta rurashannu nuqawan ruratinmi, munarqa intrakanqallapa. 40 Chaqa Jonasmaqami kimsa unaqta, kimsa tutata kusala atun piskadupa rurinpi katin, Dyusqa milagruta rurar llugshichimuran, chaynullami Dyusmanta Shamuq Runapis kimsa unaqta, kimsa tutata kay

pachapa rurinpi kanqa. Chaymantami Dyusqa milagruta rurar lluqshichimunqa.

⁴¹ “Piru maydiya chay jwisyu diya Chamutingami chay Nínive pwiblumanta kaqkunaga sharimunqallapa. Chaymi ashwan qamkuna Dyuspi mana kriyishaykillaparayku rimanqa kastigakanaykillapapaq. Chaqa chay Nínive pwiblumanta runakunagami, Jonás Dyuspaq parlakutinga, uchanllapata dijar kriyiranllapana. Piru kanan kay naypaykillapapi kaqqami Jonasmantaqa mas ima kar, qamkunata willashutinllapapis mana kriyinkillapachu.

⁴² “Chaynulla chay surlawmanta gubyirnapis chay jwisyu diyapiqa sharimur, qamkuna kanan tyimpupi mana kriyinaqkunapaqpis rimanqa, kastigakashana kayankillapa kanqa nir. Chaqa chay gubyirnaqami largu maymanta shamuran, Salomón kusala yaçhayninwan yaçhachikuqta uyakuq. Piru kay naypaykillapapi kaqqami kusa mas Salomonmanta kar yaçhachishutinllapamapis, mana kasunkillapachu.

⁴³ “Chaynullami nishaykillapapis: Uk runamanta dyablupa yarpuyin lluqshirqami, chunllaq chaki pachakunapi purin, maylapipis samanapaq maskakur. Piru mana maypipis samanapaq tarirqami, kaynuta yarpun: ⁴⁴Tikrakashaq chay maymantaçi lluqshimushay wasiyan nir. Chaynu tikrakamurqami, chay runataqa uk shinalla wasi kusalata pichakar kamakashata yupay tarin. ⁴⁵ Chaynu tarirqami tikrakar rin tarimuq syiti paymanta kusala mana allin ispiritu masinkunata. Chaymantami tukuynin pulla chay runapa kwirpunmanqa

yaykunllapa taq. Chaynu katinmi chay runaqa kusala llallinna tikran, punta kashanmantaqa. Chaynullami kanan, kusala mana allin yarpuyniyun runakunatapis pasanqa”.

Jesuspa mawan ukninkuna
(Mr 3.31-35; Lc 8.19-21)

⁴⁶ Chaynu nir ima Jesus runakunata willayatinraqmi, paypa mawan, ukninkuna charan paywan parlanar. Piru waqtalapimi kidaranllapa.

⁴⁷ Chaymi mayqanchi Jesusta willaran, kaynu nir:
—Mamaykiwan, uknikikunami chay waqtapi. Qamwanmi parlayanllapa nir.

⁴⁸ Piru Jesusqami chay willaq chaytaqa niran:
—¿Mayqantaq mamayqa? ¿Mayqankunataq ukniykunaqa? nir.

⁴⁹ Chaymantami chay yaçhakuqninkunaman rikachikur kaynu niran:

—Kaykunami mamaywan, ukniykunaqa.
⁵⁰ Chaqa mayqanpis unaq syilupi Taytay Dyus munashanlata ruraq kaqkunami, ullqu kaq, warmi kaq ukniykunaqa, chaynulla mamaymapis nir.

13

Jesusmi kumparasyunta ruran tarpukuqwan
(Mr 4.1-9; Lc 8.4-8)

¹ Chaymantami chay diyaqa Jesusqa chay wasimanta llugshir rir kusala atun quçhapa manyanpi taran. ² Chaynu kusa achka runakuna tantakayatinmi, Jesusqa uk yaku karruman iqar taran. Nataq runakunaqami chay quçhapa manyanlapi kidaranllapa.

³ Chaymantami Jesusqa kusa achka imakunata kumparasyunkunawan yaĉhachikuq qallarir, kaynu niran paykunataqa:

“Uk runami tarpukuq riran ĉhakranman.

⁴ Chaymantami shikwakutinga wakin simillaqa nanman rataran. Chaymi pariq kurukuna shamur mikuran chay simillataqa.

⁵ “Nataq wakin similla-shuypaqa rumipa ananpi yaqqa mana allpa kaqman rataran. Piru chay simillaqami daskaqla winaq qallariran, mana ruri maypi pampakashanrayku.

⁶ Chaymantami rupay iqamutinga mana allita ĉhupakushanrayku, daskaqla ñutukur chakiran.

⁷ “Nataq wakin simillakunaqami kasha rurikunaman rataran. Chaymantami kashakuna winar ĉhamitachiran.

⁸ “Piru wakin similla-shuypaqami rataran kusa shumaq pachaman. Chaymi kusa shumaqta winatin, kusala shumaqta kusichakuranllapa. Chaqa, wakin ispigaqami syin murisituyjun karan. Nataq wakin ispigaqa sisinta murisituyjun. Wakin-shuypaqa, trinta murisituyjun ima karan. ⁹ Chaymi nishaykillapa: Rinriyjun kaqkunaqa uyakur intrakayllapa nir”.

*Imapaqmi kumparasyunkunawan yaĉhachikuran
(Mr 4.10-12; Lc 8.9-10)*

¹⁰ Chaymantami Jesuspa yaĉhakuqninkunaqa qimikar tapuran:

—¿Imapaqtaq kumparasyunkunalawan runakunataqa yaĉhachinki? nir.

¹¹ Chaymi Jesusqa niran:

“Qamkunatami Dyusqa imanumi mantakun nirqa paylla intrachishuyanllapa, michka unay mana intrakasha katinllapamapis. Piru wakin runakunata-shuypaqa mana. ¹² Chayraykumi nini: Dyuspi intrakaqkunataqa masta intrachinqa, kusa intrakaq kananllapapaq. Piru mana intrakanaqkunata-shuypaqa, chay ashlilata intrakashanmatapis tantar qunqachinqa. ¹³ Chayraykumi kay kumparasyunkunalawan yaçhachikuni. Chaqa, paykunaqami chapakurpis mana rikakunchu. Chaynulla uyakurpis mana intrakanllapachu. ¹⁴ Chaymi paykuna chaynu katin ima, Dyuspa rimaqnin Isaías nishanqa kumplikun. Chaqa niqmi:

‘Michka kusata uyakurmapis, mana intrakanqallapachu.

Chaynulla michka chapakurmapis, mana rikakunqallapachu nir.

¹⁵ Chaqa kay pwiblumanta runakunapa yarpuyningami mana intrakaqpaq tikrakasha.

Chaymi rinrinllapamapis limpu kirpakasha amana uyakunanllapapaq.

Chaynulla nawinllapamapis limpu kirpakasha amana rikakunanllapapaqnachu.

Chaynuqami tukushallapa ama nuqapi kriyinanllapapaq.

Mana nuqapaq intrakar kriyitinllapaqami, mana allichashaqmapischu’.

¹⁶ “Nataq qamkuna-shuypaqa kusala shumaqmi kankillapa. Chaqa nawikillapamapis allita rikakun. Chaynulla rinrikillapamapis allita uyakun ima. ¹⁷ Nishaykillapapismi: Chiqaptami Dyuspa rimaqninkuna, wakin kusa

allin runakunapis, kanan rikayankillapa chayta, chaynulla uyapayankillapa ima chaytaqa, rikayta uyapayta ima munaqllapa. Piru paykunaqami michka chaynu munarmapis mana rikaran chaynulla uyaparanllapalamapischu.

*Tarpukuqpaq yaĉhachikushanta intrachikuran
(Mr 4.13-20; Lc 8.11-15)*

¹⁸ “Allita intrakayllapa, chay kumparasyun tarpukuqpaq rimarqa imatami intrachimanchikllapa nir: ¹⁹ Chaymi Dyusmanta shamur mantakuqpaq uyapar mana intrakaqqa, chay similla nanman ishkiran chay yupay. Chaymantami dyablu shamurqa, chay uyakur shunqunpi tarpusha yupay purichiyashantaqa ashuchin.

²⁰ “Nataq chay similla rumikunapa ananman rataran chaykunaqami, intrachimanchik runakuna Dyus rimashanta kusa aligrila uyakuqpaq. ²¹ Piru mana allita ĉhupakusha karmi, mana shachinakuytaqa puytinchu. Chayraykumi Dyuspi kriyishanrayku imallapiqa qischakar, manaqa imanachinanllapapaq ikinllapapi puritinga chay uyakushanta dijarna qunqanllapa.

²² “Nataq chay simillakuna kashapa rurinman ishkishakuna-shuypaqa, intrachimanchik Dyuspa rimayninta uyapaqkunapaq. Piru kay pachapi imanupis kusa imayjun kanar, imakunapi yarpupakur imaqa, Dyusmanta ashunllapa. Chayraykumi, chay munashankuna, yarpupakushankuna ima, paykunata ĉhamitachiq

yupay qunqachin Dyuspa rimaynintaqa. Mana dijanchu puquq yupay kusa allin kananpaqqa.

²³ “Piru chay similla kusa shumaq pachaman ishkisha-shuypaqa intrachimanchik, Dyuspa rimayninta intrakar kasuqkunapaq. Chaykunaqami, kusa achkata puqur kusichakaq yupay ima shumaqta kawsanllapa. Imanutaq wakin ispigakunamaqa, syin murisituyjun karan, wakin-shuypaqa sisinta murisituyjun, wakinqami trinta murisituyjun karan kada ispigitaqa”.

Trigupa rurinpi balliku kaqpaq kumparasyunta ruraran

²⁴ Jesusqami kaynu nir kay kumparasyunta par-lakuranpis:

“Syilumanta kaqpa mantakuyninqami, uk tarpukuq runa shumaq simillanta tarpuran chay yupay. ²⁵ Piru tukuy punuyatinllapa, payta çhiqniq runa shamur shikwakuran balliku simillata chay trigupa rurinpiqa. Chaynu shikwakurqami upallala riranna.

²⁶ “Chaymanta trigu winar ispigakutin imanaqa, chay ballikukunapis rikariranna.

²⁷ Chaymi chay trabajaqkunaqa riran amunta willaq, kaynu nir: ‘Taytituy, qam tarpushayki simillaqami kusa allin karan. ¿Maymantataq chay ballikuqa winamushaqa?’ nir.

²⁸ “Chay çhakrapa amunqa niran: ‘Mayqan çhiqnimaqmi chaytaqa rurasha kanqa’ nir. Chaynu nitinga chay trabajaqkunaqa kaynu nir tapuran-llapa. ‘¿Allinchu kanqa rir chay ballikuta pilar itakunayllapapaqqa?’ nir.

29 “Piru chay amunqa niran: ‘Ama chaytaqa rurayllapachu. Chaqa chay ballikukunata pilashaq nirqami, chay trigukunatapis pilayankillapa kanqa. 30 Ashwanmi dijayllapa pulla winanqa chay kusichakuna tyimpu çhamunankaman. Chaymi chay diyaqa kaçhakushaq chay ballikukunataqa akrananllapapaq. Chaynu akrarqami manuju manujula watar dijanqallapa rupachikananpaq. Nataq chay trigu kaqta-shuypaqami çhuranqallapa chay çhurakunaypina’”.

Mustasa qirupa simillanwan kumparasyunta ruraran

(Mr 4.30-32; Lc 13.18-19)

31 Jesusqami kay kumparasyuntapis parlakuran:

“Syilumanta kaqpa mantakuyninqami uk mustasa qirupa simillanta, runakuna tarpun chaynu. 32 Chaqa, mustasa qirupa simillanqami kusalla lampitu tukuy qirupa simillanmantaqa. Piru winarqami, kusala atunpaqna tikrakan, wakin mallkikuna çhakrapi kaqkunamantaqa. Chaymi ashwan pariç kuritukunamapis, chaymanna rir qushakun”.

Libadurawan kumparasyunta ruraran

(Lc 13.20-21)

33 Chaynullami kay kumparasyuntapis parlakuran, kaynu nir:

“Syilumanta kaqpa mantakuyninqami imanutaq uk warmi tantata ruraqmaqa, achkalla arinaman pitila libadurata itar dijatin saksachin chaynu”.

Imapaqmi yaĉhachikuran kumparasyunkunawalan

(Mr 4.33-34)

³⁴ Tukuy kaykunatami, Jesusqa runakunataqa willaran kumparasyunkunawalan. Manami imatapis mana kumparasyunkunawanqa willaranchu. ³⁵ Piru tukuy kaykunaqami chaynuqa pasaran Dyuspa rimaqnin unaylla nishankuna kumplikananpaq. Chaqa kaynumi nisha kayaq:

“Tukuytami kumparasyunkunawan willashaq.

Chaynullami willashaqpis kumparasyunwan,

Dyus kay pachata rurashanmantapacha imakuna pakaplla katin mana intrakayashanllapapaq ima”. ✧

Ballikupaq yaĉhachikushanpaq intrachikuran

³⁶ Chaymantaqami Jesusqa chay runakunata chaypi دچار rir yaykuran uk wasiman. Chaypimi yaĉhakuqninkunaqa qimikar mañaranllapa intrachinanpaq chay balliku ĉhakrapi winasha kayaq chaypaq. ³⁷ Chaymi Jesusqa niran paykunataqa:

“Chay kusala shumaq simillata tarpukuq chayqami Dyusmanta Shamuq Runa. ³⁸ Nataq ĉakra tarpukasha chay-shuypaqami kay pacha. Chaymi chay shumaq simillaqa intrachimanchik Dyus munashanta rurar mantakuyninpi kaq chaykunapaq. Nataq balliku-shuypaqami intrachimanchik dyablu munashanlata ruraqkunapaq. ³⁹ Piru chay ĉhiqukuq kar, ballikuta tarpusha chay-shuypaqami dyablullapaq intrachimanchik. Nataq chay

kusicha tyimpu-shuypaqa intrachimanchik chay jwisyu diyapaq. Chay kusichakuqkuna nir-shuypaqami intrachimanchik Dyuspa angelninkunapaq.

⁴⁰ “Chaymi nishaykillapa: Imanutaq chay ballikukunata chiqanchanchik rupachinapaq, chaynumi chay jwisyu diyapipis wakinqa chiqanchakanqa. ⁴¹ Chayraykumi Dyusmanta Shamuq Runaqa kaçhamunqa angelninkunata, chay mantakuyashanmanta chay ukkunata uchakuchiqkunata, chaynulla chay mana allinta ruraqkunata chiqanchananllapapaq.

⁴² Chaynu chiqancharmi apar kusala miraq ninaman itakunqallapa. Chaymi chaypiraq kusala mana agwantaypaqta qischakar qayçhakushanrayku kirunmatapis richyachinqallapa. ⁴³ Piru mayqanpis Dyus munashannu ruraqkuna-shuypaqa, rupay yupay kusa shumaqta llipyaranqallapa Taytanllapa mantakuyashanpina. Chaymi nishaykillapa: Rinriyjun kaqkunaqami, uyakur intrakayllapa nir.

Kusala çhanyijun pakaplla kaqpaq kumpara-syunta ruraran

⁴⁴ “Syilumanta kaqpa mantakuyninqami imanutaq uk lugarpi kusala çhanyijun ima pakaplla katin mana rikanchikchu chaynu. Chaqa nishaykillapa: Mayqan runapis uk pachapi kusala çhanyijun imata tarirqa mana dijayta munanchu. Ashwanmi chayllapi pampar dijar kusala aligrilla rin tukuy iman kaqkunata

rantikur tikrakamur, chay pacha kusa imayjun kaqta rantin chaynu.

Kusa çhanyijun pirlapaq kumparasyunta ruraran

⁴⁵ “Chaynulla syilumanta kaqpa mantakuyninqami, imanutaq uk nigusyantimaqa kusa çhanyijun pirla shutiq rumisituta maskar purin rantinanpaq, chay yupay. ⁴⁶ Chaynu maskar puriyar uk kusa çhanyijunta tarirqami, rir iman kaqkunatapis limpu rantikur, imanupis chay pirla shutiq rumisitutaqa rantin-ari.

Piskadukunapaq shikrawan kumparasyunta ruraran

⁴⁷ “Syilumanta kaqpa mantakuyninqami imanutaq piskadukuqkunamaqa chay shikranta mar yakuman itakurqa kusala achka ukman ukman piskadukunata aypamun chay yupay. ⁴⁸ Chayna chay piskadukuna shikranpi untatinga chay piskadukuqkunaqa waqtaman urqumunllapa. Chaymantaqa tar akraq qallarinqa. Chaynami chay kusala shumaq chaykunataqa kanastanman çhuranllapa. Nataq chay mana shumaq kaqta-shuypaqami itakunllapa. ⁴⁹ Chaynullami pasanqapis chay jwisyu diya çhamutinga. Chaymi chay angelkunaqa rir chay mana allin kaqkunataqa chiqanchanqa allin kaqkunamantaqa. ⁵⁰ Chaynu chiqancharmi chay mana allin kaqkunataqa kusalata nina ratakuqmanna itakunqa. Chaymi chaypiraq kusala mana agwantaypaqta qischakar qayçhakushanrayku kirunmatapis richyachinqallapa”.

Unay chaynulla kanan yaêhachikuykunapismi kusala shumaq

⁵¹ Chaynu nirqa, Jesusqa tapukuran:

—¿Qamkunaqachu intrakankillapa, tukuy kay nishushayllapataqa?

—Intrakanillapami Taytituy— niran paykunaqa.

⁵² Chaymantaqami Jesusqa niran:

—Moisés mantakushanta uk yaêhar yaêhachikuqqami syilumanta kaqpa mantakuyninmanta yaêhakurqa, uk wasipa amun yupay tukun. Chaymi chay kusa êhanyijun êhurakushantaqa urqumun mushuq kaqkunata, unay kaqkunata ima.

Jesusmi Nazaret pwiblupi

(Mr 6.1-6; Lc 4.16-30)

⁵³ Chaynu nir ima kay kumparasyunkunata parlakurnaqaami riranna chay kayashanmantataqa. ⁵⁴ Chaynu rirmi chay pwiblunllaman êharan. Chaymi chay tantakananllapa wasipi yaêhachikuq qallariran. Chaynu yaêhachikutinmi runakunaqa limpu dispantakasha kaynu ninakuqllapa:

“¿Kayqa maypitaq yaêhakuranqa kay kusa yaêhayashantaqa? ¿Imanutaq chay milagrukunata rurayta puytin? ⁵⁵ ¿Manachu kayqa, chay iêhkakuqpa wamran? ¿Chaynulla manachu wakpa mamanqa María? ¿Manachu Santiagupa,

* Josipa, Simonpa, Judaspa uknin ima?

⁵⁶ ¿Manachu paypa warmi ukninkunamapis kaypi nuqanchikkunawan tanllapa? ¿Piru chaynu

* **13:55** Santiagutami niqllapapis “Jacobo” nir. Payqami Jerusalenpi kriyiqkunapa punta rikaqnin karan. Rikashun Hechos 12.17; Gálatas 1.19.

katingqa, imanu kartaq tukuy wakkunata rurayta puytinga?” nir.

⁵⁷ Chaynu nir ima piñakur mana kasunatinllapami, Jesusqa paykunataqa niran:

“Tukuy uklaw pachapimi kusa shumaqta rikanllapa uk runa Dyuspaq rimaqtaqa. Piru chay pwiblunllapi chaynulla wasinllapi imaqami mana kasunllapachu” nir.

⁵⁸ Piru chay pwiblunllapiqami Jesusqa mana achka milagrukunataqa ruraranchu. Chaqa chaymanta kaq runakunaqami mana paypiqa kriyiqllapachu.

14

Shutichikuq Juantami wanuchiranllapana (Mr 6.14-29; Lc 9.7-9)

¹ Chaymantaqami chay tyimpukunapiqa Galilea pwiblupa mantaqnin, Herodesqa uyaparan Jesuspaq kusata rimaqllapata.

² Chaymi chay sirbiqninkunataqa niran: “Chay Jesusqami, Shutichikuq Juanlla kanqa. Chaqa wanushanmanta kawsamushanraykumi milagrukunamatapis rurayta puytiyanqa” nir.

³⁻⁴ Chaqa Shutichikuq Juanmi naysaqllata Herodestaqa kaynu nisha kayaq: “Chay ukniki Felipipa warmin Herodiasta warmikita yupay purichiyashaykiqami mana allinchi”. Chaynu nishanraykushi Herodesqa kusalata piñakur kaçhakuran aypar kadinakunawan watar karsilman itananllapapaq.

⁵ Herodesqashi, Shutichikuq Juantaqa kusalata wanuchiyta munaq. Piru runakunata

mancharshi mana wanuchiytaqa puytiqchu. Chaqa tukuylashi kriyiqllapa Juanqa Dyuspa rimaqnin nir. ⁶ Piru uk diyapishi Herodespa kumpliyañun karan. Chayshi fyistata ruratinllapa, chay Herodiaspa warmi wamranqa tukuyla chaypi kaqkunapa naypanpi lluqshir bayliran. Chaynu baylishanshi Herodestaqa kusalata gustaran. ⁷ Chayshi ashwan Herodesqa chay intinadantaqa jurar arniran imata mañamatkipis qushayki nir. ⁸ Chaymantaqashi maman chay warmi wamranta animachitin Herodestaqa kaynu niran: “Shutichikuq Juanpa umanta uk platupi qumay” nir.

⁹ Chaynu nirqashi gubyirnu Herodestaqa kusalata llakichiran. Piru chaynu llaki-yarmapisshi, chaypi kaqkunapa naypanpi jurar arnishanrayku kaçhakuran chaynu rurananllapapaq. ¹⁰ Chayshi kaçhakuran Shutichikuq Juanpa umanta chay karsilpi pitinanllapapaq. ¹¹ Chaymantaqashi uk platupi apar, chay warmi wamrataqa quranllapana. Nataq chay wamraqashi mamantana ashwan quran.

¹² Chaymantanashi, Shutichikuq Juanpa yaçhakuqninkunaqa çhar, Juanpa kwirpunlatana aparallapa pampaq. Chaymanta-shuypaqa riranllapa Jesusta willaq chay pasashanpaqqa.

Jesusmi sinku mil runakunata qararan

(Mr 6.30-44; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)

¹³ Chayta yaçharmi Jesusqa uk yaku karruman iqar uk chunllaq lugarman riran. Piru achka runakunami yaçharanllapa Jesusqa risha nir.

Chaymi chay pwiblukunamanta lluqshir êchakpala riranllapa Jesuspa ikintaqa. ¹⁴ Chaymanta Jesusqa chaynu riyar yaku manyanman êcharqa, yaku karrumanta ishkiran. Chaynu ishkirmi kusala achka runakunata rikaran. Chaymi paykunata llakipar tukuy qishaqninkunata apashanllapataqa limpu allicharan. ¹⁵ Piru limpu tardiyayatinnaqami chay yaêchakuqninkunaqa qimikar kaynu niranllapa:

—Kay lugarpiqami mana imapis kanchu. Chaynulla kusa tardinami. Chayraykumi runakunataqa willay chay pwiblukunaman rir mikunanllapata rantinanllapapaq nir.

¹⁶ Chaynu nitinllapami Jesusqa niran:

—Manami allinchu rinanllapapapaqqa. Ashwan qamkuna paykunataqa qarayllapa nir.

¹⁷ Chaynu nitinga, paykunaqa niranllapa:

—Kaypiqami kay sinku tantitawan, ishkay piskaditumantaqa mana masqa imapis kanchu, nir.

¹⁸ Jesusqa niran:

—Apamuyllapa kayman.

¹⁹ Chaymantami chay achka runakunataqa chay qiwakunalapi tananllapapaq niran. Chaynu nisha karnaqami, chay sinku tantitawan, ishkay piskadituta aypar unaq syiluman chapakur payji nir, Taytan Dyusman mañakuran. Chaymantami chay tantakunata pidasu pidasu pakir yaêchakuqninkunata quran tukuylla chaypi kaqkunata aypachinanllapapaq. ²⁰ Chaynumi tukuylla mikuranllapa tiqlananllapakaman. Chaymantami yaêchakuqninkunaqa chay mikuyupa subrankunataqa ashwan dusi kanasta untata

tantaranllapa. ²¹ Piru chay mikusha chaykunata yupatinllapaqami ullqkunala sinku mil (5,000) karanllapa. Nataq warmikunawan wamrakunataqami mana yuparanllapanachu.

Jesusmi yakupa ananta puriran
(Mr 6.45-52; Jn 6.16-21)

²² Chaymanta, Jesusqa yaĉhakuqninkunata yaku karruman iqachiran rir ĉhaskinanllapapaq quĉhapa uklaw manyanman paymantaqa naypaqta. Nataq payqa chaylapi kidaran tukuyta dispidikur rinanllapakaman. ²³ Chaynu dispidikur ritinllapanaqa, Jesusqa uk sirkaman payla iqaran, Taytanman mañakuq. Chaymi limpu amsayatinnamapis payla chaypiqa karan. ²⁴ Nataq chay yaku karru-shuypaqa kusa largutana risha karan yaku anantaqa. Piru naypanllapalawmanta kusala jwirti wayra shamuyashanraykumi yaku karrutaqa, yaku kusalata maqchiyaran. ²⁵ Limpu achkiyaqqinaqa, Jesusqa yaku ananllata riran yaĉhakuqninkunalawman. ²⁶ Chaynu yakupa ananta riqta rikarmi yaĉhakuqninkunaqa kusalata manchakur “¡Wakqami aya!” nir kusata qayĉhakuranllapa.

²⁷ Piru Jesusqami paykunataqa kaynu niran:
—¡Shachinakur ama manchakuyllapachu!
¡Nuqami kani! nir.

²⁸ Chaymantami, Pedruqa kaynu niran:
—Taytituy, qam karqa mantakuy nuqa yakupa ananllata qamman shamunaypaq nir.

²⁹ Chaymi Jesusqa niran:
—Shamuy-ari nir.

Chaynu nitinmi Pedruqa yaku karrumanta ishkir yakupa ananllata riq çhurakaran Jesús kayashanlawman. ³⁰ Piru kusala jwirti wayra shamur yakuta maqchiyashanraykumi kusalata manchakuran. Chaymi ashwan chay kutilla limpu chinqaq qallarir, kaynu nir qayçhakuran:

—¡Yanapamay Taytituy! nir.

³¹ Chaymi chay kutilla Jesusqa makinmanta ay-pamur niran:

—¡Manami qamqa allitaqa kriyinkiraqchu! ¿Imapaqtaq mana allita kriyirayki? nir.

³² Chaynu nir chay yaku karruman ishkan tin iqatinllapaqa, wayraqa qasillaranna. ³³ Chaymi, chay yaku karrupi kaqkunaqa, Jesuspa naypalanpi qunqurikur kaynu niranllapa:

—¡Chiqaptami qamqa Dyuspa Wamran kanki! nir.

*Jesusmi Genesaret lugarpi, qishaqkunata al-
licharan*

(Mr 6.53-56)

³⁴ Chaymantami Jesusqa yaçhakuqninkunawan pulla chay quçhallata rir pasar, çharanllapa Genesaret lugarmanna. ³⁵ Chaynu çhatinllapami chay lugarmanta kaqkunaqa tukuyla Jesustaqa riqsiranllapa. Chaymi, tukuy chay lugarpi parlakutinllapa, yaçharanllapana Jesuspaqqa. Chaynu yaçharllapami tukuy qishaqninllapata aparanllapa. ³⁶ Chaymi kusalata Jesustaqa rugaranllapa raçhpanpa manyanlamatapis kamananllapapaq. Chaynumi chay raçhpanpa manyanta tukuy kamaqkunaqa allinna kidaqllapa.

15

Mana allin yarpuyinchikmi uchakuchi-manchik

(Mr 7.1-23)

¹ Chaymantami Jesusman qimikaranllapa Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna, fariseo runakuna ima. Paykunaqami Jerusalenmanta ĉhamusha karanllapa. Chaymi kaynu nir tapuranllapa:

² —¿Imapaqtaq yaĉhakuqnikikunaqa unay rukunchikkunapa kustumrinta mana kasunllapa? ¿Imapaqtaq mikunanllapapaq karqa, naypaqtaqa mana makinllapataqa paqan? nir.

³ Jesuspismi tapuran:

—¿Imapaqtaq qamkunapis chay kustumrikil-lapalata rurar Dyus munashantaqa mana rurankillapa? ⁴ Chaqa Dyusqami niran:

‘Taytaykita mamaykita kusa rispituwan kasuyllapa. Chay mayqanpis taytanta mamanta ĉhiqniqkunaqami wanuchikasha kanqallapa’ nir. ⁵ Piru qamkunaqami ninkillapa, uk

runaqa niyta puytin taytanta mamanta: ‘Manami yanapashuyta puytinichu. Chaqa tukuy imay kaqkunatami arnisha kani Dyusta’ nir. ⁶ Mayqanpis chaynu niqqa, manami

taytanta mamantaqa rispitanllapanachu. Chaymi nishaykillapa: Qamkunaqami Dyus nishanta mana kasunkillapanachu, qamkunapa kustumrikillapalata rurar kawsanaykillapapaq.

⁷ ¡Dyusta yanqa kasuq tukuq kuchi runakuna! Waknupaqĉhi Dyuspa unay rimaqnin Isaiasqa, qamkunapaq rimaran. Chaqa niqmi:

8 ‘Kay pwiblumanta runakunaqami shiminlla-palawan kasumanllapa.

Piru yarpuyinllapapiqami mana chiqaptaqa kasumanllapachu.

9 Chayraykumi yanqalla aduramaqllapa yupay tukunllapamapis.

Chaqa chay yaĉhachikuyashan chaykunapis yanqa runakunapa yaĉhachikuyninla imami’ nir.

10 Chaymantami Jesusqa runakunata qayamur kaynu niran:

—Allita uyakur intrakayllapa. 11 Chaqa nishaykillapa: Mayqanpis ima mikuyta mikushanraykuqa manami uchayjun kaytaqa puytinchu. Ashwanmi mayqanpis yarpuyinllapapi mana allinta yarpur rimar uchakuytaqa puytin.

12 Chaymantami Jesuspa yaĉhakuqninkunaqa qimikar kaynu nir willaranllapa:

—¡Taytituy! Chay fariseo runakunaqami qam chaynu nitki uyaparqa kusata piñakuranllapa nir.

13 Piru Jesusqami paykunataqa niran:

—Ima qirutapis, syilumanta Taytay, mana tarpusha katingami, ĉhupanmanta pilar itakukanqa. 14 Chaynu piñakutinllapamapis ama kwintachayllapachu. Chaqa paykunaqami imanutaq uk syigumaqa, mana rikakuq masinta kaylata kaylata rishun nin mana rikakurmapis, chaynu paykunapis. Allita yaĉhashanchikllapanu, uk syigu mana rikakuq masinta kaylawta ima rishun niyarmapis, ashwan ishkantinllapa uk uĉhkumanna ratanllapa.

15 Chaynu nitinmi, Pedruqa Jesusta niran:

—Intrachimayllapari chay mayqanpis mikushanraykuqa mana uchakuyta puytinchu nishaykitaqa nir.

¹⁶ Chaymi Jesusqa niran:

—¿Qamkunamapischu manaraq intrakankillapa?
¹⁷ Allita kwintata qukayllapa. Tukuy imata mikushallapaqami tukuyla rin paçhanchikman. Chaymantami qashan kwirpunchikqa itakamun. ¹⁸ Piru chay kusala mana allin rimaykunata rimanllapa chayshuypaqami yarpuyninllapamanta lluqshimun. Chaynu karmi mana allinkunata rimar ima uchakushana rikarinllapa. ¹⁹ Chaqa, uk runapa yarpuyninmantaqami mana allin yarpuykuna lluqshimun. Chaymi wanuchikuyta yarpun. Ukwán ukwán kayta yarpun. Musu kar, manaqa shipash karpis pakaplla tayta yarpun. Chaynulla suwakunanpaq, llullakunanpaq, musyakunanpaq ima yarpunllapa. ²⁰ Tukuy chaykunata yarpur rurarmi uchakunllapa. Piru mayqanpis chay maki paqana kustumrita mana rurar mikurqa ¿imanunari uchakunqallapa?

Mana Israelmanta warmimi Jesuspi kusalata kriyiran

(Mr 7.24-30)

²¹ Chaymantami Jesusqa riran chay Tiro chaynulla Sidón pwiblupa lugarninkunaman.
²² Chay lugarkunapimi uk cananea warmisita taq. Paymi Jesusman kaynu nir kusalata qayçhakur qimikaran:

—¡Taytituy, Davidpa ayllun, * llakipamastuy-ari!
¡Chaqa warmi wamraymi dyablupa yarpuynin-
wan kar kusalata qischakayan! nir.

²³ Chaynu nitinmi, Jesusqa mana imatapis ni-
ranchu. Ashwanmi yaĉhakuqninkuna payman
qimikar kaynu nir rugaranllapa:

—Willay wak warmitaqa rinanpaq. Chaqa
nuqanchikkunapa ikinchiktami qayĉhakur
shamuyan nir.

²⁴ Chaynu nitinllapami, Jesusqa kaynu niran:

—Taytay Dyusqami kaĉhamasha Israel
pwiblumanta kaqkuna uysha chinqasha yupay
runakunalaman.

²⁵ Chaynu nitinmapismi chay warmisitaqa rir
Jesuspa naypanpi qunqurikur kaynu niran:

—¡Taytituy, ama chaynu nirchu yanapamay-ari!
nir.

²⁶ Jesusqa niran:

—Manami allinchi wamranchikpa mikunanta
kitar allqitukunata qaranapaqqa.

²⁷ Chaymi chay warmisitaqa niran:

—Chiqaptami chaynu Taytituy. Piru allqi-
tukunamapismi, amun misapi mikuyatin, chay
mikuysitu ishkishanlamatapis mikun nir.

²⁸ Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—¡Mamitay, kusalatari qamqa nuqapi kriyinki!
Chaymi imanutaq kriyishaykinulla wamraykip-
iqa rurakanqa nir.

Chaynu nitinmi chay kutilla, chay warmipa
warmi wamranqa alliyaranna.

Jesusmi achka qishaqkunata allicharan

* **15:22** Davidpa ayllun nirqami Dyuspa Akrashan Cristun nir
intrachimanchik.

29 Jesusqami chay kayashanmanta lluqshir rirqa, çaran Galilea shutiq quçhapa manyanman. Chaymantami unaq sirkaman iqar taran. 30 Chaykamanqami kusa achka runakuna tantakaranllapa pay kayashanmanqa. Kujukunata, syigukunata, mana allin rikrayjunkunata, mudukunata chaynulla ukman qishaywan kaqkunata imami apar Jesuspa çhakinlapi çhuranllapa. Piru Jesusqami tukuyninta allicharan. 31 Chaynu chay mudukuna rimatin, mana allin rikrayjunkuna alliyatin, kujukuna puritin, syigukuna chapakur rikakutin ima rikarmi chay runakunaqa limpu dispantakasha kidaranllapa. Chaymi ashwan Israel runakunapa Dyusnintana tukuyla alabaranllapa.

*Jesusmi kwatru mil runakunata qararan
(Mr 8.1-10)*

32 Chaymantami, Jesusqa yaçhakuqninkunata qayamur kaynu niran:

—Kusatami llakini kay runakunapaqqa. Chaqa kimsa diyanari nuqawan kaypi. Mananami imata mikunanllapapaqpis kannachu. Chaymi mana qarasha karqa, mana kaçhanayanichu wasinllapamanqa. Chaqa imanupiqami mallaqpaq riyar nanpi imananmanllapa nir.

33 Chaymi, yaçhakuqninkunaqa niranllapa:

—Piru, çimanunari waknu kusala achka runakunapaqqa kay chunllaq mana mayqanpis tayashanllapa lugarpiqa mikuytaqa tarishunllapa? nir.

34 Chaymi Jesusqa tapuran paykunataqa:

—çAykataq kan tantitaykillapaqa? nir.

Paykunaqa niranllapa:

—Syiti tantitawan aykala piskadukunalami kan nir.

³⁵ Chaymantami payqa willaran runakunata, pachalapimapis tananllapapaq. ³⁶ Chaymi, chay syiti tantitawan, chay piskadutaqa, aypar payji nir ima Taytan Dyusman mañakuran. Chaymantami, tantakunata pakir quran chay yaĉhakuqninkunata. Chaymi paykunana runakunataqa aypachiran. ³⁷ Chaynumi tukuynin tiqlanankaman mikuranllapa. Ashwanmi subrankunata tantarqa, syiti kanastatana untachiranllapa. ³⁸ Piru chay mikusha chaykunaqami kwatru milqa (4,000) ullqukunala karanllapa. Nataq warmikunawan wamrakunataqami mana yuparanllapanachu. ³⁹ Chaymantaqami Jesusqa runakunataqa, “Rishaqna” nir, yaku karruman iqar riran uk lugar Magdala † shutiqmanna.

16

Jesustami mañaranllapa qashan uk milagruta ruranapaq

(Mr 8.11-13; Lc 12.54-56)

¹ Chaymantaqami wakin fariseukuna, chaynulla saduceo runakuna riranllapa Jesusta rikaq. Chaymi paykunaqa mabir ima ninqashi nir, kaynu niranllapa:

—Chiqapta syilumanta shamushayki nir yaĉhanayllapapaqqa uk milagruta ruray nir.

² Piru Jesusqami niran:

† 15:39 Magdalaqami chaylla Magadanwanqa. Chay lugarllamantami karan María Magdalenaqa.

—Qamkunaqami tardikuna unaq syiluman chapakur, syiluta chupikallata rikarqa ninkillapa: ‘Kusa shumaq tyimpumi kanqa’ nir. ³ Piru allaqmantakuna unaq syiluman chapakur syiluta chupikalla tultyawta rikarqa ninkillapa: ‘Kananqami mana allin tyimpuchu kanqa’ nir. Chaynu qamkuna syiluta chapar ima tyimpukunapaq yaçharqa, çimapaqtaq mana intrakankillapa nuqa Dyusmanta shamusha kar yaçhachishutiyqa? ⁴ Kay kusala mana allin yarpuyunijun kaq, chaynulla mana allita kriyimaq runakunaqami uk milagruta ruranaypaq mañamanllapa. Piru kay mana kriyimaq runakunaqami Taytay Dyus imanutaq Jonaswan ruraran chaynulla nuqawan ruratinla, munarqa intrakanqallapa.

Chaynu nirqa chay kutilla, riranna chay runakunamantaqa.

Fariseukunapa, saduceupa mana allin yaçhachikuyninkuna
(Mr 8.14-21)

⁵ Jesuspa yaçhakuqninkuna quçhapa uklaw manyanman pasasha karqa yarpuranllapa, tantakunata qunqar rishallapa nir. ⁶ Chaymantami Jesusqa niran:

—Allita kwintata qukar, kuytakankillapa chay fariseo, chaynulla saduceo runakunapa libaduranllapamanta nir.

⁷ Chaymi chay yaçhakuqninkunaqa paykunapura ninakuranllapa: “¡Mana tantata apamusha kashallapami, chaynu nimashanchikllapa kanqa!” nir. ⁸ Chaynu yarpuyanllapa nir yaçhayashanraykumi, Jesusqa kaynu niran:

—¿Imapaqtaq ninkillapa, tanta mana kanchu nirqa? ¡Ima manaraqchu allita nuqapi kriyinkillapa! ⁹ ¿Manaraqchu intrakankillapa, chaynulla mananachu yarpunkillapapis, chay sinku tantitamanta sinku mil runakunata qarashaytaqa? Chaqa achka kanastataraqmi subratinpis tantaraykillapa. ¹⁰ Chaynulla manachu yarpunkillapa chay syiti tantitamanta kwatru mil runakunata qaratiypis, achka kanastata subranta tantashaykillapataqa. ¹¹ ¿Ima manachu kwintata qukaraykillapa, nuqaqa manami tantapaqchu rimayaray nirqa? Ashwanmi nishuyarayllapa kuytakanaykillapapaq chay fariseo, chaynulla chay saduceo runakunapa libaduranmanta.

¹² Chaymantami paykunaqa intrakaranllapana mana tantapa libaduranpaqchu willamayashanchikllapa nir. Ashwanmi intrakaranllapa chay fariseo, chaynulla saduceo runakuna yaçhachikuyashanmanta kuytakananllapapaq nir.

Pedrumi Jesustaqa Dyuspa Akrashan Cristun kanki niran

(Mr 8.27-30; Lc 9.18-21)

¹³ Jesusqa uk lugar Cesarea Filipuman çharqa, tapuran chay yaçhakuqninkunataqa:

—Nuqa Dyusmanta Shamuq Runapaqqa ¿mayqanshi kani ninllapataq runakunaqa? nir.

¹⁴ Chaynu nitinga paykunaqa niranllapa:

—Wakinqami ninllapa, Shutichikuq Juan nir. Nataq wakin-shuypaqa ninllapa Elías nir. Chaynulla wakinkunaqa ninllapa Jeremías, manaqapis Dyuspa uk rimaqnin kanqa nir.

15 –Qamkunapaq-shuypaqa ¿mayqantaq kani? – nir tapuran chay yaĉhakuqninkunataqa.

16 Chaymi Simón Pedruqa niran:

–Qamqami Dyuspa Akrashan Cristun, tukuy tyimpupaq kawsaq Dyuspa Wamran kanki, nir.

17 Chaymi Jesusqa niran:

–Kusa shumaqmi kanki Jonaspa wamran Simón. Chaqa nuqapaq yaĉhanaykipaqaqqa unaq syilumanta Taytaymi intrachishusha, manami mayqan runa imachu. 18 Chaymi kananqa kusalata kriyir, jwirti rumi yupay kashaykirayku Pedro shutichishayki. Chaynuqami wakin kriyiqkunapaqqa atun rumi yupayna kayanqa kriyishaykiqa. Chaymi chay rumipa ananman ĉhurar llutakur uk wasita shachiq yupayna kashaq chay wakin nuqapi kriyiqkunawanqa. Chaynuqami chay mana allinta rurachikuq dyabluqa mana binsiyta puytinganachu.

19 Piru kananqami Pedro, Taytay Dyus syilupi mantakuyashanman yaykuqkunata rikanaykipaqa numrashayki. Chaymi kay pachapi mayqanpis mana kriyishanrayku, Dyus mantakuyashanman mana yaykunqachu nitkiqa, unaq syilupi Taytaypis mana yaykuchinqachu. Chaynulla kay pachapi mayqanpis kriyishanrayku Taytay Dyus mantakuyashanman yaykunqa nitki-shuypaqa, Taytaypis yaykuchinqa mantakuyashanmanqa.

20 Chaynu Pedruta nishana karqami Jesusqa yaĉhakuqninkunataqa willaran, ama mayqantapis willananllapapaqchu, payqa Dyuspa Akrashan Cristun nirqa.

*Mananami maychu wanunaypaq niran Jesusqa
(Mr 8.31-9.1; Lc 9.22-27)*

21 Chaymanta-pachami Jesusqa yaĉhakuqninkunata kaynu nir intrachiq qallariran: “Nuqaqami Jerusalén pwiblumanna riyashaq. Chaymi chay pwibluman ĉhatiyqa, chaypi ruku kaq mantakuqkuna, kurakunapa mantaqninkuna, Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna ima aypar kusalata qischamanqallapa. Chaynu qischamarmi wanuchimanqallapa. Piru chaynu wanuchimatinllapamapismi kimsa diyamantaqa kawsamushaq” nir.

22 Chaynu nitinmi, Pedruqa uklawman Jesusta paylata apar anyaqnulla kaynu nir willaran:

—¡Dyusqami mana munanqachu chaynu qischakanaykipaqqa Taytituy! ¡Chaqa manami allinchu chaynu pasashunanpaqqa! nir.

23 Chaynu nitinmi Jesusqa Pedrulawman tikrakamur niran:

—¡Ashuy naypaymantaqa dyablu! * Chaqa qamqami Dyus munashanta mana intrakar, yanqa runakuna yarpushannula yarpur, Dyus munashanta mana ruranayta munar disanimachimayanki nir.

24 Chaymanta-shuypaqami Jesusqa yaĉhakuqninkunata kaynu niran:

“Mayqanpis nuqapa yaĉhakuqniy kanarqami amana bidanllapapaqqa llakinqallapanachu. Ashwanmi kruspi wanuchinatinllapamapis ama manchakurchu nuqalapi yarpur

* **16:23** Chaynuqami Jesusqa niran, Pedro dyablu munashanta rimashanrayku.

shachinakunqallapa. ²⁵ Chaqa mayqanpis paykuna munashannulla bidanta washayta kamaqkunaqami tukuy tyimpupaqna qischakanqallapa. Piru mayqanpis nuqapi kriyishanrayku qischakar wanuqkunaqami tukuy tyimpupaqna kawsanqallapa. ²⁶ Chaqa nishaykillapa: Mayqanpis kay pachapi kaq ima munashanta tantakur mana washakatinga, ¿imapaqtaq sirbiyan chay tantakushanqa? ¿Manaqa uk runachu achka imata pagrakur washakayta puytinman? ¡Manami! ²⁷ Chaqa nuqa Dyusmanta Shamuq Runaqami shamushaq Taytay Dyuspa llipyalla pudirninwan, angelniykunawan ima. Chaynu shamurmi tukuyta allita rikar yaçhar imanururashanllapanulla imanukananpaqmapis nishaq. ²⁸ Chiqaptami nishaykillapapis: Kaypi kaqmanta wakinllaqami mana wanunkillaparaqchu Dyusmanta Shamuq Runata mantakuqta rikanaykillapakaman nir”.

17

Jesusmi kusa llipya intirupaq tikrakan
(Mr 9.2-13; Lc 9.28-36)

¹ Chaymanta saysi diya pasatinnaqami Jesusqa, Pedruta Santiaguta apar riran. Chaynullami aparapis Santiagupa uknin Juanta ima. Chaynumi paykunala rir iqaranllapa kusa unaq sirkaman. ² Chaypi katinllapanami, Jesusqa yaçhakuqninkunapa naypanpi kusala ukman shumaqpaq tikrakan. Chaqa qaqlanqami rupay yupay kusata llipyarayaran. Nataq raçhpan-shuyapaqami kusa

yuraq intiruta achkirayaran. ³ Chaynu Jesusta rikakuyarllapami, chay kutilla rikaranllapapis Dyuspa unay rimaqninkuna Moiseswan, Elías ima Jesuswan parlaqta. ⁴ Chaymi Pedruqa Jesusta niran:

—Taytituy ¡kaypiqami kusala allin kanchikllapa! Qam munatkiqa, rurashaq kimsa chukllitakunata, ukta qampaq, ukta Moisespaq, ukta-shuyupaqa Eliaspaq nir.

⁵ Chaynu Pedro niyatingami, kusa llipya intiru puktay limpu paykunata pampar pasayaran. Piru chay puktay rurimantami Dyus kaynu niyaran:

“Kaymi kusa munashay Wamrayqa. Paylawanmi kusa shumaqta yarpuni. ¡Paylatami uyakur kasunkillapa!” nir.

⁶ Chaynu niqta uyaparmi chay kimsa yaĉhakuqninkunaqa kusalata manchakur piratap rataran pachaman. ⁷ Chaymantami Jesusqa paykunaman qimikar, kamar kaynu niran:

—Ama manchakurchu shariyllapa nir.

⁸ Chaymi sharir chapakurqa mana mayqantapis rikaranllapanachu. Ashwanmi Jesusqa pay-lana kasha karan.

⁹ Chaymanta chay unaq sirkamanta ishkimuy-atinllapanaqa Jesusqa yaĉhakuqninkunata kaynu niran:

—Amami mayqantapis parlankillapachu chay rikashaykillapataqa, Dyusmanta Shamuq Runa wanur kawsamunankaman nir.

¹⁰ Chaymi yaĉhakuqninkunaqa Jesusta kaynu nir tapuranllapa:

—Chaynu katinga, ¿imapaqtaq Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkunaqa,

Eliasraqshi Dyuspa Akrashan Cristunmanta naypaqta shamuyanqa ninllapa? nir.

¹¹ Jesusqa paykunata niran:

–Chiqaptami Elías naypaqtaqa shamuyanqa. Chaynu shamurmi tukuy imata Dyus munashanulla shumaqchayanqa. ¹² Piru nuqaqa nishaykillapa: Eliasqami nuqamanta naypaqta shamushana karan. Chaynu shamutinmapismi, Dyuspa rimaqninpaq mana kwintacharchu paykuna munashanta ruraranllapa. Chaynullami kananpis Dyusmanta Shamuq Runatapis qischanqallapa paykunaqa.

¹³ Chaymi chay yaçhakuqninkunaqa kwintata qukaranllapa, Jesusqami Shutichikuq Juanpaq rimayan nir.

Jesusmi allicharan dyablupa yarpuyinwan kaq wamrata

(Mr 9.14-29; Lc 9.37-43)

¹⁴ Chaymanta, unaq sirkamanta tikrakamurqa achka runakuna kayashanman çhamuranllapa. Chaymi chay kutilla, Jesusman uk runa qimikar naypalanpi qunqurikur, kaynu niran:

¹⁵ –Wamraymi atakiwan kusalata qischakan. Chaynu atakiwan qischakarmi kusalata ninakunaman, yakukunaman ima ratan. ¡Imaraq Tayti-tuy, wamrayta llakipar alliyachiy-ari! ¹⁶ Chaqa nuqaqami kay yaçhakuqnikipikunamanmapis apamuray allichananpaq. Piru paykunaqami mana puytishallapachu nir.

¹⁷ Chaynu nitinmi, Jesusqa niran:

–¡Ay qamkuna Dyuspi mana allita kriyiqkuna, chaynulla mana allinta ruraqkuna! ¿Maydiyakamantaq allita intrachishunayllapapaq

qamkunawan kashaq? ¿Ima maydiyakamantaq qamkunawan shachinakushaq? Ma, kayman apamuyllapa nir.

¹⁸ Chaynu chay wamrata apamutinllapami Jesusqa chay dyablupa yarpuyinta chay wamramantaqa anyar itakuranna. Chaymi wamraqa chay kutilla, allinna kidaran. ¹⁹ Chaynu chay wamra alliyatinnaga, yaçhakuqninkunaqa wakaqlaman rir Jesuswan parlar, kaynu nir tapuranllapa:

—¿Imaraykutaq chay dyablupa yarpuyintaqa mana itakuyta puytisha kashaqllapaqa? nir.

²⁰ Jesusqami niran paykunataqa:

—Qamkunaqa manami allita Dyuspiqa kriyinkillapachu. Chaqa chiqaptami nishaykillapa: Imanutaq chay mustasa qirupa simillitanmaqa kusa llampitu chaynu pitilamatapis allita Dyuspi kriyir, kay qaqata ‘Ashur kaymanta, riy uklawman’ nitkillapaqa, chay qaqaga ashunman. Chaqa allita Dyuspi kriyirllapaqami tukuy imatapis rurayta puytiyankillapana kanqa nir. ²¹ [Waknu riqchaq dyablupa yarpuyinqa mana chaynulaqa runamantaqa lluqshinchu. Ashwan chaynu dyablupa yarpuyinta itakunarqa ayunar kusalata Dyusman mañakurla itakuyta puytinchik.]

*Ishkay kutipaqnami Jesusqa wanushaqna niran
(Mr 9.30-32; Lc 9.43-45)*

²² Chaymanta chay Galilea lugarpi yaçhakuqninkunawan pulla puriyarmi, Jesusqa kaynu niran:

“Dyusmanta Shamuq Runatami kuntrankunaman qukuyanqallapa. ²³ Chaynu qukutinllapami wanuchinqallapa. Piru kimsa diyamantaqami, qashan kawsamunqa”.

Chaynu nir willatinmi, yaçhakuqninkunaqa kusalata llakiranllapa.

Dyusta adurananllapa wasipaqqami impwistuta pagrakuqllapa

²⁴ Chaymantami Jesusqa yaçhakuqninkunawan rir çharan Capernaúm pwibluman.

Chaynu çhatinllapami, Dyusta adurananllapa wasipaq impwistuta kubrakuqkuna Pedruman qimikar; kaynu nir tapuran:

—¿Yaçhachikuqnikiqachu impwistutaqa pagrakun Dyusta adurananllapa wasipaqqa? nir.

²⁵ Pedruqa niran:

—Pgrakunmi taytituy.

Chaymanta Pedro wasiman yaykur mana imatapis niyatinraqmi, Jesusqa kaynu niran Pedrutāqa:

—Ima ninkitaq Simón Pedro, ¿mayqankunataq kubranllapa impwistutaqa kay pachapi mantakuqkunaqa? ¿Chay pwiblunllapamanta kaqkunata, manaqachu jwira kaq runakunata? nir.

²⁶ Pedruqami niran:

—Jwiramanta kaq runakunalatami kubranllapa nir.

Chaymantami Jesusqa niran:

—Chiqaptami, chay mantakuqkunaqa pwiblunllamanta kaqkunataqa mana impwistutaqa kubranllapachu. ²⁷ Piru chay

impwistuta kubrakuq kaqkunata mana pagrar ama piñachinallapapaqqa, rir chay atun quĉhaman answiluykita itakuy. Chaymanta chay punta kaq piskaduta aypamurqa, agrunta kiĉhar uk qillayta tarinki chaypiqa. Chaymi chay qillayqa aypanqa, rir nuqapaq kaq impwistuyta chaynulla qampa kaqta pagrakutkimapis nir.

18

*¿Mayqantaq Dyuspaqqa kusa mas allin kanqa?
(Mr 9.33-37; Lc 9.46-48)*

¹ Chaymanta chay kutilla Jesuspa yaĉhakuqninkunaqa payman qimikar kaynu nir tapuranllapa:

—Syilumanta kaq mantakuyashanpiqa ¿mayqanniylapatataq Dyusqa kusa mas allinpaq rikamayanaqallapaqa? nir.

² Chaynu nitinllapami Jesusqa uk wamrituta qayamur paykunapa ĉhaypinpi shachir, ³ kaynu niran:

—Chiqaptami nishaykillapa: Imanutaq kanan kawsayankillapa, chaynulla kawsar mana kay wamritu mana kwintachaypaqla chay yupay kawsarqami, syilumanta kaq mantakuyashanmanqa mana yaykunkillapachu. ⁴ Chaqa kay wamritu yupay mana kusa kani nirchu ashwan mana kwintachaypaqla kaqkunalami, syilumanta kaq mantakuyashanpiqa kusa mas allinpaqqa riqsikasha kanqa. ⁵ Chaymi mayqanpis nuqapi kriyishanrayku kay wamritu yupay kaqta, shumaqta samachiqqami, ashwan nuqallatana samachimayan nir.

*Kuytawkish uchakutkillapa**(Mr 9.42-48; Lc 17.1-2)*

⁶ “Piru nuqapi kriyishanrayku mana kwintachaypaqla kay taksha wamritukuna yupaykaqkunata uchakuchi qkunataqami, kusala allin kanman kunkanpi uk marayta watar, mar yakupa mas ruri kaqninman itakunanllapapaq.

⁷ Piru kay pachapiqami kusala saqra mana allinkunala untarayan. Chaymi mana imanupis shumaqta kawsayllapataqa puytinllapachu. Piru, chay mayqanpis uknin mana allinta rurur uchakunanpaq animachi q-shuypaqa imananaqaraq.

⁸ “Chayraykumi uk makikillapa manaqa uk çhakikillapa mana allinta rurur uchakushana rikarichishutinga, pitir itakuy wakaq qammantaqa. Chaqa mas allinmi kanqa chulla makila, manaqa chulla çhakila tukuy tyimpupaqna kawsanaykipaq. Manami allinchi kanqa chay makiki, chaynulla çhakiki uchakuchishushanrayku tukuy tyimpupaqna mana wanuq ninapi qischakanaykipaqqa.

⁹ Chaynulla nawiki ima mana allinta rikachir uchakuchishutinga, urqur itakuy karu mayman qammantaqa. Chaqa kusa allinmi kanqa uk nawiyjunla tukuy tyimpupaq kawsanaykipaqqa. Manami allinchi kanqa nawiki uchakuchishushanrayku, tukuy tyimpupaqna infyirnupi kastigakasha

kanaykipaqqqa nir. *

Jesummi kumparasyunta ruraran uysha chinqashawan

(Lc 15.3-7)

¹⁰ “Chaymi nishaykillapa: Amami nuqapi kriyiqkuna yanqa taksha wamritukuna yupay kaqkunataqa ukmanta rikankillapachu. Chaqa paykunata kuytaq angelmaqami waran waran maydiyapis Tayta Dyuspa naypalanpi kayan.

¹¹ [Chaqa Dyusmanta Shamuq Runaqami shamusha tukuy chay chinqasha kaqkunata washananlapaq.]

¹² “¡Ma nimayllapa! Uk runa syin uyshayjun kanman. Chaymanta chay syin uyshankunamantaqa uksitu chinqanman. Chaynu chay uksitu chinqashanraykuchu ¿chay wakin nubintay-nwibita (99) chaylapi dijar, mana rinman chay chinqasha chayta maskaq? nir. ¹³ Chaynu rir maskakur, tarirqami chay nubintay-nwibi kaqkunamantaqa masta aligriyanqa chay chinqasha chayta tarishanraykuqa. ¹⁴ Chaynullami unaq syilupi Taytaykillapapis mana munanchu uk-lamapis paypi kriyishanrayku mana kwintachaypaqla wamritu yupay kaqkunapis chinqanantaqa.

Ima katinmapismi pirdunanakushunllapa

¹⁵ “Imanupi uknikillapa ima mana allinta rurashutinllapaqa, rir, ‘Kaynumi mana allinta ruramashayki’ nir shumaqla paylawan parlayllapa.

* **18:9** Çhakinchik, makinchik, manaqa nawinchik uchakuchimaqninchikqa kaynu intrachimanchik yarpuyinchikla, munayinchikla uchakuchimanashaqa ama kwintachashunchu nir.

Chaynu paylawan parlar shumaqchanakurqami, kusa shumaqtana kawsankillapa. ¹⁶ Piru imanupi mana kasushutin-shuypaqa, qayamuy ukta manaqa ishkay kriyiqkunata. Chayna chay paykunapis rikananpaq ima mana allinta rurashantaqa, imanutaq Dyus nitin unay iskribishankunapimaqa, ima katinpis ishkay manaqa kimsa tistigukuna rikar yaçhanqa niq chaynulla. † ¹⁷ Chaynu ruratkillapa paykunatapis mana kasutinga, wakin kriyiqkunatapis willayllapa. Piru chay wakin kriyiqkunata mana kasutinllapa-shuypaqa, uk mana kriyiqta, manaqa Roma pwiblu-paq impwistuta kubraquq runata yupayna riqsinkillapa. ‡

¹⁸ “Chaymi nishaykillapapis: Kay pachapi kaqkunata mana allinta tukushanrayku chiqanchatkillapaqa, ¿imanunari syilupi Taytay kayashanmanmaqa yaykunqallapa? Nataq mayqanpis kriyishanrayku kusala allinpaq ima riqsitkillapaqami, ashwan syilupi Taytay kayashanmanpis yaykunqallapa.

¹⁹ “Chaynullami nishaykillapapis: Kay pachapi qamkunamanta ishkay runa chayllata yarpur imata mañakutkillapaqami, unaq syilupi Taytayqa qushuyanqallapa chay mañakushaykillapataqa. ²⁰ Chaqa ishkayla, manaqa kimsalamapis nuqapi kriyishanrayku tantakatinllapaqami, nuqaga pullanllapa kashaq”.

† **18:16** Rikashun Deuteronomio 19.15. ‡ **18:17** Roma pwiblu-paq impwistuta kubraquq runata yupayna riqsiyllapa nirqami intrachimanchikllapa amana paykunawan pulla kanallapaq nir.

²¹ Chaynu nitinmi Pedruqa riran Jesusta kaynu nir tapuq:

—Taytituy ¿ukniykuna ima mana allinta ruramatinqa ayka kutitaq pirdunayta puytiyashaq? ¿Syiti kutichu pirdunanaypaq allin kanqa?

²² Chaymi Jesusqa niran:

—Nuqaqa manami syiti kutila pirdunanki nishaykichu. Ashwanmi sitinta kuti syiti katinmapis michkatapis pirdunanki nir.

Jesusmi kumparasyunta ruraran uk mana pirdunakuqwan

²³ “Chayraykumi syilumanta kaqpa mantakuyninqa, imanutaq uk mantakuqmaqa trabajaqninkunata iman kaqkunatapis rikananpaq dijasha karan chay yupay. ²⁴ Chaymanta imankunata rikaq qallaritinllapanaqa payman çhachiran uktaqa dyis mil talintu qillayta § dibikuqta. ²⁵ Chaymi chay trabajaqqa chay dibikuyashanpaq mana imanupis pagrakuyta puytiranchu. Chaynami chay mantakuqqa kaçhakuran rantikunanllapapaq uk sirbikuqta yupay uklawman. Piru rantikunanpaqmi niran warmintinta, wamrantinta, chaynulla tukuy iman kaqnintinta ima chay dibikuyashanta pagrakunanpaqqa. ²⁶ Chaynu chay mantakuq niyatinmapismi, chay trabajaqqa paypa naypalanpi qunqurikur rugaran kaynu nir: “Taytituy llakipar yaramaskiy-ari. Nuqaqami imanupis chay dibishuyashaytaqa tukuyninta

§ **18:24** Dyis mil talintuqa kusala achka qillay karan. Chaqa uk trabajaqmaqami uk talintuta ganananpaqqa 15 añuta trabajayta ministiran.

pagrashayki' nir. ²⁷ Chaymi chay mantakuqqa chaynu rugatinga llakiparan paytaqa. Chaynulla ashwan chay dibiyashanmatapis manana kubrananpaqnachu niran. Chaymi ashwan dijatinna riran.

²⁸ “Piru chay mantakuq chaynu llakipatin rirqami, chay trabajaqqa tariran uk trabajaq masin pitilata dibiyaq chayta. Chaymi ashwan mana llakiparchu kunkanmanta aypar urkaq qallarir, kaynu niran: ‘¡Pagramay chay dibimayashaykita!’ nir. ²⁹ Chaymi chay trabajaq masinqa naypanpi qunqurikur rugaran kaynu nir: ‘Llakipar yaramaskiy-ari taytituy. Chaymantami tukuyninta pagrashayki’ nir. ³⁰ Piru chay ukningami, mana llakipar yaraytaqa munaranchu. Chaymi ashwan karsilachikuran tukuy dibiyashanta limpu pagranankaman. ³¹ Chaynu rurashanraykumi chay wakin trabajaq masinkunaqa kusalata llakiran. Chaymi rir chay mantakuqtaqa tukuy ima pasashantaqa parlaranllapa. ³² Chayta chay mantakuq yaçharmi, kaçhakuran qayamunanllapapaq. Chaymi çhamutinga niran: ‘¡Kusala mana allin yarpuyniyjun runa!, nuqamaqami rugamashaykirayku chay tukuy dibimayashaykitaqa llakipashuray. ³³ Chaymi imanutaq nuqa qamta llakipashuray chaynullami qampis chay uknikitaqa llakipanaykita’ nir. ³⁴ Chaymi chay mantakuqqa kusalata piñakur kaçhakuran karsilman itar qischananllapapaq, tukuy dibiyashanta limpu pagranankaman”.

³⁵ Chaynu nirnaqami, Jesusqa niranpis:

“Qamkuna uknikillapata mana tukuy shunquykillapawan pirdunatkilapaqami, syilumanta Taytaypis chaynulla qamkunawanpis ruranqa” nir.

19

Jesusmi yaĉhachikuran warmiwan dijanakuqpaq (Mr 10.1-12; Lc 16.18)

¹ Jesusqa yaĉhachikur tukchirnaqa riranna Galilea pwiblumantaqa. Chaynu rirmi riyu Jordanpa chimpan Judea lugarman ĉaran. ² Piru paypa ikintaqa kusala achka runakuna riranllapa. Chaymi ashwan tukuylla qishaq kaqkunataqa allicharan.

³ Chaymantaqami wakin fariseo runakuna Jesusman qimikaranllapa. Chaymi mabir imanimashunllapashi nir, kaynu tapuranllapa:

—¿Allinchu kanqa uk runa kasarashan warminta imallapaqqa dijananpaq? nir.

⁴ Chaymi Jesusqa niran:

—¿Manachu qamkunaqa liyishaykillapa Dyus nitin iskribikashakunataqa? Chaqa chaypiqami nin: ‘Dyusqashi puntamantapacha runata, warmita ruraran’. ⁵ Chaqa chaypaqmi Dyusqa niqpis: ‘Uk runaqami warminwan kasararqa, taytanta mamanta dijanqa. Chaymi ashwan warminwanqa uk kwirpu yupaylana kawsanqallapa’ nir.

⁶ Chaynu katinmi runaqa warminwanqa manana ish kaynachu. Ashwanmi uk kwirpulana kayanqallapa. Chaymi nishaykillapa: Uk runa warminwan uk kwirpulana kananpaq Dyus

nishanraykumi mana mayqanpis, paykunaqa dijanakunqa niyta puytinchu nir.

⁷ Chaymanta chay fariseo runakunaqa qashan kaynu niranllapa:

—Chaynu katinga, ¿imapaqta Moisés mantakushanpiqa kaynu nin? Uk runa warminta dijanarqashi, karguyjunkunapi kartata rurur warminta qurqashi chiqanchakayta puytin nir.

⁸ Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—Qamkuna kusala kuchi mana intrakaq kashaykillaparaykumi Moisesqa chaynu dijanakunqa nirmapis mantakuran. Piru Tayta Dyusqami unaymanta-pacha runata warminwan pullacharqa mana imalapaqpis dijanakunanpaqqa munaranchu. ⁹ Piru nuqaqami nishaykillapa: Uk runa, warmin mana mayqanwan punusha ima katin yanqallamanta dijar, ukwan kasararqami kusala saqrata uchakuyan nir. *

¹⁰ Chaynu nitinmi, chay yaçhakuqninkunaqa kaynu niran:

—Chaynu katinga, manami allinchi mayqanpis warmiyjun kanapaqqa nir.

¹¹ Jesusqa paykunata niran:

—Tukuylaqa manami mana warmiyjun kaytaqa puytinllapachu. Ashwanmi chay mayqantaçi Tayta Dyus mana warmiyjun kananpaq nisha, chaykunalami chaynu kaytaqa puytinllapa.

¹² Chaqa chiqaptami wakin runakunaqa mana warmiyjunchu maydiyapis kananpaq

* **19:9** Wakin iskribikashakunapi kaynu nin: “Uk warmi, runan dijasha katin, qashan uk runa paywan kasararqa, uchakuyan” nir.

nasinllapa. Nataq wakin runakunataqami ama warmikunanpaq runa masinkuna kaparanllapa. Nataq wakinkuna-shuypaqa mana warmikunllapachu kusala mas shumaqta Tayta Dyusta sirbiyta munar ima. Chaymi kay nishayta mayqannikillapapis intrakanarqa imanupis intrakayllapa.

Jesusmi wamrakunata bindisiran
(Mr 10.13-16; Lc 18.15-17)

¹³ Chaymantami Jesusmanqa wamrakunata apamuranllapa, pay makinta ananman çhurar bindisininpaq. Piru yaçhakuqninkunaqami chay wamrakunata apamuqkunataqa anyaran.

¹⁴ Chaymi Jesusqa kaynu niran paykunataqa:

“¡Ama arkarchu, dijay nuqaman shamunqa wamritukunaqa! Chaqa syilumanta kaq mantakuyashanqami kay wamritukuna yupay kaqkunalapaq”.

¹⁵ Chaynu nir, makinkunata chay wamrakunapa ananman çhurar bindisirmi, chay lugarman-taqa riranna.

Kusala imayjun musu runami Jesuswan par-laran
(Mr 10.17-31; Lc 18.18-30)

¹⁶ Chaymantami uk musulla runa shamur Jesususta kaynu nir tapuran:

—[Kusa allinla] yaçhachikuq Taytituy, ¿ima allin kaqlatataq rurayman, tukuy tyimpupaqna kawsanaypaqqa? nir.

¹⁷ Chaynu nitinmi Jesusqa niran:

—¿Imapaqtaq tapumanki allin kaqpaqqa? †
Allinla kaqqami kan ukla. Payqami Taytay Dyus.
Piru tukuy tyimpupaqna kawsayta munarqami,
Dyus mantakushankunata kasur kawsay nir.

¹⁸ Chaynu Jesús nitinmi, chay musuqa qashan tapuran:

—¿Mayqan mantakuykunatana? nir.

Chaymi Jesusqa kaynu niran:

—Ama wanuchikuychu; ama uk uk warmiwan kaychu; ama suwakuychu; ama uknikipaq llullakur rimaychu; ¹⁹ taytaykita, mamaykita kasuy. Chaynulla ukkunata llakipay, imanutaq qampa kwirpuykillapaq llakinki chaynulla, nir.

²⁰ Chaynu nitinmi, chay musuqa niran:

—Tukuy chaykunataqami [takshaymanta-pacha] rurashana kani. ¿Imataq mas kanqa ruranaypaqqa? nir.

²¹ Jesusqa niran:

—Kusa mas allin kayta munarqa, rir tukuy imayki kaqta rantikur, qillaynikitaqa mana imayjun kaqkunata quy. Chaynuqami unaq syilupiqa mana tukukaq imaykitana tarikunki. Piru chay nishushayta rurarnaqami, shamutki nuqawanna rishun nir.

²² Chayta uyarmi, chay musuqa kusalata llakir riran. Chaqa kusala imayjun-ari karan. ²³ Chaymi Jesusqa yaĉhakuqninkunata kaynu niran:

—Allipla trabajusuraq kanqa chay kusala imayjun kaqkuna, syilumanta kaq mantakuyashanman yaykunanapaqqa. ²⁴ Chaymi qashan nishaykillapa: Mayqanpis kusala

† **19:17** Wakin iskribikashakunapimi kaynu nin: “¿Imaraykutaq allinla kanki nimanki?” nir.

imayjunkuna, Dyus mantakuyashanman dasla yaykunanmantaqami, ashwan uk kamillu dasla pasayta puytinman uk awjapa uĉhkitunta, nir.

²⁵ Chaynu nitin uyaparmi yaĉhakuqninkunaqa kusata yarpupakur kaynu niranllapa:

—Chaynu katinga ĵpitaq washakayta puytiyanqa? nir.

²⁶ Chaynu nitinmi Jesusqa paykunata chapar kaynu niran:

—Runakunapaqqami kayqa mana ruraypaqchu. Piru Dyuspaq-shuypaqami tukuy imapis ruraypaq nir.

²⁷ Chaynu nitinga, Pedruqa niran:

—Nuqakunamaqami tukuy imayllapakunata dijashana, qamwanna purinillapa. Chaynu kashayllaparaykuqa, ĵimatataq aypayashaqllapaqa? nir.

²⁸ Jesusqa niran paykunataqa:

—Chiqaptami nishaykillapa: Maydiya nuqa, Dyusmanta Shamuq Runa kusala shumaq mantakuyniypi mantakuq qallaritiyqami, qamkunapis dusikillapa mantakunaykillapapi tar pullay mantakunkillapa. Chaynami qamkunana Israelpa chay dusi kaq ayllunkunamatapis allinta mana allinta rurasha katinmapis allita rikar yaĉhankillapa. ²⁹ Chayraykumi

chay tyimpuqa nuqarayku wasinta, ullqu ukninkunata, warmi ukninkunata, taytanta, mamanta, manaqa [warminta,] wamrankunata, ĉhakrankunata dijar nuqa munashayta ruraqkunaqa, chay dijashanmantaqa syin kuti mas imanllapakunata aypanqallapa. Chaynulla tukuy tyimpupaqnami kawsanqallapa. ³⁰ Piru

kanan tyimpukunapi achka runakuna kusana kaqkunaqami, chay tyimpuqa mana imapaqpis sirbingachu. Chaynulla kanan tyimpukuna achka mana kwintachaypaq kaqkunaqami, ashwan chay tyimpuqa kusa nishapaqna riqsikanqallapa.

20

Jesusmi kumparasyunta ruraran trabajaqkunawan

¹ Jesusqami niranpis:

“Syilumanta kaqpa mantakuyninqami imanutaq uk êhakrapa amunmaqa timpranula lluqshiran rikaq trabajadurkunata, êhakranman rir trabajananpaq chay yupay. ² Chaymi, chay êhakrapa amunqa trabajaqkunawan uk tratuta rurar kaêharan êhakranpi trabajatinllapa uk diya intirupaq pagrananpaq.

³ “Chaymanta qashan unakaqna lluqshirqa rikaran plasapi ayka mana imatapis rurar taqkunata. ⁴ Chaynu rikarmi paykunataqa niran: ‘Riyllapa qamkunapis êhakrayman trabajaq. Nuqami iman u trabajashaykillapanulla pagrashaykillapa’ nir. Chaymi paykunapis riranllapana.

⁵ “Chaymanta qashalan chay êhakrapa amunqa lluqshiran a las dusi yupay, chaynulla tardikaqpis. Chaymi wakin runakunata tarirpis chaynullata niran paykunatapis.

⁶ “Qashan tardikaqna chay plasallaman lluqshirqa, qashan runakunata tariran. Chaymi chay tarishankunatapis niran: ‘¿Imapaqtaq qamkunaqa kaypiqa tukuy

unaq mana trabajarqa tashaykillapa?’ nir.
⁷ Paykunaqa niranllapa: ‘Manamiri mayqanpis rugamashallapachu trabajanayllapapaqqa’ nir. Chaymi chay êhakrapa amunqa paykunatapis niran: ‘Riyllapa qamkunapis êhakrayman trabajaq. [Nuqami imanü trabajashaykillapanulla pagrashaykillapa]’ nir.

⁸ “Chaymanta amsatinna-shuypaqa, êhakrapa amunqa kaynu niran chay trabajachikuqnintaqa: ‘Qayamur trabajaqninchikkunataqa pagrayna. Piru chay ikita trabajaq qallarishakunata pagraq qallarir, tukchinki chay naypaqta trabajaq qallarishakunawan’ nir.

⁹ “Chaymi, chay tardilana trabajaq qallarishakunaqa êharanllapa naypaqta pagraqaqa. Piru tukuy unaq trabajasha yupaymi pagrakaranllapa. ¹⁰ Chaymantami chay naypaqta trabajaq qallarisha chaykunata pagrananpaq qayatinga, paykunaqa yarpuranllapa: Nuqanchikkunataqami masta pagramayashunllapa nir. Piru paykunatapismi chay uk diyata trabajashannulla pagraranllapa.

¹¹ Chaynu pagrakashana karqami kusalata piñakur, chay êhakrapa amuntaqa juraparanllapa, ¹² kaynu nir: ‘Kay ikita êhamuqkunaqami uk ratulatana trabajashallapa. Nataq nuqakunamaqami tukuy unaq kusala rupaypi ima shachinakur trabajasha kanillapa. Piru qamqami nuqakunawanqa chayllata pagrashayki. Chaynuqami mana allinchu’ nir.

¹³ “Chaynu nitinllapaqa, ashwan chay êhakrapa amunqa kaynu niran chay rimapakuqkunapa uknintaqa: ‘¿Amiguy, ima mana allintataq

qamwanqa rurasha kani? ¿Manachu tukuy unaq trabajatkilapapa chaynuta pagrashunayllapapaq parlaranchikllapa? ¹⁴ Kaypimi trabajashaykipaq qillaynikiqa. Ashwanmi rikuyna. Ma willamay, ¿ima mana allintataq rurashusha kani, chay ikita trabajaq çhamushakunata qamwan chayllata pagrarqa? ¹⁵ Chaqa nuqapa qillayniywanqami munashayta rurayta puytini. ¿Manaqachu kusala bwinu kashayrayku, chay wakinkunata qamwan chayllata pagrashayrayku inbidyakayanki?’ nir”.

¹⁶ Jesusqami kaynu niranpis: “Kanan ikilapi kaqkunaqami naypaqpina kanqallapa. Nataq chay kanan naypaqllapi kaqkuna-shuypaqa may-diyaqa ikipina rikarinqallapa. [Chaynulla kusala achkami qayakasha kanqallapa. Piru aykalami akrakasha kanqa]” nir.

Qashanmi Jesusqa wanushaqna niran

(Mr 10.32-34; Lc 18.31-34)

¹⁷ Jesusqami Jerusalén pwibluman riyarqa yaçhakuqninkunata, uklawman qayar kaynu niran paykunataqa:

¹⁸ “Qamkuna rikayashaykillapanumi kananqa riyanchikllapana Jerusalén pwiblumanqa. Chaypimi Dyusmanta Shamuq Runataqa qukunqallapa, kurakunapa mantakuqninkunaman, Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkunaman ima. Chaymi ashwan paykunaqa wanuchinanllapapaq nir mantakunqallapa. ¹⁹ Chaynullami mana Israel runakunaman qukunqallapa. Chaymi paykunaqa kusalata burlakar wipyar ima

kruspi klabar wanuchinqallapa. Piru kimsa diyamantaqami qashan kawsamunqa” nir.

Santiaguwan Juanpa maman, Jesusta mañakuran
(Mr 10.35-45)

²⁰ Chaymantaqami Zebedeupa warmin, wamran Santiaguwan chaynulla Juanwan rir, Jesusman qimikar naypalanpi qunqurikur, wamranta llakipananpaq mañakuran. ²¹ Chaymi Jesusqa kaynu nir tapuran chay warmitaqa:

—¿Imatataq munayanki? nir.

Payqami niran:

—Chay kusala shumaq mantakuynikiipi mantakurqami, qam nitki, uk wamrayqa allilaw qichqaykipi tanqa. Nataq uknin-shuypaqa ichuqlaw qichqaykipi tanqa nir.

²² Chaynu nitinmi, Jesusqa kaynu niran:

—Manami qamkunaqa imata mañakuyankillapa nirmapis yaçhankillapachu. Tapushaykillapa: ¿Kusala saqra ayaq yakuta upyaq yupaymi qischakar wanuyashaq, * chaynu qischakaytachu puytiyankillapa kanqa? nir.

Chaymi paykunaqa niran:

—Arí Taytituy nir.

²³ Chaymi Jesusqa qashan niran:

—Chiqaptami qamkunapis kusalata qischakankillapa, nuqa qischakashaynulla. Piru mantakunaypi tar allilawpi manaqa chay ichuqlaw qichqaypi tachishunayllapapaqqami,

* **20:22** Castellanupi “Ser bautizado con el bautismo con que yo soy bautizado” nirqami intrachimanichik qischakaytachu puytinki nuqa qischakayashaq chay yupay nir.

mana nuqaqa yaĉhanichu. Ashwanmi Taytay Dyus mayqantapis pay munashannulla tachinarqa tachiyanqa nir.

²⁴ Piru chay wakin dyis kaq yaĉhakuqninkunaqami chaynu nir mañakuqta uyaparqa, chay ishkaykunawanqa piñakuranllapa.

²⁵ Chaymi Jesusqa paykunata qayamur niran:

“Qamkuna yaĉhashaykillapanu, kay pachapi mantakuqkunaqami, chay pwiblumanta kaq runakunataqa paykuna munashanlata rurachin. Chaynu katinmi ashwan chay pwiblupi kusa runa nisha kaqmaqa, wakinkunata mantarla ima kawsanllapa. ²⁶ Piru qamkunapiqami

ama chaynuqa pasanmanchu. Ashwanmi chay qamkunamanta mayqannikillapa kusa runa nisha kaqqa, uk sirbikuq yupay kar wakinnikillapata yanapankimanllapa.

²⁷ Chaynulla qamkunamanta uknikillapa kusa mas kayta munarqa, ukkunapa sirbiqninna kayllapa. ²⁸ Imanuĉhi Dyusmanta Shamuq Runamaqami mana payta sirbinanllapapaqchu shamusha.

Ashwanmi pay sirbikuq shamushamapis. Chaynami ashwan payqa kusala achka runakuna tukuy tyimpupaqna wanunanllapapaqna kaqkunata washar tukuy tyimpupaq kawsachinanpaq shamusha”.

Jesusmi ishkay syigukunata allicharan

(Mr 10.46-52; Lc 18.35-43)

²⁹ Chaymantami Jesús, Jericó pwiblumanta yaĉhakuqninkunawan lluqshir ritinmi, kusala achka runakuna ikinta riranllapa. ³⁰ Chaynu riyatinllapami nan qichqalanpi ishkay syigu

runakuna tayasha karan. Chaymi Jesús pasaqta uyaparqa, kaynu nir qaychakuranllapa:

—¡Taytituy, Davidpa ayllun, † llakipamastuyllapari! nir.

³¹ Chaynu nitinllapami, runakunaqa anyaranllapa upallananllapapaq. Piru paykunaqami llallin kaynu nir qaychakuranllapa:

—¡Taytituy, Davidpa ayllun, llakipamastuyllapari! nir.

³² Chaymi Jesusqa chaypi yarar, chay syigukunataqa qayar, kaynu nir tapuran:

—¿Imatataq qamkunapaq ruranayta munayankillapa? nir.

³³ Paykunaqami niranllapa:

—Taytituy, nawiyllapa rikakunantami munanillapa nir.

³⁴ Chaymi Jesusqa paykunapaq kusalata llakir, nawinllapataqa kamar chay kutilla allicharan. Chaymi ashwan chay runakunaqa allinna, Jesuspa pullan riranllapa.

21

Jesusmi Jerusalén pwibluman yaykuranna

(Mr 11.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

¹ Jesusqami yaçhakuqninkunawan Jerusalén pwibluman riyar, yaqqa çhayarnaqa, Betfagé pwibluman çcharanllapa. Kay Betfagé pwibluqami chay Olivos sirkapaqa shipchanlapi karan. Chaymi chaypi karnaqa Jesusqa ishkay yaçhakuqninkunata qayar, ² kaynu nir kaçcharan:

† **20:30** Davidpa ayllun nirqami, intrachimanchik Dyuspa Akrashan Cristun nir.

“Riyllapa wak naypanchikpi pwiblitu chayman. Chayman çharqami uk burra wawayjun wataraqta tarinkillapa. Chaymi kaçhar apamunkillapa ishkantinta. ³ Piru mayqan imallata willashutinllapaqa ninkillapa: ‘Taytitunchikmi ministiyan, daskaqlami kaçhamunqa’ nir”.

⁴ Chaynuqami Dyuspa unay rimaqnin nisha kayaq chaynulla kumplikança. Chaqa kaynumi nisha kayaq:

⁵ “Jerusalén pwiblumanta runakunata niyllapa:
‘Chapayllapa, chaytami shamuyan
mantakuqnikillapa.

Payqami shamuyan mana kwintachaypaqla yu-
pay,
uk burrupa wawitunpa anan tasha’ nir”.

⁶ Chaynu nitingami, chay ish kay yaçhakuqninkunaqa rir Jesús nishannulla ruraranllapa. ⁷ Chaymi burrataqa wawantinta aparanllapa. Chaymi raçhpakunata ananman çhuratinllapa Jesusqa taranna. ⁸ Piru chaypiqami karan kusala achka runakuna. Chaymi Jesús riyashanlawmanqa wakinqa raçhpanllapata çhukiranllapa. Nataq wakin-shuypaqami qirupa raprankunata kuchumur çhukiranllapa, chaypa ananlata Jesusqa pasanapaq. ⁹ Chaymi ashwan naypaqta ikita riqkunamapis kusa aligrila kaynu nir laqyayaqllapa:

“¡Biba biba! ¡Kusa alabakashami kanqa Davidpa ayllunmanta gubyirnunchik,
Taytanchik Dyuspa shutinpi shamuyqa!
Chaymi ashwan unaq syilupipis kusa alabakashana kanqa” nir.

¹⁰ Chaymanta Jesús, Jerusalén pwibluman yaykutinga, tukuyla chay pwiblumanta kaq runakuna kusalata laqyaranllapa. Chaymi achka runakuna kaynu nir tapunakuyaqllapa:

—¿Mayqantaq kayqa? nir.

¹¹ Wakinkunaqami niyaqllapa:

—Nazaret pwiblu Galileapa lugarninmanta Dyuspaq rimaqnin Jesusmi nir.

Jesusmi Dyusta adurananllapa wasimanta rantikuqkunata itakuran

(Mr 11.15-19; Lc 19.45-48; Jn 2.13-22)

¹² Chaymantami Jesusqa, Dyusta adurananllapa wasiman yaykur tariran rantikuqkunata, rantikuqkunata ima. Chaymi limpu waqtaman itakuran. Chaynumi chay uklawmanta kaq qillayta kambyaqkunapa misanta, chaynulla palumata rantikuqkunapa misanmatapis limpu tikrar itakuran. ¹³ Chaymi chay runakunataqa kaynu niran:

“Dyus nitin iskribikashakunapiqami nin: ‘Wasiyqami nuqaman mañakunanllapalapaq wasi shutinga’ nir. Piru qamkunaqami suwakuqkunapa maçhayninpaqna tikrashaykillapa” nir.

¹⁴ Chaymantami Dyusta adurananllapa wasilapi Jesusmanqa qimikaranllapa syigukuna, kujukuna ima. Piru Jesusqami paykunataqa allicharan. ¹⁵ Piru kurapa mantakuqninkuna, Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna ima Jesús rurashanta rikaranllapa. Chaynullami uyaparanllapapis wamritukuna Dyusta adurananllapa wasipi kaynu nir laqyaqllapata “¡Biba

biba Davidpa ayllun!” niqta. * Chaymi kusalata piñakur, ¹⁶ Jesustaqa kaynu niranllapa:

—¿Uyapankichu chay wamrakuna rimayashantaqa? nir.

Jesusqami niran:

—Arí, uyapayanimi. Piru ¿manachu liyishaykil-lapa qamkunaqa Dyus nitin iskribikashakunapi kaykunapaq nishantaqa? Chaqa kaynumi nin:

‘Taksha wamritukuna,

chaynulla ñuñuq wamritukunamapis kusa shumaqta alabamayanqallapa’ nir.

¹⁷ Chaynu nirnaqami paykunata chaypi dijar, Jesusqa riranna Betania pwibluman. Chaymi chay tutaqa chaypi yurqaran.

Jesusmi igus qiruta chakinanpaqna niran
(Mr 11.12-14, 20-26)

¹⁸ Allaqmanta allaq allaqla Jerusalén pwibluman qashan riyarmi Jesusqa mallaqnaran. ¹⁹ Piru chay nan qichqalanpimi rikaran uk igus qiruta. Chaymi puquyninta maskaq rirqa yuranlata tariran. Chayraykumi, chay igus qirutaqa kaynu niran: “¡Mananami kaymantaqa puqunkinachu!” nir.

Chaynu nitinmi chay kutilla, igus qiruqa chakiranna. ²⁰ Chaynu chay igus qiru chakishata rikarmi, Jesuspa yaçhakuqninkunaqa kusa dispan-takashalla kaynu nir tapuranllapa:

—¿Ima nitkitaq chay igus qiruqa das chay kutil-laqa chakiran? nir.

²¹⁻²² Jesusqami kaynu niran paykunataqa:

* **21:15** Kaypaq masta intrakanarqa rikashun Salmo 8.2.

—Chiqaptami nishaykillapa: Qamkuna imata ruranaykillapapaq kar Tayta Dyuspi kusalata kunfyakar ama ukmanta yarpurchu mañakutkillapaqami, tukuy imapis rurakanqa. Chaymi ashwan chay igus qiruta imanururashaymanmatapis masta rurayta puytinkillapa. Chaynulla ashwan Tayta Dyuspi kusalata kunfyakar, kay qaçata ‘Ashur, rir mar yakuman yaykuy’ nitkillapapis kasushunmanllapa nir.

Jesustami tapuranllapa pipa pudirninwanshi nir

(Mr 11.27-33; Lc 20.1-8)

²³ Chaymantami Jesusqa Dyusta adurananllapa wasiman yaykur yaçhachikuq qallariran. Chaynu yaçhachikuyatinmi, kurakunapa mantaqninkuna, Israel pwiblupa ruku mantakuqninkuna ima qimikar, Jesustaqa kaynu nir tapuranllapa:

—¿Mayqan mantashutintaq tukuy chaykunata rurankiqa? nir.

²⁴⁻²⁵ Chaymi, Jesusqa paykunata niran:

—Nuçapis tapushaykillapa: ¿Mayqantaq Shutichikuq Juantaqa kaçhamuran shutichikunanapaqqa? ¿Dyuschu kaçhamuran manaqachu runakunala? Qamkuna chay tapushushayta willamatkillapami, nuçapis willashaykillapa mayqan mantamatinmi kayta rurani nirmapis.

Chaynu nitinmi, paynin paynin willanakur kaynu ninakuyaqllapa: “ ‘Dyusmi kaçhamuran’ niytaqa manami puytinchikllapachu. Chaqa, chaynu nishallapaqa ‘¿Imapaqtaq mana kriyiraykillapa?’ nimashunllapa.

²⁶ Chaynulla, manami puytinchikllapachu

‘Runakunalami kaçhamuran’ niytapis, runakunata manchashanchikllaparayku. Chaqa tukuylami kriyinnllapa ‘Juanqashi Dyuspa rimaqnin karan’ nir”.²⁷ Chaynu ninakuyarmi, Jesustaqa niranllapa:

—Manami yaçhanillapachu nir.

Chaymi, Jesuspis paykunataqa niran:

—Chayqa nuqapis manami willashaykillapachu, mayqan mantamatinmi tukuy kaykunata rurani nirmapis.

Jesumi kumparasyunta ruraran ishkay wamrakunawan

²⁸ Chaynullami Jesusqa chay mantakuq runakunataqa tapuranpis:

—¿Imatataq yarpunkillapa qamkunaqa kaypaqqa? Karanmi uk runa ishkay wamrayjun. Chaymi uk wamrantaqa niran: ‘Wamray, riy kananqa ubata tarpushanchik çhakranchikman trabajaq’ nir.²⁹ Piru wamranqami kaynu niran: ‘¡Manami kananqa trabajanayanichu!’ nir.

Chaymanta, chay wamraqa manami allintachu tukuyani taytayta mana kasurqa nir kwintata qukar, ashwan riran trabajaqqa.³⁰ Chaymanta qashan taytanqa riran uknin wamranta willaq riranpaq trabajaq. Chay wamraqami niran: ‘Ari, taytituy rishaq’ nir. Piru chaynu nirmapismi mana riranchu.³¹ Mabir willamayllapa:

¿Kay ishkantinmantaqa mayqannintaq taytan munayashantaqa rurasha kanqa?

Paykunaqa niranllapa:

—Punta chaymi nir.

Chaymi Jesusqa niran paykunataqa:

—Chiqaptami nishaykillapa: Chay Roma pwiblupaq impwistuta kubrakuqkuna, chay warmikuna uk uk runawan tasha kaqkunaqami, syilumanta kaq mantakuyashanmanqa qamkunamantaqa naypaqta yaykunqallapa nir. ³² Chaqa Shutichikuq Juan shamur allin kaqlata rurar kawsananllapapaq yaçhachikutingami, qamkunaqa mana kasuraykillapachu. Piru chay Roma pwiblupaq impwistuta kubrakuqkuna, chaynulla chay warmikuna uk uk runawan tasha kaqkunaqami, intrakar kriyiranllapa. Nataq qamkuna-shuyapaqami tukuy chayta rikarmapis karanlla kar, mana imanupis kriyiraykillapachu.

Jesumi kumparasyunta ruraran mana allin trabajaqkunawan

(Mr 12.1-12; Lc 20.9-19)

³³ “¡Allita uyakyullapa! Kay kumparasyuntapis parlashaykillapa: Uk runami çhakranpi ubata tarpur, ridurninta limpu patyuta ruraran. Chaynullami ruraranpis uk quçhata chaypi binuta lluqshichinanpaq. Chaynulla uk shuytulla kusala atun wasita yupay ruraran, chaypa ananman iqar chay çhakranta chapananpaq. Chaymantaqa ayka runakunata chay çhakranta arrintar riran largu mayta.

³⁴ “Chaymanta kusicha tyimpu çhamutinga, chay çhakrapa amunqa kaçhamuran sirbikuqninkunata, chay kusichakushanmanta paypaq kaq partintaqa qunanllapapaq. ³⁵ Piru ashwan chay çhakrapa kaqkunaqami, chay sirbikuqninkunataqa aypar wakinkunataqa maqaranllapa. Nataq uktaqa wanuchiranllapa. Chaynulla uktaqa rumillawan

sitaranllapa ima. ³⁶ Chaymantami chay êhakrapa amunqa chay punta kaêhashanmantaqa mastana sirbikuqninkunataqa kaêhamuran. Piru chay êhakrapi kaqkunaqami imanutaq chay punta kaqkunata ruraran chaynulla ruraran.

³⁷ “Chaymanta tukukananta-shuypaqami wamrantana kaêhamuran, kaynuta yarpur: ‘Wamrayta-shuypaqami kusalata rispitar kasunqallapa’ nir. ³⁸ Chayna wamranta kaêhatin, chay êhakrapi kaqkuna rikarqa, ninakuranllapa: ‘Wakmi kay pachataqa irinsyanpaq aypayanqa. ¡Ashwan wanuchishunllapa nuqanchikkunana kay pachanwanqa kidanallapapaq!’ nir. ³⁹ Chaynu nirmi aypar chay êhakramanta urqumur wanuchiranllapa”.

⁴⁰ Chaynu nirqa kaynu tapuran paykunataqa:

—¿Chay êhakrapa amun shamurqa, chay êhakrapi kaqkunawanqa imatataq rurayanqa nir yarpunkillapa qamkunaqa?

⁴¹ Paykunaqa niranllapa:

—Chay kusala mana allin runakunataqami mana llakiparchu limpu wanuchir tukchianqa. Chaynami ashwan ukkunatana arrintar dijayanqa, chay paykunaqa kusicha tyimpu êhamutinqa amunpaq kaqtaqa karantana qunanllapapaq nir.

⁴² Chaymantami Jesusqa niran paykunataqa:

—¿Manachu qamkunaqa liyishaykillapa, Dyus nitin iskribikashakunataqa? Chaqa chaypiqa kaynu nin:

‘Chay llutakuqkuna kay rumiqa mana sirbinchu nir itakushanllapami,
ashwan kusala shumaq rumipaq tikrakasha.

Piru tukuy chaynu kananpaqqa Dyusmi chaynuqa ruraran.

Chaymi ashwan paylata alabashunllapa' nir.

⁴³ Chayraykumi nishaykillapa: Qamkunaqami chay rumi mana sirbiqta yupay nuqata disprisyamashaykillaparayku Dyus mantakuyashanmanqa mana yaykunkillapachu. Ashwanmi chay mayqanchi Dyus munashannulla uk puquq yupay rurayan chaykunami tukuy tyimpupaq kawsaqaqqa ringallapa nir. ⁴⁴ Chaymi nini, chay rumipa ananman mayqanpis rataqqa, limpu limpu llampunqa. Nataq, runapa ananman rumi ratar-shuypaqa, limpu limpu pulbupaq tikranqa nir.

⁴⁵ Chaynu nir Jesús kumparasyunta parlakutin, chay kurakunapa mantakuqninkuna, fariseo runakuna ima uyaparqa, kwintata qukaranllapa paykunapaq rimayan nir. ⁴⁶ Chaymi Jesusta aypar wanuchiyta yarpurllapamapis, manchakuranllapa. Chaqa tukuy runakunami kriyiranllapa Jesusqa, Dyuspa uk rimaqnin nir.

22

Jesusmi kumparasyunta ruraran uk kidamyintuwan

(Lc 14.15-24)

¹ Jesusqami qashan kumparasyunkunawan willaq qallariran. Chaymi kaynu niran:

² “Syilumanta kaqpa mantakuyningami, imanutaq uk mantakuqmaqa fyistata ruraran wamranta kidachinanpaq chaynu. ³ Chaymi chay fyistaman shamunanllapapaq sirbikuqninkunata kaçhakuran qayamunanllapapaq

chay kunachikasha kaqkunataqa. Piru chay kunachikasha kaqkunaqami mana rinaranllapachu. ⁴ Chaymanta qashan kaçharan uk sirbikuqninkunata chay kunachikashakunataqa kaynu ninanllapapaq: ‘Mikuykunatami kamakachishana kani. Kaçhakutiymi kusala gurdulla animalkunata wanuchir kusala shumaqta kamkachishallapana. Chaynumi tukuy listuna kidamyintuman shamunaykillapapaqqa’ nir.

⁵ “Piru chaynu nitinllapamapismi chay kunachikasha kaqkunaqa mana shamunaranllapachu. Chaymi ashwan paykunamanta ukninga çhakrankunata rikaq riranllapa. Nataq ukkuna-shuypaqa riran nigusyunkunaman. ⁶ Piru ukkuna-shuypaqami chay mantakuqpa sirbikuqninkunata aypar qischaranllapa wanuchinanllapakaman.

⁷ “Chaymi chay mantakuqqa kusalata piñakur suldadunkunata kaçhatin wanuchiranllapa chay kunachikasha kaq wanuchikushakunataqa. Chaynulla pwiblunllapata rupachinanpaq ima kaçhakuran chay mantakuqqa. ⁸ Chaymantami chay mantakuqqa sirbikuqninkunata kaynu niran: ‘Tukuymi listuna kidamyintupaqqa. Piru chay kunachisha karay chaykunaqami manana allinnachu shamunanpaqqa. ⁹ Chaymi kananlla qamkunaqa riyllapa chay waqta kallikunaman. Chaynami chaypi tukuy tarishaykillapata kunachiyllapa shamunanllapapaq kay kidamyintumanqa’ nir.

¹⁰ “Chaymi chay sirbiqninkunaqa llugshiranllapa kallikunaman. Chaypimi tukuy allin, mana

allin yarpuyniyjun kaqkunata tarishantaqa kunachiran. Chaynumi chay mantakuqpa wasinmanqa kusala achka runakunata untachiranllapa.

¹¹ “Chaymanta chay mantakuqqa kunachishankunata rikaq wasinman yaykurqa, uk runata rikaran chay fyistapaq mana shumaq mudakur kamakashatachu. ¹² Chaymi kaynu niran: ‘Taytituy, waknu mana shumaq kamakasha karqa çimanutaq yaykamushayki kay fyistapi kanaykipaqa?’ nir.

“Piru chaynu nitinmapismi chay runaqa mana imatapis niranchu. ¹³ Chaymantami mantakuqqa chay misapi sirbikuqkunataqa kaynu niran: ‘Wak runataqa makinta, çhakinta watar, waqta tutaparaqllamanna itakuyllapa. Chaymi chaypina kusala mana agwantaypaqta qischakar çayçhakushanrayku kirunmatapis richyachinqa’ nir.

¹⁴ “Chaynu nirqami intrachimanchikllapa, Tayta Dyusqami kusala achkata çayamun. Piru payqami aykalata akran nir”.

*Jesusta tapuranllapa impwistupaq
(Mr 12.13-17; Lc 20.20-26)*

¹⁵ Chaymantami, chay fariseo runakunaqa rir paykunapura kusalata parlaranllapa, rir Jesusta tapur mana allinta rimachir çaylapaqa uchachananllapapaq. ¹⁶ Chaymi chay fariseo runakunaqa wakinninta, chaynulla chay gubyirnu Herodespa wakinninwan pullata kaçharanllapa Jesusta kaynu ninanllapapaq:

—Yaêhachikuq Taytituy, yaêhanillapami qamqâ Dyus munashannulla chiqapta rimar yaêhachikunkimapis. Chaynullami runakuna ima nitinpis qamqâ mana kwintacharchu yaêhachikunki. Chaqa qamqami mana runakunawan allinpi kanaykipaqchu yaêhachikunkimapis. ¹⁷ Chaymi qam yarpushaykinulla willamayllapa: ¿Allinchu kanqa impwistuta chay Roma pwiblupi mantakuq Cesarta, pagranayllapapaq, manaqachu mana? nir.

¹⁸ Chaynu nitinllapami Jesusqa kwintata qukaran, mana allinta paypaq yarpurllapami chaynuqa tapuyanllapa nir. Chaymi kaynu niran paykunataqa:

—Dyusta yanqa kasuq tukuq, kuchi runakuna ¿imapaqtaq mana allinta rimachir uchachamanayankillapa? ¹⁹ Rikachimayllapa chay impwistuta pagrakunaykillapa qillayta nir.

Chaynu nitinmi apamuranllapa uk qillay dinaryu shutiqta. ²⁰ Chayna Jesusqa paykunata tapuran:

—¿Mayqanpa ritratuntaq kay qillaypiqa? ¿Mayqanpa shutintaq kay qillaypiqa iskribikasha? nir.

²¹ Paykunaqa niranllapa:

—Mantakuq Cesarpa nir.

Chaymi Jesusqa niran:

—Chaynu katinqa, gubyirnu Cesarpa kaqnintaqa payta quyllapa. Nataq Dyuspa kaqninta-shuyapaqa Dyusta quyllapa nir.

²² Chaynu nitin, uyaparllapami kusa dispan-takashalla kidaranllapa. Chaymi ashwan Jesusta chaypi dijar riranllapana.

*Jesusta tapuranllapa wanuqkunapaq
(Mr 12.18-27; Lc 20.27-40)*

²³ Chay diyallami, wakin saduceo runakuna riranllapa Jesusta rikaq. Chaqa chay saduceo runakunaqami niqllapa: “Manashi wanuqkunaga qashanqa kawsamunllapachu” nir. Chayraykumi Jesustaqa, mabir ima ninqashi nir kaynu tapuranllapa:

²⁴ —Yaçhachikuq Taytituy, Moisesmi kaynu nir mantakuran: ‘Mayqan warmiyjun kayar, manaraq wamrayjun kar wanutinga, chay wanushapa ukninnashi kasarayanqa chay byuda warmiwanqa. Chayna chay wanusha ukninpaqqa wamrayjun kananpaq’ nir.

²⁵ “Chaynu katinmi tapushaykillapa: Uk kutimi syiti irmanukuna karanllapa. Kulakanllapami, warmikur manaraq wamrayjun kayar wanuran. Chaynu mana wamrayjun kashanraykumi chay ishkey kaq ukninna kasararan. ²⁶ Chaynullami chay ishkey kaqta, kimsa kaqta pasaran, chay syiti kaq ukninllapa kasarar wanunankaman. ²⁷ Chaymantami chay warmipis wanuranna.

²⁸ “Chayna chiqapta wanushakuna kawsamuyatinga, ¿mayqanninpa warmintaq kanqa chay warmiqa? Chaqa tukuynin-ari kasarasha karan chay warmillawan”.

²⁹ Chaynu nitinllapami, Jesusqa niran:

—Qamkunaqami limpu pantasha puriyankillapa, Dyus nitin iskribikashanpaq, chaynulla paypa pudirninpaq mana intrakashaykillaparayku. ³⁰ Chaqa maydiya chay wanushakuna kawsamurqami, manana kasaranqallapanachu,

chaynulla manana kasarachikunqallapalamapis-chu. Chaymi ashwan imanutaq Dyuspa angelninkunamaqa mana kasaranllapachu chaynuna kawsanqallapa. ³¹ Nataq chay wanushakuna kawsamuqpaq-shuypaqa, ¿manachu qamkunaqa liyishaykillapa Dyus paylla kaynu nitin iskribikashantaqa? Chaqa kaynumi niq: ³² ‘Nuqaqami Abrahampa, Isaacpa, Jacobupa Dyusnin kani’ nir. Chayraykumi Tayta Dyusqa mana wanushakunapa Dyusninchu, ashwanmi tukuy kawsaqqunapa Dyusninla. Chaynu nirqami intrachimanchik, paypaqqami tukuy wanusha kaqqunamapis kawsayanllapa nir.

³³ Chaynu nir Jesús yaçhachitinmi, chay runakuna uyakurqa kusa dispantakashalla kidaranllapa.

Dyuspa mas allin mantakushan
(Mr 12.28-34)

³⁴ Chaymantami chay fariseo runakunaqa, Jesusqashi chay saduceo runakunata willar uyarachisha nir yaçharmi, tantakaranllapa. ³⁵ Piru paykunamanta ukqami Moisés mantakushanta kusata yaçhar yaçhachikuq karan. Chaymi Jesusqa ima ninqashi nir, kaynu tapuran:

³⁶ –Yaçhachikuq Taytituy, ¿Dyus nitin Moisés mantakushanmantaqa mayqannintaq kusa mas allinqa? nir.

³⁷ Jesusqa niran:

–‘Taytayki Dyusta munay tukuy shunquykiwan, bidaykiwan, yarpuynikiwan’ nir. ³⁸ Kaymi chay puntapi kaq kusa mas allin mantakuyqa.

³⁹ Piru kanmi ukpis chay punta chay yupay

kusala mas allin mantakuyqa. Chayqami kaynu nin: ‘Llakiy runa masikikunapaq, imanutaq qampa kwirpuykillapaq llakinki chaynulla’ nir. ⁴⁰ Chaymi nishaykipis: Kay ishkay mantakuykunata karanta ruraraqami, Dyus tukuy mantakushantaqa kumpliyanchikna nir.

*Dyus Akrashan Cristuqa ¿maymantataq shamun?
(Mr 12.35-37; Lc 20.41-44)*

⁴¹ Piru chay fariseo runakuna chaypi tantakasha katinllaparaqmi, ⁴² Jesusqa kaynu tapuran:

—¿Imatataq yarpunkillapa Dyuspa Akrashan Cristunpaqqa? ¿Mayqanpa ayllunmantataq kanqa? nir.

Chaymi niranllapa:

—Davidpa ayllunmantami nir.

⁴³ Chaymantami Jesusqa niran:

—Chaynu katinga, ¿imapaqtaq Davidqa, ‘Amituy’ niran Cristupaqqa, Dyuspa Ispiritun yanapatinqa? Chaqa Davidqari kaynu niran:

⁴⁴ ‘Tayta Dyusmi, Amituytaqa kaynu niran:

Tay allilaw qichqaypi,

maydiya chay êhiqnishuqkunata

êhakikipa êhakinman êchuranaykaman nir’.

⁴⁵ Mabir willamayllapa: Davidpa ayllunmanta Dyuspa Akrashan Cristun katinga, ¿imapaqtaq Davidqa ‘Amituy’ niran?

⁴⁶ Chaynu nitinmi mana mayqanninpi imata willaytapis puytiranllapachu. Chaymi chaymanta-pachaqa, manana imata tapunanllapapaqpis yarpuranllapanachu.

23

*Jesusmi fariseukunata ima anyaqnulla willaran
(Mr 12.38-40; Lc 11.37-54; 20.45-47)*

¹ Chaymanta Jesusqa chaypi kaq runakunata, yaçhakuqninkunata ima kaynu niran:

² “Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna, chaynulla fariseo runakunaqami kaynu yarpunllapa: ‘Nuqanchikku-naqami Moisés mantakushanta kusa allita intrakashanchikllaparayku, yaçhachikur mantakunchikllapa kumplinanllapapaq’

nir. ³ Chayraykumi, paykuna imata nitinpis kasur rurayllapa. Piru amami chay paykuna rurayashantaqa rurankillapachu. Chaqa paykunaqami chaynu yaçhachikuyarmapis, ashwan uktana rurasha rikarinllapa. ⁴ Chaynumiri ashwan paykunaqa uk kusala llashaq kargata aprichiq yupay runa masinkunata imata rurananpaq nir mantanllapa. Piru chay niyashanllapataqa mana pitilamatapis kumplinanpaqqa yarpunllapalamapischu.

⁵ “Chaymi paykunaqa imata rurarinllapapis runakuna rikananllapalapaq ruranllapa. Chaynullami allita Dyuspi kriyin ninanllapapaqpis Dyus nishankunata taksha papilsi-tukunapi iskribir urkunkunapi, rikrankunapi ima çhurar purinllapa. Chaynullami Dyus mantakushankunapi kusata yarpur kawsanllapa ninanllapapaqpismi mudananllapa manyanpipis kusala atun shulyakunata çhurakunllapapis.

⁶ Chaymi, chay tantakananllapa wasikunapi, manaqa mikunanpaq apatinllapamapis,

kusa runapaq riqsir chay kusala shumaq samanakupi samachinanllapata munanllapa. ⁷ Chaynullami plasakunapimapis kusala shumaqta saludar, ‘Yaçhaq yaçhachikuq’ ninanllapata munanllapa.

⁸ “Piru qamkuna-shuypaqa manami wakinkuna ‘Yaçhaq yaçhachikuq’ nishunanllapataragqa ministinkillapachu. Chaqa qamkunaqami uk ayllulamanta kaq yupay tukuynikillapa chaylla kankillapa. Nataq uklami kan yaçhaq yaçhachishuqnikillapaqa.

⁹ Chaynullami kay pachapiqa ama mayqantapis, ‘Taytay’ ninkillapachu. Chaqa unaq syilumanta kaq uklami Taytaykillapaqa. ¹⁰ Amami

‘Kusa intrachikuq tayta’ nishunanllapataqa munankillapachu. Chaqa uklami kan intrachishuqnikillapaqa. Payqami Dyuspa

Akrashan Cristun. ¹¹ Chayraykumi qamkunamanta wakinkuna kusa masta yaçhaq kaqqa, ashwan wakinkunatana sirbinqa.

¹² Chaqa mayqanpis pay yarpuyinllamanta ‘Kusana kani’ niqkunataqami Tayta Dyusqa mana kwintachanqachu. Nataq mayqanpis kusa karmapis mana kwintachaypaqla tikrakaqtaqami kusa nishapaqna Dyusqa riqsinqa”.

¹³ Jesusqami kaynu niranpis:

“¡Akaw Moisés mantakushanta yaçar yaçhachikuqkuna, chaynulla fariseo runakuna, qamkunaqami Dyusta yanqa kasuq tukuq kuchi runakunala kankillapa! Chaynu karmi wakinkuna syilumanta kaqpaq allita intrakar washakananllapataqa mana munankillapachu.

Chaynulla qamkunapismi mana munashaykillaparayku mana washakankillapachu. Chaymi ashwan wakinkuna intrakar ima washakananllapapaqmapis mana dijankillapachu.

[14 “¡Akaw Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna, chaynulla fariseo runakuna, qamkunaqami Dyusta yanqa kasuq tukuq kuchi runakunala kankillapa! Chaymi chay wakcha warmikunata kitankillapa wasinkunata ima. Piru allin runa nishunanllapapaqqami kusala unayta Dyusman mañakuq yupay tukunkillapa. Chayraykumi kusala manchaypaqtana kastigakankillapa.]

15 “¡Akaw Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna, chaynulla fariseo runakuna, qamkunaqami Dyusta yanqa kasuq tukuq kuchi runakunala kankillapa! Chaynu karmi qamkunaqa tukuy pachata ima rinkillapa uk runallataqa qamkuna yupay kananllapapaq yaĉhachinaykillapapaq. Piru mayqan runatapis qamkuna yupay kananpaq kriyichirqami, qamkunamanta ishkey kuti mas uchayjunpaqna tikrayankillapa. Chaymi ashwan kusala manchaypaqta tukuy tyimpupaq kastigakashana kanqa.

16 “¡Akaw imanankillaparaq qamkuna syigu mana allita intrakaq karmapis intrachikuyta munaqkunaqa! Chaqa qamkunaqami, kaynu nir yaĉhachikunkillapa: ‘Mayqan imata rurananpaq nir Dyusta adurananllapa wasipaq rimar jurar, mana rurarmapisshi mana uchayjunchu kanqa. Nataq Dyusta adurananllapa wasipi uru kaqpaq

rimar imata rurananpaq jurar mana ruraru-shuypaqashi uchakuyan' nir. ¹⁷ ¡Akaw yaru syigukuna! Tapushaykillapa: ¿Mayqannintaq mas allinqa, Dyusta adurananllapa wasi, manaqachu chaypi kaq uru? Chaqa chay uruqami Dyusta adurananllapa wasipi kashanrayku Dyuspaqqa kusala allin.

¹⁸ “Qamkunaqami ninkillapapis: ‘Mayqanpis imata rurananpaq altarpaq rimar jurarpisshi mana chiqapta arnikuq yupaychu. Nataq chay ufrindita altarpi tayan chaypaq rimar jurarshi, chiqapta imata rurananpaqpis arnikuyan' nir.

¹⁹ ¡Akaw syigu kaqkuna! ¿Imataq mas allinqa: Chay altarpi ufrindita, manaqachu altar? ¿Manachu chay ufrinditaqa ashwan altarpi kashanrayku kusala mas allinpaq tikrakan?

²⁰ Chaymi nishaykillapa: Mayqanpis, altarpaq jurarqa, manami altarlapaqchu jurayan. Ashwanmi tukuy imankuna chaypi kaqkunapaq ima jurayan.

²¹ Chaynulla mayqanpis Dyusta adurananllapa wasipaq rimar jurarqa, manami chay wasilapaqchu jurayan. Ashwanmi Dyusllapaq rimar jurayan.

Chaqa payqami chaypi kawsan-ari. ²² Chaymi syilupaq rimar juraq-shuypaq, Dyus tar mantakuyashanpaq jurayan. Chaynullami jurayanpis Dyusllapaq rimar. Chaqa payqa chaypiri tan.

²³ “¡Akaw Moisés mantakushanta yaçar yaçhachikuqkuna, chaynulla fariseo runakuna, qamkunaqami Dyusta yanqa kasuq tukuq kuchi runakunala kankillapa! Chaynu karmi qamkunaqa mintamanta, anismanta, kuminumanta ima dyis parti kaqmanta

uksituta qunkillapa Dyuspaq nir. Piru Dyus mantakushanpi nin: Ukninchikkunawan imatapis karanta ruranapaq, llakipakunapaq, paylapi kriyinaq niyan chaytaqami mana rurankillapachu. Ashwanmi kay yarpuchishushayllapata rurankimanllapa naypaqtaqa, chay rurayashaykillapatapis ama dijarchu.

24 “¡Akaw imanankillaparaq qamkuna syigu kusala mana allinta yaĉhachikuqkunaqa! Chaqa qamkunaqami Moisés mantakushanta allita kasur yaĉhachikushaq nirqa, imanutaq yakuta mayqanpis upyanapaq katin, chay yakupi uk chuspisitu katinmaqa shuyshur upyan, chaynu yupay tukunkillapa. Piru manami kwintata qukankillapachu, chaynu tukurqami ashwan uk kamilluta iqachiq yupayna kusala mana allita tukuyankillapa.*

25-26 “¡Akaw Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna, chaynulla fariseo runakuna, qamkunaqami Dyusta yanqa kasuq tukuq kuchi runakunala kankillapa! Chaynu karmi qamkunaqa kusala bwinu yupay tukunkillapa. Piru ukkunata yanapanaykillapamantaqa ashwan kusalata munapakur suwankillapa. ¡Ima kabal yaruĉhiri kankillapa! Chiqaptari wakinkunawan bwinu kankimanllapa. Chaqa mana chaynu karaqami, imanutaq uk kupa, manaqa uk platumataqa waqtanlawlata

* **23:24** Kay intrachimanchik imanumi kusala ruraypaq kaqkunata mana ruranllapachu nir. Nataq chay mana yaqqa ruraypaq kaqkunata-shuypaqa ruranllapa nir.

pichashaqa, ruringa tiqtilla kidan, chaynu kankillapa qamkunapis. Piru uk kupata manaqa uk platuta rurintinta pichashaqami, intirulana kusa chiqap shumaq kidan.

²⁷⁻²⁸ “¡Akaw Moisés mantakushanta yaçar yaçhachikuqkuna, chaynulla fariseo runakuna, qamkunaqami Dyusta yanqa kasuq tukuq kuchi runakunala kankillapa! Chaqa chaynu karmi qamkunaqa kusala bwinu, karanlata imatapis ruraq yupay tukunkillapa. Piru chiqaptaqami mana chaynuchu kankillapa. Ashwanmi yanqa illaqta chaynu tukuqkuna, kusala mana allinkuna ima kankillapa. Chayraykumi qamkunaqa imanutaq uk bubidamataqa waqtanlawta yuraqta pintatinllapamaqa kusala shumaq. Piru rurinpiqami tullukuna, kusala saqra asyaq ima kan, chay yupaymi qamkunapis kankillapa.

²⁹ “¡Akaw Moisés mantakushanta yaçar yaçhachikuqkuna, chaynulla fariseo runakuna, qamkunaqami Dyusta yanqa kasuq tukuq kuchi runakunala kankillapa! Chaqa chaynu karmi qamkunaqa Dyuspa unay rimaqninkuna pampakashankunata kusa shumaq wasikunata yupay kamakachinkillapa, kusala allin kashanrayku.
³⁰ Chaynullami ninkillapapis: ‘Nuqanchikkuna unay rukunchikkunapa pullan kawsasha karqa, Dyuspa rimaqninkunata wanuchinanllapapaqqa manami dijanallapatachu’ nir. ³¹ Piru chaynu unay rukunchikkuna nirqami, qamkunalla niyankillapa: ‘Dyuspa unay rimaqninkunata wanuchiqkunapa ayllun kanchikllapa’ nir.
³² ¡Chaynu karqa, unay rukuykillapakuna imata ruraq qallarishanllapataqa rurar tukchiyllapari!

33-34 “Chay rukuykikuna qallarishanta rurar tukchinaykillapapaqqami nuqaqa kaçhamushaq Dyuspa rimaqninkunata, kusa yaçhaq intrakaqkunata, yaçhachikuqkunata ima. Chaymi qamkunaqa wakintaqa wanuchinkillapa, kruspi klabankillapa ima. Nataq wakinkunata-shuypaqa wipyankillapa ima tantakananllapa wasikunapi. Wakinta-shuypaqa pwiblun pwiblun ikinpi purinkillapa qischanaykillaparayku. Chaynu karmi ¡largu kurukuna, largu kurupa ayllunkuna kankillapa! ¿Imanuna washakankillapa chay tukuy tyimpu kastigakanaykillapamantaqa? ³⁵ Chayraykumi qamkunapaqqa tukuyla mana allinkunata rurashaykillaparaykuqa kusala manchaypaq kastigu shamunqa. Chay kusa allin runa Abel shutiqta wanuchishaykillapamantapacha Berequiaspa wamran Zacariaskaman. Chaqa pay Zacariastaqami qamkunapa rukuykillapakuna wanuchiran Dyusta adurananllapa wasipa, altarninpa naypanpi. ³⁶ Chaymi nishaykillapa: Chaynu chay kusala allin runakuna wanushanraykuqami, kanan tyimpu kawsaq runakunapaqna kastiguqa kanqa nir.

Jesusmi Jerusalenpaq waqaran

(Lc 13.34-35)

³⁷ “¡Akaw Jerusalén, Jerusalenmanta runakuna! Dyuspa rimaqninkunatami wanuchinkillapa. Chaynulla Dyus kaçhamushan yaçhachishuqkunatapis rumillawan sitar wanuchinkillapa. Kwichkaraq tantashuyllapata

munaray, imanutaq uk pishqumaqa wawitunta tantala uqlakun chaynu. Piru manami munashaykillapachu. ³⁸ Chaqa rikayllapari, qamkunalanami kidankillapa. ³⁹ Chaymi nishaykillapa: Mananami rikamankillapanachu qamkuna kaynu nimanaykillapa tyimpu Chamunankaman: ‘¡Alabashunllapa Taytanchik Dyuspa shutinpi shamuqtaqa!’ nir”.

24

Jesusmi Dyusta adurananllapa wasita ratachin-qallapa niran

(Mr 13.1-2; Lc 21.5-6)

¹ Chaynu rimar tukchirna, Jesusqa Dyusta adurananllapa wasimanta lluqshir riranna. Chaynu riyatinmi, yaçhakuqninkuna payman qimikar, Dyusta adurananllapa wasita kusala shumaqta ima rurashanllapapaq parlayaranllapa. ² Piru Jesusqami niran:

“Kanan kayta rikayankillapa chaytaqami, limpu ratachinqallapa. Chiqaptami nishaykillapa: Mananami uk rumilamapis anapura llutakashaqa kidanqanachu nir”.

Jwisyu diya shipchamuyatinqami kaynu pasanqa

(Mr 13.3-23; Lc 21.7-24; 17.22-24)

³ Chaymantami Jesusqa yaçhakuqninkunawan Olivos sirkaman riranllapa. Chaymi chaypi Jesús tatin, chay yaçhakuqninkunaqa kaynu nir paylata tapuranllapa:

–Willamayllapa: ¿Maydiyataq chaynuqa pasayanqa? Chaynulla ¿ima siñalta rikartaq yaçhayashaqlapa qam tikrakamuyankina nir, chaynulla kay pacha tukukanan tyimpu çhamunqa nirqa?

⁴Chaymi, Jesusqa niran:

–Allitami kuytakankillapa, ama mayqanpis ingañar pantachishunanllapapaq. ⁵Chaqa kusala achkami nuqa yupay tukur shamunqallapa. Chaymi, ‘Dyuspa Akrashan Cristunmi kani’ nir, kusa achka runakunata ingañanqallapa. ⁶Qamkunaqami chay tyimpukunaqa uyapankillapa wakpi kaypi guerrata rurayanllapa nir. Piru chaynu katinmapis amami manchakunkillapachu. Chaqa chaynumiri pasanqa. Piru chaynu pasatinmapis manaraqmi pacha tukukanan tyimpuraqchu kanqa. ⁷Chaqa uk nasyunmanta kaqkunami maqanakunqallapa uklaw nasyunmanta kaqkunawan. Chaynulla uk gubyirnupa kaqninkunapis maqanakunqallapa uklaw gubyirnupa kaqninkunawan. Kusala qishay, mallaq tyimpu ima kanqa. Chaynulla pachamapis kusalata kuyunqa achka lugarkunapi. ⁸Piru chaynu pasatinqami yarpunkillapa, chayraqmi qischakay tyimpuqa qallariyan nir.

⁹“Chaymi ashwan chay tyimpuqa qamkunataqa qukushuyanqallapa kusalata qischar ima wanuchishunanllapapaq. Chaynumi tukuyla kay pachapi çhiqnishunqallapa nuqapi kriyishaykillaparayku. ¹⁰Nataq kusala achka wakinnikikunaqami chay tyimpukunapiqa manana kriyinanqallapanachu. Chaymi ashwan

çhiqninakur ima paykunapura ukninpaqmapis
 mana allinta rimapanakunqallapa. ¹¹ Chaynulla
 Dyuspaq kusala achka rimaq tukuqkuna
 rikarimunqallapa. Chaynumi ashwan kusala
 achka runakunata ingañanqallapa. ¹² Chaymi chay
 tyimpukunaqa kusala mana allin ruraykunalana
 kanqa. Chaynu katinmi, tukuylla mayqanpis
 manana ukninkunapaqqa llakinqallapa
 imanachu. ¹³ Piru chaynu qischakar imamapis
 maydiya shamunaykaman kriyishannulla
 shachinakuqkunalami washakanqallapa.
¹⁴ Nataq tukuy intirupi Dyuspa shumaq
 rimayninta washakananllapapaq yaçhachikur
 tukchishana katinllapami, kay pacha
 tukukanapaq tyimpuqa çhamunqa.

¹⁵ “Chayraykumi Dyuspa rimaqnin Danielmaqa
 kaynu nir iskribiran: ‘Uk kusala mana
 allinta rurachikuqmi rir yaykunqa, Dyusta
 adurananllapa wasipa Kusala Santu Lugarman’
 nir. Chaymi qamkuna chaynu pasaqta
 rikarqa, Daniel iskribishanmi kumplikayan
 nir yarpunkillapa. * ¹⁶ Chaymi chay
 Judea lugarpi kaqkunaqa sirkakunaman
 alsakanqallapa. ¹⁷ Nataq mayqanpis wasinpa
 ananpi karpis, amami ishkimunqachu, imanta
 lluqshichinanpaq nirqa. ¹⁸ Chaynulla, mayqan
 çhakranpi karqa amami wasinman ringachu
 raçhpanta apananpaq nirqa. ¹⁹ ¡Akakaw chay
 diyakunapi warmikuna ruriyjun, manaqa ñuñuq
 wamrayjun kaqkunaqa imanancallaparaq!
²⁰ Chaymi ashwan qamkunaqa Taytay Dyusman

* **24:15** Kaypaq masta intrakanarqa rikashun Daniel 9.27; 11.31;
 12.11.

alliplata mañakuyllapa, chay alsakanaykipaq tyimpuqa ama qasay tyimpu, manaqa samana diyapichu kananpaq nir. ²¹ Chaqa, chay diyaqami kusala sagra manchaypaq qischakay kanqa. Chaynu qischakayqami pacha rurakashanmantapacha mana kashachu. Chaynulla mananami kanqanapischu chaynu qischakayqa maydiyapis. ²² Piru Taytay Dyus chay qischakaykuna achka tyimputa kanqa nitingami, mana mayqanlapis washakanmanchu. Ashwanmi Taytay Dyusqa chay akrashan kaq wamrankunapaq llakir washananrayku, mana kusala achka tyimputachu kanqa niyanqa.

²³ “Piru imanupi mayqan kaynu nishunmanllapa: ‘Rikayllapa kaypimi Dyuspa Akrashan Cristunqa’, manaqa ‘Rikayllapa chaypi’ nishutinllapaqa, amami kriyinkillapachu. ²⁴ Chaqa Dyuspa Akrashan Cristun yupay tukuqkuna, chaynulla Dyuspa unay rimaqninkuna yupay tukuqkunami rikarimunqallapa. Chaymi paykunaqa mana ruraypaq imakunata, milagrukunata ima kusalata ruranqallapa. Chaynumi ashwan kusala achka runakunata ingañanqallapa. Chaynullami chay kriyiqkunamatapis imanullapis ingañayta kamanqallapa. ²⁵ Piru qamkuna ama ingañakanaykillapapaqqami willashunillapana. ²⁶ Chayraykumi mayqan ‘Rikayllapa wak chunllaq lugarpis washakuqqa’ nishutinllapaqa, ama rinkillapachu rikaqqa. Manaqa ‘Rikayllapa kaypimi pakakusha washakuqqa’ nishutinllapapis, amami pitilamatapis kriyinkillapachu. ²⁷ Chaqa Dyusmanta Shamuq Runa tikrakamurqami,

kusa shutilla shamunqa, imanuêchi rilampamaqa uklawmanta uklawkaman intirula llipyalla achkirachikun chaynu. ²⁸ Allitami nishaykillapa: Maypiêchi kusala achka shinkukuna tantakaqta rikarqami ninkillapa, ima wanusha kanqa nir tukuylla yaêhankillapa. Chaynumi nuqa Dyusmanta Shamuq Runa shamutiypis tukuylla yaêhankillapana.

*Dyusmanta Shamuq Runaqami tikrakamunqa
(Mr 13.24-37; Lc 21.25-36; 17.26-36; 12.40)*

²⁹ “Chaynu limpu qischakay tyimpukuna pasatinnaqami, rupayqa limpu tutaparaq intiru kidanqa. Killapismi mana achkirachikunqanachu. Chaynulla qullarkunapismi limpu syilumantaqa ratamutin ima tukuy syilupi kaqkunamapis kusalata kuyunqallapa. ³⁰ Chaymantami unaq syilupiqa rikankillapa Dyusmanta Shamuq Runapaq uk siñalta. Chayta rikarmi tukuylla pachapi kaqkunaqa kusala ukmanta manchakur waqanqallapa. Chaqa chayllapimi Dyusmanta Shamuq Runataqa rikanqallapa, puktay rurita kusa pudirninwan, llipya intiru syilumanta shamuqtana. ³¹ Chaynu shamurmi payqa angelninkunata kaêhanqa trumpitanta kusala jwirtita waqachir tukuylla pachata rir, † paypa akrashan kaqkunata tantamunanllapapaq.

³² “Allita uyakur intrakayllapa kay igus qirupaq willar intrachishutiyllapa. Chaqa qamkunaga igus qiru mushuqmanta qawamuqta

† **24:31** Tukuylla pachata rir nirqami intrachimanichik Nortilawta, Surlawta, Estilawta, Oestilawta ima nir.

rikarqa kwintata qukankillapa, tamyayimpuqa shipchana nir. ³³ Chaynullami chay nishushayllapanulla pasaqta rikarqa yarpunkillapana Dyusmanta Shamuq Runaqami shamunanlapina nir. ³⁴ Chaymi chiqapta nishaykillapa: Chay tyimpupi kaq runakunaqa manaraq wanuyatinraqmi tukuylla kay nishushayllapaqa pasanqa nir. ³⁵ Chaqa syilu chaynulla kay pachamapismi tukukanqa. Piru nuqa nishaykuna-shuyapaqami mana maydiyalapis tukukanqachu. ³⁶ Piru Dyusmanta Shamuq Runa shamunanpaq diyapaq, urapaq-shuyapaqami, mana mayqanlapis yaçhanchu. Chaynulla syilumanta angelkuna, Dyusmanta Shamuq Runamapis manami yaçhanchu. Nataq Taytaylami yaçhan.

³⁷ “Nishaykillapapis: Imanuçhi Noepa tyimpunpi pasaran chaynullami pasanqa Dyusmanta Shamuq Runa tikrakamutinpis. ³⁸ Chaqa chay kusala manchaypaq tamyaymanaraq ishkiyatin, chaynulla Noé wampuq wasiman yaykunankamanmi, runakunaqa kusalata mikuqllapa, upyaqllapa, kidachinakuqllapa ima. ³⁹ Piru manapis yarpuyatinllapa alliplata tamyayishkitinmi limpu tukukaranllapa. Chaynumi Dyusmanta Shamuq Runa tikrakamutinpis pasanqa. ⁴⁰ Chaymi chay urasqa ishikay runakuna çhakranpi katinpis, ukninta apar, ukninta-shuyapaqa dijanqa. ⁴¹ Chaynullami ishikay warmikuna kutakuyatinpis, ukninta apar, nataq ukninta-shuyapaqa dijanqa.

⁴² “Chayraykumi qamkunaqa imuraspis

rikêhakur allita kamakashalana kankillapa. Chaqa manamiri yaêhankillapachu ima diyami Amituykillapa shamuyanqa nirmapis. ⁴³ Chaqa allita yarpuyllapa: Uk wasipa amun imurasmi uk suwakuq êhamuyan suwamaq nir yaêcharqa, imuraspis rikêhakushala kar, mana dijanmanchu mayqanpis wasinman yaykur suwananllapataqa. ⁴⁴ Chaynullami qamkunapis, imuraspis alamirala kayllapa. Chaqa Dyusmanta Shamuq Runaqami, manapis yarpuyatkillapa shamunqa.

Jesumi kumparasyunta ruraran allin, mana allin sirbikuqwan

(Lc 12.41-48)

⁴⁵ “Nishaykillapapis: Uk runami sirbikuqninta wasinpi kaq wakin sirbikuqninkunata imuraslapi qarananpaq nir inkarganman. Chaymi chay sirbikuqqa chay patrunnin nishannula rurar, kusa alamirala kaqta tarinman. ⁴⁶ Chaynuta chay sirbikuqta patrunnin taritingami, kusala allin sirbikuqpaqna riqsikasha kanqa. ⁴⁷ Chiqaptami nishaykillapa: Chay patrún chay sirbikuqta pay nishanlata ruraqta tarirqami, ashwan tukuy iman kaqtapis pay rikananpaqna quyanqa nir. ⁴⁸ Piru imanupi chay sirbikuq mana allin yarpuynijun kar, chay patrunnin mana das êhamuyanqachu nir yarpur, ⁴⁹ chay sirbikuq masinkunata qischar, payqa chay maêhaqkunawan tantanakur upyar mikur ima tar, ⁵⁰ mana imuras ima diya êhamuyanqa nir yaêhayatinchu, patrunnin êhamur chaynu ruraqta tarirqami, ⁵¹ kusala saqra manchakuypaqta kastigayanqa Dyusta yanqa kasuq tukuq kuchi runakunata yupaylla.

Chaynami payqa kusala mana agwantaypaqta qischakar qaychakushanrayku kirunmatapis richyachinqa”.

25

Jesumi kumparasyunta ruraran dyis shipashkunawan

¹ Chaynullami Jesusqa niranpis:

“Syilumanta mantakuq shamunanpaqqami imanutaq uk kuti dyis shipashkuna kidamyintuman riran chay yupay kanqa. Piru chay dyis shipashkunaqa lamparanllapata asaytiyunta charikur riranllapa chay kidaq runata tariq.

² Piru chay dyis shipashkunamantami sinkuqa askwintalla puriqllapa. Nataq sinku kaqkuna-shuypaqa allita kamakashala puriqllapa.

³ Chaymi chay askwintalla puriqkunaqa lamparanta aparanllapa asaytiyunta. Piru manami mas asaytitaqa aparanllapachu tukukatin untachinanllapapaqqa.

⁴ Nataq chay kusa kamakashalla puriqkunami asaytita chaynulla lamparanllapatapis aparanllapa. ⁵ Piru chay kidananpaq kaq runa mana das chamutinmi, kusalata pununar tukuynin punuranllapa.

⁶ “Chaymantami chaypi tuta yupaynaqa kaynu nir qayakuqta uyaparanllapa: ‘¡Kidaq runaqami shamuyanna! ¡Lluqshimuyllapa samachinaykillapapaq!’ nir.

⁷ Chaynu niqta uyaparmi, chay shipashkunaqa tukuynin sharir lamparanllapata kamakachiq churakaranllapa.

⁸ Chaymantaqa chay sinku shipashkuna askwintalla puriqkunaqa chay sinku

shipashkuna kusa kamakashala puriqkunataqa kaynu niranllapa: ‘Imaraq pitilamatapis asaytisituykillapata apamushaykillapamanta qumastuyllapa. Chaqa lamparayllapami wanuyanna asaytin tukukayashanrayku’ nir. ⁹ Piru chay kamakashala puriq shipashkunaqa kaynu niranllapa: ‘¡Mana puytinillapachu! Chaqa chaynu qushutiylapaqami, mana aypañachu nuqakunapaq chaynulla qamkunapaqmapis. Ashwanmi mas allin kanqa qamkunalla rir chay maypiçhi rantikun chayllamanta qamkunapaqqa rantinaykillapapaq’ nir. ¹⁰ Chaynu nitinllapami chay askwintalla puriq shipashkunaqa riranllapa rantiq asaytitaqa. Piru chaykamanqami chay kidaq runa çhamutinqa, chay sinku kusa kamakashala puriq shipashkunaqa chay kidaqwan pulla ruriman yaykur kirpakamuranllapana. ¹¹ Chaymanta chay sinku shipashkuna çhamurqa kaynu nir qayakuranllapa: ‘¡Taytituy, Taytituy, punkuykita kiçhay!’ nir. ¹² Piru chay kidaq runaqami rurimanta kaynu niran: ‘Chiqaptami nishaykillapa: Manami riqsishunillapachu’ nir”.

¹³ Chaynu nir tukchirmi, Jesusqa paykunataqa kaynu niran:

“Qamkunaqami rikçhakur alli kamakashalana kayllapa. Chaqa manami yaçhayankillapachu ima diya, ima urami shamuyanqa Dyusmanta Shamuq Runaqa nir”.

Jesusmi kumparasyunta ruraran sirbikuqkunawan

14 “Syilumanta kaqpa mantakuyninqami, imanutaq uk runamaqa uk law pwibluman rinanpaqna karqa, sirbiqninkunata qayamur uk tratuta rurar qillayninta quran trabajachinanpaq, chay yupay. 15 Piru chay sirbiqninkunataqami quran paykuna imanu trabajayta puytishannulla. Chaymi chay punta chaytaqa sinku talintu qillayta quran. * Ukninta-shuypaqa ish kay talintu qillayta quran. Nataq ukta-shuypaqa uk talintu qillayta quran. Chaynu qillayninta trabajachinanpaq qurqami riranna chay runaqa.

16 “Chaymantami, chay uk sirbikuq sinku talintu qillayta ayparan chayqami, kusalata nigusyuta rurar trabajachir qillaytaqa ganachiran uk sinku talintu masta. 17 Chaynullami, chay ish kay talintuta aypaqpis trabajarqa ganachiran ish kay talintu masta. 18 Nataq, chay uk talintu qillayta aypaq-shuypaqa mantaqninpa qillaynintaqa apar pachapi uchkukur pamparan.

19 “Chaymanta kusa unay tyimpumantami chay mantaqninllapaqa tikrakamuranna. Chaynu chamurmi, mabir michkatashi ganachisha kanqallapa qillayniytaqa nir ya chanaranna. 20 Chaymi puntataqa riran chay sinku talintu qillayta aypasha karan chay. Chaymi kaynu niran: “Taytituy qamqami sinku talintuta qumarayki. Kaypimi qillayniqiqa. Uk sinku talintu mastami ganachisha kani’ nir. 21 Chaynu nitinmi, mantaqninqa kaynu niran: ‘Allinpi.

* **25:15** Talintuqa kusala achka qillay karan. Chaqa uk trabajaqmaqami uk talintuta ganananpaqqa 15 añuta trabajayta ministiran.

Qamqami kusa allin, imatapis karanta ruraq sirbikuq kanki. Chaynu chay pitila kaqpi kusa allin karanta rurashaykiraykumi kusa achka imaykunata rikanaykipaqna qushayki. Chaymi ashwan yaykamur nuqawan pulla aligriyay' nir.

²² “Chaymantami chamuran chay ishkay talintuta aypasha karan chayna. Chaymi paypis kaynu niran: ‘Taytituy qamqami qumarayki ishkay talintu qillaynikitaqa. Kaypimi ishkay talintu masta ganachisha kani’ nir. ²³ Mantaqningami kaynu niran: ‘Allinpi. Qamqami kusa allin, imatapis karanta ruraq sirbikuq kanki. Chaynu chay pitila kaqpi kusa allin karanta rurashaykiraykumi kusa achka imaykunata rikanaykipaqna qushayki. Chaymi ashwan yaykamur nuqawan pulla aligriyay’ nir.

²⁴ “Piru chay uk talintuta aypasha karan chay chamur-shuypaqami, mantaqnintaqa kaynu niran: ‘Taytituy, nuqami yacharay qamqa kusala miçha kashaykirayku, mana tarpukushaykikunamanta kusichakunki, mana shikwakushaykikunamanta tantakunki nir. ²⁵ Chayraykumi, ashwan kusalata manchakur qillaynikitaqa pachapi uçhkukur pamparay. Piru kaypimi qampa kaq qillaynikiqa’ nir. ²⁶ Mantaqningami kaynu niran: ‘Qamqami kusala mana allin qilla sirbikuq kanki. Chaqa nuqa mana tarpukushaymanta kusichakuni, chaynulla mana shikwakushaymanta tantakuni nir yaçharqa, ²⁷ qillayniytaqa apar bankukunaman çhuratki ganaskinanta. Chayna tikrakamurqa qillayniytaqa ganashanwanna aypanaypaq’ nir. ²⁸ Chaymi chaypi kaq runakunataqa, kaynu niran:

‘Chay uk talintu qillayniyta purichiqtaqa kitar, chay dyis talintu qillayniyjun kaqta quyllapa. ²⁹ Chaqa chay mayqanchi allinta rurashanrayku, imayjun kaqtaqami masta qushaq. Chaymi manana imanpis faltanqanachu. Piru chay mana allinta rurashanrayku mana imayjun kaqtaqami, pitila kaqninmatapis limpula kitashaq. ³⁰ Piru kay mana yarpuyta yaqhaq, mana allin sirbikuqta-shuypaqami, aypar chay tutaparaqlla waqtaman itakuyllapa. Chaypinami payqa kusala mana agwantaypaqta qischakar qaychakushanrayku kirunmatapis richyachinqa’ nir”.

Dyusmanta Shamuq Runami tukuylata rikar yaqhanqa

³¹ Jesusqami niranpis:

“Dyusmanta Shamuq Runa angelninkunawan, kusa llipya intiru shamurmi, chay llipyalla mantakunanpina tanqa. ³² Chaymi tukuyla nasyonmanta kaqkuna, paypa naypanman qimikatinna, payqa wakman kayman chiqanchanqa, imanutaq uk michikuqmaqa uyshankunata kabrakunamanta rakichin chaynu. ³³ Chaynu chiqancharmi chay uyshitakuna yupay kusa allinla kaqkunataqa allilaw qichqanman churanqa. Nataq chay kabrakuna yupay mana allin kaqkunata-shuypaqa ichuqlaw qichqanmanna churanqa. ³⁴ Chaymi mantakuqqa chay allilaw qichqanpi kaqkunataqa kaynu ninqa: ‘Qamkunatami Taytayqa akrrar shumaqchashushallapana.

Chaymi kayman shamuyllapa. Kananqami ay-payllapana Taytay kay pachata rurashanmanta-pacha qamkunapaq kusa shumaq mantakuyta kamkachishanta. ³⁵ Chaqa mallaqnatipismi qamkunaqa qaramaraykillapa. Yakunatiypis upyachimaraykillapa. Uk furastiru yupay puritiypis samachimaraykillapa. ³⁶ Raçhpay faltamatinpis qamkunami qumaraykillapa. Qishaq katiypis watukumaraykillapa. Chaynulla karsilpi katiypismi watukumaraykillapa’.

³⁷ “Piru chaynu nitiyqami chay kusa allinla kaqkunaqa kaynu nir tapumayanqallapa: ‘Taytituy ¿maydiyataq mallaqnatki qarashurayllapa? ¿Maydiyataq yakunatki, yakuta upyachishurayllapa? ³⁸ ¿Maydiyataq furastiru yupay puritki samachishurayllapa? ¿Chaynulla maydiyataq raçhpayki faltatin qushurayllapa? ³⁹ ¿Maydiyataq qishaq katki manaqapis karsilpi katkiqa rir watukushurayllapa?’ nir. ⁴⁰ Piru chay mantakuqqami kaynu ninqa: ‘Chiqaptami nishaykillapa: Qamkunaqami chay ukniykuna mana kwintachaypaqla kaqkunata ima ministishanpipis yanaparqami, nuqallapaq rurashaykillapa yupayna kanqa’ nir.

⁴¹ “Chaymantami mantakuqqa chay ichuqlaw qichqanpi kaqkunata-shuypaqa kaynu ninqa: ‘Mana allinta ruraqkuna, wakaq tukur riyllapa chay tukuy tyimpupaqna kastigakanaykillapapaq kasha kaqkunaqa. Chaynami ashwan riyllapa chay tukuy tyimpu ratakur mana wanuq nina kamakasha chay dyablu, chaynulla angelninkuna chaypi kananpaq chaymanna

nir. ⁴² Chaqa nuqa mallaqñatiypis, qamkunaqa mana qamaraykillapachu. Yakunatiypis mana upyachimaraykillapachu. ⁴³ Furastiru yupay puritiypis mana samachimaraykillapachu. Raçhpay faltamatinpis mana qumaraykillapachu. Qishaq katiy, karsilpi ima katiypis mana watukumaraykillapachu' nir.

⁴⁴ “Piru chaynu nitiyqami paykunaqa kaynu nir tapumayanqallapa: ‘Taytituy, ¿maydiyataq mallaqnaqta, yakunaqta, furastiru yupay puriqta rikashur, raçhpayki faltaqta, qishaq katki, karsilpi katki ima rikashur, mana yanapashurayllapa?’ nir. ⁴⁵ Chaynu nitinllapami mantakuqqa kaynu ninqa: ‘Chiqaptami nishaykillapa: Kay mana kwintachaypaqla kaq runakunata mana ima min-istishanpi yanaparqami, nuqallata mana yanapamashaykillapachu’”.

⁴⁶ Chaymi Jesusqa niranpis: “Paykunaqami tukuy tyimpupaq kastigakaqna ringallapa. Nataq chay kusa allinlata rurasha chaykuna-shuypaqami tukuy tyimpupaq kawsaqna ringallapa” nir.

26

Jesustami wanuchiyta yarpuranllapa (Mr 14.1-2; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

¹ Jesusqa limpu yaçhachikur tukchirnaqa, kaynu niran yaçhakuqninkunataqa:

² “Qamkunami allita yaçhankillapa, kaymanta ishikay diyamanta Pascua fyistata ruranllapa nir. Chay fyistallapimi Dyusmanta Shamuq

Runataqa kuntrankunaman qukukayanqallapa kruspi klabar wanuchinanllapapaq”.

³ Chaymi ashwan chay diyakunapiqa, kurakunapa mantagninkuna, chay Israel runakunapa ruku mantakuqninkuna ima, chay kurakunapa mantagnin Caifás shutiq runapa mantakunan wasinman tantakaranllapa. ⁴ Chaynu tantakarllapami yarpuranllapa, imanullapis llullakuypi ima Jesustaqa aypar wanuchinanllapapaq. ⁵ Piru wakinkunaqa kaynu niranllapa: “Amami chay fyista diyakunapiqa chaynu rurashunllapachu. Chaqa runakunami piñakur kuntranchikllapa al-sakamunmanllapa” nir.

*Jesupa umanman mutkiypaq la yakituta ičharan
(Mr 14.3-9; Jn 12.1-8)*

⁶ Jesusqami Betania pwiblupi yačhakuqninkunawan karqa, uk runa Simón shutiqpa wasinman riranllapa. Kay Simonmi unayqa chay ismuyaq qishaywan karan. ⁷ Piru Jesús chay Simonpa wasinpi kayatinmi, uk warmi payman qimikaran uk alabastru butillitapi kusa čhanyijun mishkila mutkiypaq yakituta charikur. Chaymi ashwan Jesús misapi kanankamaŋa, chay warmiqa Jesupa umanman chay mishki yakitutaqa ičharan. ⁸ Chayta rikarmi Jesupa yačhakuqninkunaqa piñakur kaynu niq čhurakaranllapa:

—¿Imapaqtaq wak kusa čhanyijunta yanqallaqa ičhan? ⁹ Ashwanmi waknu yanqalla ičhananmantaqa qumashallapa kusa karu rantikur, chay mana imayjun kaqkunata yanapanallapata nir.

10 Chaynu nitinllapa uyaparmi Jesusqa kaynu niran:

—¿Imapaqtaq qillakachinkillapa kay warmisitataqa? Payqami kusala allinta rurasha nuqawanqa. ¹¹ Chaqa chay mana imayjun kaqkunawanqami maydiyapis pulla kankillapa. Piru nuqa-shuypaqami manana pullaykillapanachu kashaq. ¹² Kay warmisita nuqapa anayman mishki mutkiypaqla yakituta icharqami, kamakachimashana, kusa shumaqta pampakanaypaq. ¹³ Chiqaptami nishaykillapa: Tukuy maylawpipis imanu kriyir washakananllapapaq nir yaçhachikurqami, kay warmisita rurashantaqa yarpur rimanqallapa. Chaymi mana qunqanqallapachu.

Judasmi Jesusta qillayrayku arnikuran
(Mr 14.10-11; Lc 22.3-6)

¹⁴ Jesuspa dusi yaçhakuqninkunamanta ukqa shu-tiq, Judas Iscariote. Chay paymi, kurakunapa mantaqninkunamanna rir, ¹⁵ kaynu niran:

—¿Michkatataq pagramayankillapa kanqa nuqa, Jesusta qushutiyllapaqa? nir.

Paykunaqami trinta suqu qillayta arniran pagrananllapapaq. ¹⁶ Chaymi chaymanta-pacha, Judasqa yarpuran maylapina, imurasna Jesustaqa qukushaq nir.

Pascua mikunata kamakachiranllapa
(Mr 14.12-25; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1Co 11.23-26)

¹⁷ Chay Pascua fyistapa punta diyanpi, tantata mana libadurayjuntachu mikuqllapa chay diyami

Jesuspä yaçhakuqninkunaqa payman qimikar kaynu nir tapuranllapa:

—Pascua mikunataqa, ¿maypitaq kamakachinayllapata munayanki? nir.

¹⁸ Payqa niran:

—Pwibluman rir uk runapa wasinman çhankillapa. Chaymi chay wasipa amunataqa kaynu ninkillapa: ‘Yaçhachimaqniyllapami nin: Wanunaypaq uraqami shipchana. Chaymi kananqa wasikiman shamuyani yaçhakuqniykunawan chay Pascua fyistata chaypi pasaq niyan nir’.

¹⁹ Chaynu nitinmi yaçhakuqninkunaqa Jesús nishannulla rir ruraranllapa. Chaynami kamakachiranllapa Pascua mikunataqa.

²⁰ Chaymanta tutapatinnaqa, Jesusqa dusi yaçhakuqninkunawan misapi taranllapana.

²¹ Chaynu tar mikuqnumi Jesusqa niran paykunataqa:

—Chiqaptami nishaykillapa: Qamkunamanta uknikillapami kuntraykunaman qukumayanqa nir.

²² Chaynu nitinmi, yaçhakuqninkunaqa kusalata llakiranllapa. Chaymi uknin uknin kaynu nir Jesusta tapuq çhurakaranllapa:

—Taytituy ¿nuqachu kashaq? nir.

²³ Jesusqa niran:

—Qamkunamanta uknikillapa nuqawan chay platullapi tantata nuyuchir mikuqmi, kuntraykunamanqa qukumayan. ²⁴ Chaynuqami Dyus nitin iskribikashannulla, Dyusmanta Shamuq Runawanqa pasanqa. ¡Piru imanaraq, chay

kuntraykunaman qukumaqqa! Kusala allinchi kananta chay runaqa ama nasinanpaqchu.

²⁵ Chaymantami Judas, chay kuntrankunaman qukuq chayqa, kaynu nir tapuran:

—Ya chachimaqniy ¿nuqachu kashaq? nir.

Jesusqa niran:

—Qamllami ninki.

²⁶ Mikuyatinllapanaqa, Jesusqa uk tantata aypar Taytanta payji nir, pakir quran ya chakuqninkunata kaynu nir:

“Kaypi mikuyllapa. Kayqami nuqapa kwirpuy” nir.

²⁷ Chaymanta uk kupata aypar Taytanta payji nir ima, quran chay ya chakuqninkunataqa kaynu nir:

“Kaypi upyayllapa tukuy qamkuna kay kupamanta. ²⁸ Chaqa, kayqami yawarniy. Kay yawarniyta ichashaywanmi Taytay Dyuswan uk tratuta rurani, kusa achka runakunata uchankunamanta washanaypaq. ²⁹ Piru nishaykillapa: Mananami qashanqa upyashaqnachu kay ubapa yakuntaqa qamkunawanqa, maydiya Taytay mantakuyashanpi pulla mushuq ubapa yakunta pulla upyanallapakaman” nir.

*Pedrumi Jesusta arniran mana dijananpaqchu
(Mr 14.26-31; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)*

³⁰ Chaymantami salmukunata takir Dyusta alabarnaqa, riranllapana Olivos sirkaman.

³¹ Chaypina karqami Jesusqa niran:

—Tukuy qamkunami, kanan tutalla manchakushaykillaparayku nuqalatana dijamankillapa. Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi nin:

‘Chay michikuqta wanuchitiymi,
tantala kashanmanta uyshakunaqa wakta
kayta limpu shikwakanqallapa’ nir.

³² Piru nuqa kawsamurqami, qamkunamantaqa
naypaqta rishaq Galilea pwiblumanqa.

³³ Chaynu nitinmi, Pedruqa niran:

—Tukuy wakinkuna manchakur dijashutinlla-
papis, nuqaqa manami dijashaykichu nir.

³⁴ Chaymi Jesusqa niran:

—Chiqaptami nishayki: Kanan tutallami man-
araq gallu kantayatin qamqa kimsa kuti ninki:
‘Manami paytaqa riqsinichu’ nir.

³⁵ Piru Pedruqa niran:

—Qamwan pullata wanuchimanallapapaq kat-
inmapismi, pullayki shachinakushaq nir.

Chaynullatami wakin yaçhakuqninkunapis niran-
llapa.

Jesusmi Getsemani wirtapi mañakuran

(Mr 14.32-42; Lc 22.39-46)

³⁶ Chaymantami Jesusqa yaçhakuqninkunawan ri-
ranllapa uk lugar Getsemani shutiqman. Chayp-
imi yaçhakuqninkunata kaynu niran:

“Wakmanmi riyani Taytayman mañakuq.
Qamkunaqami kaylapi taskinkillapa” nir.

³⁷ Chaynu nirmi Pedruta, Zebedeupa ishkay
wamrankunata ima apar riran pullanqa. Chay-
mantami alliplata llakir kwashala tikrakaran Je-
susqa. ³⁸ Chaynu kayarmi kaynu niran payku-
nataqa:

“Kusalataraq llakir wanuq yupayna yarpuni.
Qamkunaqa kaylapi kidar rikçhakushala kayllapa
nuqawan” nir.

³⁹ Chaynu nirqa, chay kayashanmanta ashmila wakaq riran. Chaypimi qunqurikur pachakaman pukchirar kaynu nir Taytantaqa mañakuran:

“Taytay, puytiypaq katinga yanapamay-ari kay kusa ayaq yaku yupay qischakaymantaqa. Piru manami nuqa munashaynu chu kanqa. Ashwanmi qam munashayki rurakanqa” nir.

⁴⁰ Chaymantami chay kimsa yaçhakuqninkuna kayashanman tikrakamurqa, paykunataqa punuqta tariran. Chaymi Pedrutaqa niran:

“¿Manachu puytishaykillapa uk uralamatapis rikchakur nuqawan kaytaqa? ⁴¹ Rikchakur mañakuyllapa, ama uchapi ratanaykillapapaq. Qamkunaqami allinkunalata rurayta yarpunkillapa. Piru kwirpuykillapa litala kashanraykumi mana shachinakuyta puytinkillapachu”.

⁴² Chaynu nir qashan ish kay kutipaqna rir, Taytantaqa kaynu nir mañakuran:

“Taytay, chaynu qischakanaypaq dijamasha karqa, qam munashaykinumi ruray” nir.

⁴³ Chaymanta tikrakamurqa, qashalan chay yaçhakuqninkunataqa punuqta tariran. Chaqa nawinllapamapis kusalata qipchirayaran punuypaq. ⁴⁴ Chaymi chaypi dijar qashan kimsa kutipaqna riran mañakuq Taytantaqa, ima nirtaq mañakusha karan chaynulla. ⁴⁵ Chaymanta qashan chay yaçhakuqninkunaman tikrakamurqa niran:

“¿Qamkunaqachu punur samayankillaparaq? Dyusmanta Shamuq Runata uchakuqkunaman qukunanllapapaq uraqami çhamushana. ⁴⁶ Shariyllapa, rishunllapana, shipchamunnamini nuqata qukumaqqa” nir.

Jesustami prisuranllapana
(Mr 14.43-50; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11)

⁴⁷ Chaynu nir Jesús rimayatinllami, chay dusi yaçhakuqninkunamanta uknin Judasqa, achka runakunawan çharanllapa ispadakunawan, qirukunawan ima. Paykunaqami riranllapa kurakunapa mantaqninkuna, Israel runakunapa ruku mantakuqninkuna kaçhasha katin.

⁴⁸ Judasqami, Jesuspa kuntraqninkunataqa, kaynu nisha karan: “Nuqa saludar muchayani chaytami aypar prisunkillapa” nir. ⁴⁹ Chaymi Jesusman qimikarqa Judasqa,

—¡Chaynupalachu, Taytituy!— nir mucharan.

⁵⁰ Jesusqami niran:

—Amiguy, imata ruraqçhi shamushayki chaytaqami kananlla rurayna nir.

Chaymi chay wakinkunaqa Jesusman qimikar aypar prisuranllapana.

⁵¹ Piru Jesuspa uk yaçhakuqninmi ispadanta lluqshichimur kurakunapa mantaqninta sirbiq runapa rinrinta *¡saq!* pitiran. ⁵² Chaymi Jesusqa niran:

—Ispadaykitaqa çhuray çhurakananpi. Chaqa ispadawan tukuy maqanakuqqami, ispadallawan wanunqa nir. ⁵³ ¿Manachu yaçhanki nuqa Taytayman mañakutiyqa, kananlla kaçhamunman kusa manchaypaq achka angelninkunata washamananpaq nirqa? ⁵⁴ Piru chaynu pasanapaq mañatiyqami, Dyus nitin iskribikashankunapi, nuqa qischakar wanunaypaq niyashanqa mana kumplikayanmannachu.

⁵⁵ Chaymantami Jesusqa chay runakunataqa kaynu nir tapuran:

—¿Imapaqtaq qamkunaqa shamushaykillapa qirukunawan ispadakunawan imaqa, uk suwakuqta yupay aypar apamaqllapaqa? Nuqaqami imuraspis Dyusta adurananllapa wasipi yaĉhachikuray. Piru manamiri chaypiqa aypar apamaraykillapa imachu. ⁵⁶ Kayqami chaynuqa pasayan Dyuspa unay rimaqninkuna iskribishannulla kumplikananpaq.

Chaynu Jesús nitingami, tukuy yaĉhakuqninkunaqa paylata dijar alsakaranllapa.

Jesustami karguyjunkunaman aparanllapa

(Mr 14.53-65; Lc 22.54-55, 63-71; Jn 18.12-14, 19-24)

⁵⁷ Chaymantami Jesusta aypasha karan chaykunaqa, chay kurakunapa mantaqnin Caifaspa wasinman aparanllapa. Chaypimi tantakasha karanllapa Moisés mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna, ruku mantakuqkuna ima. ⁵⁸ Piru Pedruqami largukaqllamanta chapar ikinllapata riyaran, chay kurakunapa mantaqninpa wasinpa pampankaman. Chaymantami ruriman yaykurqa, chay yaykushanlapi kidaran Dyusta adurananllapa wasita kuytaqkunawan, rikakunanpaq imanushi Jesustaqa ruranqallapa nir.

⁵⁹ Chay kurakunapa mantaqninkuna, tukuy chay kusa mas karguyjunkunaqami Jesuspaqqa kusallata yaĉhayta munaranllapa imalata mana allinta rurasha katinga, chayraykulana wanuchinanllapapaq. ⁶⁰ Piru chaynumapis manami tariranllapachu mana allinta rurashantaqa. Kusala achka runakunami, mana

kashanmanta uchachananpaq qimikarmapis mana puytiranllapachu. Chaymantami ishkay runakuna qimikar, ⁶¹ tukuy chaypi kaqkunapa naypanpi kaynu niran:

“Kay runaqami kaynu niran: ‘Nuqaqami Dyusta adurananllapa wasita ratachir, qashan kimsa diyalapaq shachiyta puytini niran’ nir”.

⁶² Chaynu nitinllapami chay kurakunapa mantaqninga sharir Jesustaqa kaynu nir tapuran:

—¿Qam-shuypaqachu mana imatapis ninki? ¿Ima nishaq nirtaq waknu qampaqqa rimayanllapaqa? nir.

⁶³ Chaynu nitinmapismi Jesusqa mana imatapis niranchu. Chaymi chay kurakunapa mantaqninga qashan niran:

—Kawsaq Dyuspa shutinpi, nishayki chiqapta rimanaykipaq. Willamayllapa: ¿Chiqaptachu qamqa Dyuspa Akrashan Cristun, Dyuspa Wamran kanki? nir.

⁶⁴ Jesusqa niran:

—Qamllami chaynu ninki. Piru, nuqapis nishaykillapa: Kananmanta-pachami rikankillapa Dyusmanta Shamuq Runataqa kusala puytiq Dyuspa allilaw qichqanpi taqta, chaymanta puktaypa rurinta syilumanta shamuqta ima nir.

⁶⁵ Chaynu Jesús nitinmi, chay kurakunapa mantaqninga kusata piñakur raçhpanmatapis llikiran, Jesusqa mana allintachu tukuyan nir. Chaymi niran:

—¡Kay runa rimashanqami mana allinchu Dyuspaqqa! ¿Ima mas tistigutataq ministinchik-llapa? Paypa shiminllami riman qamkuna uyapashaykillapanu. ⁶⁶ ¿Imatataq yarpunkillapa?

Chaymi, chaypi kaq runakunaqa niranllapa:

—Kusala uchayjunmi wakqa; wanunanpaqmi allin nir.

⁶⁷ Chaymi ashwan qaqlitanpi tuqapar, maqaranllapa. Chaynullami wakinkunapis qaqlanllapi maqar, ⁶⁸ kaynu niyaqllapa:

—¡Qam chiqapta Dyuspa Akrashan Cristun karqa, tanyay pitaq maqashuran! nirmapis.

*Pedrumi Jesustaqa mana riqsinichu niran
(Mr 14.66-72; Lc 22.55-62; Jn 18.15-18, 25-27)*

⁶⁹ Chaykamanqa Pedruqa tayaran waqta punkulapi. Chaypi kanankamanmi uk sirbikuq warmi qimikar niran:

—Qampismi Galileamanta Jesuswan puriq kanki nir.

⁷⁰ Piru Pedruqami tukuypa naypanpi kaynu niran:

—Manami yaçhanichu imapaqmi rimayanki nirmapis nir.

⁷¹ Chaynu nirqa, riranna punkuman. Chaymi, qashan uk sirbikuq warmisita rikar, kaynu nir wakinkunataqa willaran:

—Waqqami pulla puriq chay Nazaretmanta Jesuswan nir.

⁷² Qashanmi Pedruqa jurar kaynu niran:

—¡Manami riqsinichu wak runataqa! nir.

⁷³ Chaymantami uk ratulamantaqa chaypi kaqkunapis Pedruman qimikar kaynu niranllapa:

—Chiqaptami qampis paykunamanta kanki. Chaqa, rimanaykimapis paykunapa yupayllari nir.

⁷⁴ Chaymantami Pedruqa kutir kutir jurar niran:

—¡Mana riqsinichu wak runataqa nishuyanilapa wakmaqa! ¡Mana chiqapta rimayatiyqami Dyus kastigamanqa! nir.

Chaynu niyatinlami galluqa kantaran. ⁷⁵ Chaymantami Pedruqa yarpuran Jesús kaynu nishanta: “Manaraq gallu kantayatinmi kimsa kuti nuqapaqqa ninki, manami riqsinichu nir”. Chaymi Pedruqa, chaymanta lluqshirqa kusalata llakir, piñakur ima waqaran.

27

Jesustami Pilatuman aparanllapa (Mr 15.1; Lc 23.1-2; Jn 18.28-32)

¹ Chaymanta achkiyatinnaga, chay kurakunapa tukuy mantaqninkuna, chay Israel runakunapa ruku mantaqninkuna imaqa parlaranllapa Jesustaqa wanuchinanllapapaq. ² Chaymi alli watar apar quranllapa Roma pwiblumanta numrakasha gubyirnu Pilatuta.

Judasmi wanuran (Hch 1.18-19)

³ Chay Judas, Jesusta kuntrankunaman qukusha karan chayqa, Jesusta wanuchinanllapapaq nisha nir yaçharqa kusalata llakiran. Chaqa manari allintachu tukusha karan. Chaymi chay mana allinta tukushanpaq kwintata qukarqa, chay kurakunapa mantaqninta, Israel

runakunapa ruku mantaqninta imaqa qillayninta rir tikrar kaynu niran:

⁴ –Uchakushami kani uk allin mana uchayjun runata qukushayrayku nir.

Piru chay runakunaqa niranllapa:

–¿Nuqakunapaqqa ima kwintayllapataq? ¡Chayqami qampa kwintaykina! nir.

⁵ Chaymi Judasqa chay qillaytaqa Dyusta adurananllapa wasipi itakur riran. Chaynu rirmi mana allinta tukushanpaq paylla urkakar wanuran. ⁶ Chaymanta chay kurakunapa mantaqninkunaqa chay qillayta aypar kaynu niranllapa:

“Kay qillayraykumi uk runata qukuran wanuchinanllapapaq. Chayraykumi mana allinchu Dyuspaq ufrindita nir çhuranallapapaqqa” nir.

⁷ Chaymi paykunaqa yarpuranllapa, chay qillaywanqa uk manka ruraqpa pachanta rantinanllapapaq. Chayna chaypi tukuy uklawmanta runakuna wanutinga pampananllapapaq. ⁸ Chayraykumi chay pachaqa kanankaman shutin “Yawar Pacha”.

⁹ Chaynumi kumplikaran Dyuspa unay rimaqnin Jeremías nishanqa. Chaqa kaynumi nisha kayaq:

“Ayparanllapa trinta suqu qillaysituta,
chay Israel pwiblumanta runakuna
uk paykunapa masinpa çhaninpaq nisha karan
chaykunata.

¹⁰ Chaywanmi rantiranllapa manka ruraqpa pachanta,
imanuçi Tayta Dyus nimashannulla” nir.

Jesumi Pilatupa naypanpi
(Mr 15.2-5; Lc 23.3-5; Jn 18.33-38)

¹¹ Chaymantami Jesustaqa gubyirnu Pilatupa naypanman apatinllapa, kaynu nir tapuran:

—¿Qamchu Israel runakunapa mantaqnin kanki? nir.

Jesusaq niran:

—Qamllami ninki.

¹² Chaykamanmi chay kurakunapa mantaqninkuna, Israel runakunapa ruku mantaqninkuna imaqa, kusalata uchachayaranllapa. Piru Jesusqami mana imatapis rimaranchu.

¹³ Chayraykumi Pilatuqa qashan kaynu nir tapuran:

—¿Manachu uyapanki tukuy imakunata qampaq rimatinllapaqa? nir.

¹⁴ Piru Jesusqami mana imalatapis rimaranchu. Chaymi chay gubyirnuqa kusalata yarpupakuyar kidaran.

Jesustami wanuchinanpaqna niranllapa
(Mr 15.6-20; Lc 23.13-25; Jn 18.38-19.16)

¹⁵ Kada fyistapimi chay gubyirnu Pilatuqa uk runata lluqshichiq chay prisu kashanmanta, runakuna mayqantaêchi lluqshichiy nishannulla.

¹⁶ Chay tyimpupimi karan uk runa mana allinta rurashanrayku kusala riqsikasha Barrabás shutiq, prisuqa. ¹⁷ Chaymi tukuy

runakuna tantakasha katinllapa, Pilatuqa tapuran kaynu nir: “¿Mayqantataq munankillapa lluqshichinapaq, Barrabasta, manaqachu Jesusta, Dyus Akrashan Cristun ninllapa chayta?” nir.

¹⁸ Chaqa Pilatuqa kwintata qukasha karan, êchiqnirlami Jesustaqa yanqallamanta

payman apashallapa nir. ¹⁹ Nataq Pilatuqami mantakunanpi tayatin warminqa kaçhakuran kunachinanllapapaq kaynu nir: “Amami chay kusa allinla runawanqa willanakunkichu. Chaqa naqa tutami kusala manchaypaq llakiypaqta musqupakusha kani payta aypashaykillaparaykuqa” nir. ²⁰ Piru chay kurakunapa mantaqninkuna, chay Israel runakunapa ruku mantaqninkuna imaqa, tukuy runakunata animachiran Barrabasta kaçhar, Jesusta wanuchiy nir mañakunanllapapaq. ²¹ Chaymi chay gubyirnuqa qashan kaynu nir tapuran paykunataqa:

—¿Mayqannintataq kay ishkaymantaqa dijatiy rinanta munankillapa qamkunaqa? nir.

Paykunaqa niranllapa:

—¡Barrabasta! nir.

²² Pilatuqa qashallan paykunataqa tapuran:

—¿Imatataq rurayashaq kay Jesusta, Dyuspa Akrashan Cristun ninllapa chaywan-shuypaqa? nir.

Ashwanmi tukuyla kaynu niranllapa:

—¡Kruspi klabay! nir.

²³ Qashanmi Pilatuqa niran:

—Chaqa, ¿ima mana allintataq rurasha?

Piru chay runakunaqami qashan kusala jwirtita kaynu nir lanyaranllapa:

—¡Kruspi klabay! nir.

²⁴ Piru Pilato imata nitinpis chay runakunaqa mana kasuranllapanachu. Chaymi ashwan Pilatuqa yarpuran mana kasutiyqami piñakur nuqapa kuntray shamur imanachimanman nir. Chaynu nirmi kaçhakutin yakuta apamutinllapa,

tukuypa naypanpi makinta paqakuqnu kaynu niran:

—Kay runata wanuchirllapaqa amami nuqataqa uchachamankillapachu. Qamkunapa kwintaykillapanami kanqa nir.

²⁵ Chaymi ashwan tukuyla chaypi kaqkunaqa kaynu niranllapa:

—¡Nuqakuna, tukuy wamrayllapakunawan imami mana allinta rurayarqa, kay runapaqqa imanashaqllapapis! nir.

²⁶ Chaymi Pilatuqa Barrabasta prisu kashanmanta lluqshichir, suldadunkunata kaçharan Jesusta llibachir, chaymanta-shuypaqa kruspi klabananllapapaq.

²⁷ Chaymantami chay gubyirnupa suldadunkunaqa manaraq krusman klabaq apayarqa, chay gubyirnupa dispachunman aparannllapa Jesustaqa. Chaypimi tukuy suldadu masinkunata tantaranllapa Jesuspa naypanmanqa.

²⁸ Chaypimi ashwan raçhpanta lluqshichir uk chupika raçhpatana yakachiranllapa.

²⁹ Chaynullami umachiranllapapis uk kuruna kashamanta rurakashata. Nataq allilaw makinpi-shuypaqa uk barata charichiranllapa. Chaymantami kushipananrayku Jesuspa naypanpi qunqurir, kaynu niqlapa: “¡Biba Israel pwiblupa gubyirnun!” nir.

³⁰ Chaynullami tuqaparllapa chay barallawan umitanpi kusalata maqaranllapa ima.

³¹ Chaymanta chaynu paymanta kusata burlakarllapa imanaqa, chay chupika raçhpata yakachishanllapataqa lluqshichir paypa raçhpanllata yakachiranllapa. Chaynu

munashanllapata rurarnaqami aparanllapa kruspi klabananllapapaqna.

Jesustami kruspi klabaranllapana

(Mr 15.21-32; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)

³² Chaymanta lluqshirllapaqa, uk runa Simón shutiqta tariranllapa. Payqami Cirene pwiblumanta karan. Chaymi ashwan paytaqa Jesuspa krusninta amalas rikrachir aparanllapa. ³³ Chaynu rirmi uk lugar Gólgota shutiqman çharanllapa. Kay lugartami ninllapapis Calavera nir. ³⁴ Chaypiqami upyachiyta kamaranllapa binuwan, uk rimidyu kusala ayaqta, ama nanachikunanpaq nir. Piru Jesusqa pitilata kamarqa mana munaranchu upyaytaqa. ³⁵ Chaymantami Jesustaqa kruspi klabaranllapana. Chaymi chay suldadukunaqa Jesuspa raçhpankunataqa surtyakur ayparanllapa. [Chaynuqami ruraranllapa Dyus nitin iskribikashannulla kumplikananpaq. Chaqa niqmi: Raçhpaykunatami surtyakur ayparanllapa nir]. * ³⁶ Chaynu surtyakur imanaqami, chaylapi tayar kidaranllapa Jesusta chapananllapapaq. ³⁷ Nataq umanpa ananpiqami, uk litriruta çhuranllapa imaraykushi wanuchishallapa nir. Chaqa kaynumi niyaq: “KAY JESUSMI ISRAEL RUNAKUNAPA MANTAQNIN” nir.

³⁸ Chaynullami paypa pullanqa ishkay suwakuqkunata krusllapi klabaranllapa, ukninta Jesuspa ichuqlaw qichqanpi, ukninta-shuypaqa allilaw qichqanpi. ³⁹ Piru tukuy chayta

* **27:35** Kaypaq masta intrakanarqa rikayllapa Salmo 22.18.

pasaqkunaqami, umanllapata kuyuchiqnulla kusalata musyar kaynu niyaqllapa:

⁴⁰ “¡Qammi, Dyusta adurananllapa wasita rat-achir qashan kimsa diyalapaq shachishaq ni-rayki! ¡Chaqa chiqapta Dyuspa Wamran karqa, qamlla washakar krusmanta ishkimuy!” nir.

⁴¹ Chaynu nirllami kusalata burlakaranllapa tukuy chay kurakunapa mantaqninkuna, Moisés mantakushanta yaçhar yaçhachikuqkuna ima, Isra-rael runakunapa ruku mantaqninkunawan pulla. Chaymi kaynu niyaqllapa:

⁴² “Ukkunatami washaran. Piru payllaqami mana washakayta puytinchu. Wakqashi Israel runakunapa mantaqnin-ari. ¡Chaynu karqa chay krusmanta ishkimunqari! ¡Chaynami chaypiraq paypi kriyishunllapa! ⁴³ Chaqa payqashi Dyuspi kusalata kunfyakan. Chaynu katinga Dyus kananlla washanqari. ¡Chiqapta Dyus payta munayarqa! ¿Manachu nimaranchikllapa payqa: ‘Dyuspa Wamran kani’ nir?”

⁴⁴ Chaynullami chay suwakuq runakuna paywan pulla kruspi kaqkunamapis ashwan kusalata musyaranllapa.

Jesusmi wanuranna

(Mr 15.33-41; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30)

⁴⁵ Chaymantami a las dusimanta-pacha tardi a las triskaman tukuy pacha tutaparaq intiru ki-daran. ⁴⁶ Piru yaqqa a las trispagna katingami Jesusqa kusa jwirtita kaynu nir qayçhakuran: “*Elí, Elí, ¿lama sabactani?*” nir. (Chaynu nirqami intrachimançhik: “Dyusniy, Dyusniy ¿imapaqtaq nuqalata dijamashayki?” nir.)

⁴⁷ Chaymi wakin chaypi kaqkunaqa chaynu nitin uyaparqa kaynu niranllapa: “Waqqami qayayan Dyuspa unay rimaqnin Eliasta” nir.

⁴⁸ Chaymi chay kutilla chaypi kaqkunamanta ukninga kallpar rir uk puqyala raçhpata qirupi watar, puchqu binupi nuyuchir Jesuspa shiminman çhuration upyananpaq. ⁴⁹ Piru chay wakinkunaqami niranllapa: “Dijay, mabir Eliaschu shamur washanqa” nir.

⁵⁰ Chaymantami Jesusqa qashan kusala jwirtita qayçhakurqa wanuranna. ⁵¹ Piru chay kutillami Dyusta adurananllapa wasi ruripi uk atun rakta raçhpa warkuraqpis llikikaran çhaypin unaqmanta urakaman. Chaynullami pachamapis kusalata kuyutin atun rumikunamapis limpu rajakaran. ⁵² Chaynullami wanushakuna pampakashankunamapis kiçhakaran. Chaymi Dyuspi kriyisha kaqkuna wanushakunamapis kawsamuranllapana.

⁵³ Chaynu wanushanmanta kawsamurqa chay pampakashanmanta lluqshimuranllapana. Chaymi Jesús wanushanmanta kawsamutinga, yaykuranllapana Dyus akrashan pwiblu Jerusalenmanna. Chaypimi kusala achka runakuna rikaranllapa paykunataqa.

⁵⁴ Chaymanta chay Romamanta suldadukunapa mantaqnin chaypi wakinkunawan kar rikakuranllapa pacha kuyutin, tukuy ima pasaqtapis. Chaymi kusalata manchakur kaynu niyaranllapa: “¡Chiqaptami kay runaqa Dyuspa Wamran kasha!” nir.

⁵⁵ Piru chaypiqami achka warmisitakuna Galilea pwiblumanta Jesuswan pulla risha

kaçkuna karukaqlamanta rikakuyaranllapa. Chaqa chay warmisitakunami Jesustaqa yanapasha karan imata rurashanpispis. ⁵⁶ Chay warmikunaqami kaykuna karanllapa: María Magdalena, Santiaguwan Josipa maman María, Zebedeupa warmin ima.

Jesustami pamparanllapana

(Mr 15.42-47; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)

⁵⁷ Chaymanta limpu tardiyayatinnaqami Arimatea lugarmanta uk kusa imayjun runa José shutiq Pilatuman çharan. Paypismi Jesuspa yaçhakuqnin karan. ⁵⁸ Chaymi payqa Pilatuman çharqa, Jesuspa kwirpunta mañaran. Chaynu mañakutinmi Pilatuqa kaçhakuran qunanllapapaq. ⁵⁹ Josiqami Jesuspa kwirpuntaqa aypar pilluran kusa shumaq yuraq raçhpawan. ⁶⁰ Chaymantaqami uk mushuq uçhkuta qaçapi pay pampakanapaq rurachikusha karan, chaypi pamparan Jesustaqa. Chaymi ashwan chay uçhkutaqa uk kusa atun rumiwan kirpar riranna. ⁶¹ Piru María Magdalenawan, chay uk Mariaqami Jesús pampakashan naypanlapi tar kidaranllapa.

Jesús pampakashantami suldadukuna kuytaranllapa

⁶² Samana diyapa quyapachan pasatinga, kurakunapa mantaqninkuna, fariseo runakuna ima, riranllapa Pilatuta rikaq. ⁶³ Chaymi kaynu niranllapa:

—Tayta gubyirnu, yarpunillapami chay llul-lakuqqa kawsayarllaqa niranpis, ‘Wanurqashi kimsa diyamantaqa qashan kawsamuyanqa’ nir. ⁶⁴ Chayrayku suldadukunata kaçhay chay

pampakashanman, kimsa diya pasanankaman chaypi kuytakunanllapapaq. Imanupiqakish chay yaçhakuqninkuna tuta shamur kwirpunta apar, tukuyla runakunata 'Kawsamushana' nir, kriyichitinllapa. Chaynu katinga qashan chaynu llullakutinga llallin mana allinchu kanman naypaq llullakushanmantaqa nir.

⁶⁵ Chaymi Pilatuqa kaynu niran paykunataqa:

—Chaypimi kan suldadukuna kuytaku-nanpaqqa. Paykunawan rir-ari chay pampakashantaqa puytishaykillapakaman alli kirpayllapa.

⁶⁶ Chaymi rir alli kirpar, chay atun rumipa ananpi uk siñata çhuranllapa. Piru chaynu kir-parmapismi suldadukuna chaypi kuytakunanpaq dijaranllapa.

28

Jesusmi kawsamuranna

(Mr 16.1-8; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

¹ Samana diya pasatin, simanapa punta diyan achkiyatinnaqa María Magdalenaqa, chay uk Mariawan riranllapa Jesús pampakashanman chapakuq. ² Piru chay urasllami kusata pacha kuyuran. Chaqa unaq syilumantami Dyuspa angelnin ishkimuran. Chaymantami Jesús pampakashan uçhkumanta rumita ashuchir chaypa anan taran. ³ Chay angelqami uk rilampa yupay kusata llipyarayaran. Nataq raçhpan-shuypaqa puktay yupay kusa yuraq intiru karan. ⁴ Chaynuta rikarmi chay suldadu kuytakuqkunaqa kusalata manchakur, wanusha

yupay kidaranllapa. ⁵ Chaymantami angelqa chay warmikunataqa kaynu niran:

“Amami manchakuyllapachu. Nuqami yaĉhayani qamkunaqa Jesusta kruspi klabaranllapa chaytami maskayankillapa nir. ⁶ Piru payqami manana kaypinachu. Ashwanmi imanutaq pay nisha kayaq, chaynullami kawsamushana. Maski shamur rikayllapa maypi ĉhurashaykillapamatapis. ⁷ Chaymi kananlla rir chay yaĉhakuqninkunata willayllapa kaynu nir: ‘Kawsamushanami, riyana ashwan Galilea pwibluman, qamkunamantaqa naypaqta. Chaypimi rikankillapa’ nir. Kaylatami nuqaqa willashunayllapapaq karan”.

⁸ Chaynu nitinga chay warmikunaqa kallpaylla riranllapa Jesús pampakashanmantaqa, kusalata manchakur, aligriyar, ima chay yaĉhakuqninkunataqa willaq. ⁹ Piru chaynu riyatinllapaqami Jesusqa paykunaman rikarir, saludaran. Chaymi chay warmikunaqa Jesusman qimikar aduraranllapa, ĉhakinkunata abrasar ima. ¹⁰ Chaymi Jesusqa paykunataqa kaynu niran:

“Amami manchakuyllapachu. Ashwanmi rir ukniykunata willayllapa Galilea pwibluman riranllapapaq. Chaymi ashwan wakpina rikamanqallapa” nir.

Suldadukunami llullakur rimaranllapa

¹¹ Warmikuna rinankamantaqa, wakin suldadu kuytakuqkunaqa pwibluman ĉhar chay kurakunapa mantaqninkunata parlaranllapa tukuy ima pasashantaqa. ¹² Chaymi chay kurakunapa mantaqninkunaqa riranllapa parlaq

chay Israel runakunapa ruku mantaqninkunata. Chay suldadu willaqqunataqami kusa achka qillayta quranllapa chay kurakunapa mantakuqninkunaqa kaynu nir:

¹³ “Qamkunaqa kaynu ninkillapa: ‘Tuta punuyatiyllapa, yaĉhakuqninkuna shamur suwakur aparanllapa Jesuspa kwirpuntaqa’ nir. ¹⁴ Piru imanupi chay mantakuq yaĉhaq yupay katinga nuqakuna imanupis parlashaqllapa. Qamkunapaq ama ukmanta yarpunanllapapaqqa”.

¹⁵ Chaymi chay suldadukunaqa qillayta ayparqa imanuchi chay kurakunapa mantaqninkuna willashanllapanulla rimaranllapa. Piru chay suldadukuna chaynu rimar llullakushanmanta-pachami, kanankaman chay tukuyta Israel runakunaqa chiqapta chaynu kasha kanqa nir parlanllapa.

Jesusmi yaĉhakuqninkunata kaĉharan yaĉhachikunanpaq

(Mr 16.14-18; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)

¹⁶ Chaymiri Jesuspa unsi yaĉhakuqninkunaqa pay willashannulla riranllapa Galilea pwiblupi atun sirka kaq chayman. ¹⁷ Chaymi chaypi Jesusta rikarqa, kusata aduraranllapa, michka wakinkuna mana allita kriyitinllapamapis. ¹⁸ Jesusqami paykunaman qimikar kaynu niran:

“Dyusmi tukuyta mantanaypaq nisha, unaq syilupi chaynulla kay pachapi ima. ¹⁹ Chaymi qamkunapis tukuy pachata rir yaĉhachikuyllapa. Paykunapis yaĉhakuqniykunana kananllapapaq. Piru paykunataqami shutichinki

Taytaypa, Wamranpa, chaynulla Santu Ispiritupa shutinpina. ²⁰ Yaçhachiyllapapismi intrakar kasunanllapapaq, tukuy qamkunata nishushayllapataqa. Chaqa nuqaqami, qamkunapaqa pullaykillapa kashaq maydiyapis, kay pacha tukukanan tyimpu çhamunankaman” nir.

Chaynumi kanqa.

Mushuq Testamento
New Testament in Quechua, Lambayeque
(PE:quf:Quechua, Lambayeque)

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Quechua, Lambayeque

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Quechua, Lambayeque [quf], Peru

Copyright Information

© 2008, Bible League International. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Quechua, Lambayeque

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files
dated 30 Dec 2021

05704580-9dc6-511f-8a91-aead14f3eb5a